Χριστός Ἀνέστη

Ἡ Νεολαία

ΠΑΣΧΑ 1941 ΣΤ'

Ἡ Νεολαία

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΕΤΟΣ Γ'.—ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ:
Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΝ
Ὁδὸς Λεωχάρους 19
Ἀριθ. Τηλεφ. Διευθύνσεως 32-094
» » Διευθυντοῦ Συντάξεως 34-425
» » Τυπογραφείου 593-830

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικὸν «ΝΕΟΛΑΙΑ»
Ὁδὸς Λεωχάρους 19

Ἀριθ. Τεύχ. 29 — 19 Ἀπριλίου 1941
ΤΙΜΗ ΔΡΑΧ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

		Μελῶν	καὶ μὴ μαθητῶν μελῶν
ΕΤΗΣΙΑ (Ἐσωτερικοῦ)	Δρ.	160	— 200
ΕΞΑΜΗΝΟΣ »	»	80	— 100
ΤΡΙΜΗΝΟΣ »	»	40	— 50
ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Λίρ. Ἀγγλίας			1
Ἀμερικῆς Δολ.			6
Αἰγύπτου Λίρ.			1

Διὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Δήμους, Κοινότητας), Σχολικὰς Ἐφορείας καὶ ἐπιχειρήσεις ἐν γένει ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 300

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ»

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1ην ἑκάστου μηνός

ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΙΣ

Ἀπὸ τὰς βραβευθείσας σχολικὰς ἐκθέσεις ὑπὸ τῶν Ταχ. Ταμιευτηρίων

Πῶς μπορεῖ νὰ κάνῃ οἰκονομία ἕνα παιδὶ καὶ διατί τὴν κάνει.

Ἕνα καλὸ παιδὶ πρέπει νὰ εἶναι οἰκονόμος. Πρέπει νὰ ξοδεύῃ ὅσα τοῦ χρειάζονται. Δὲν πρέπει νὰ εἶναι σπάταλος. Ἐὰν τοῦ δίνῃ ὁ πατέρας του ἢ ὁ θεῖος του καμμιὰ δραχμὴ ἢ κανένα τάλληρο δὲν πρέπει νὰ τὶς παίρνῃ μπισκότα καὶ καραμέλλες ἀλλὰ πρέπει νὰ τὶς βάζῃ στὴν ἄκρη νὰ τὶς ἔχῃ γιὰ ὥρα ἀνάγκης. Ὅταν καμμιὰ φορὰ ὁ πατέρας του δὲν ἔχῃ λεπτὰ ἢ διότι δὲν ἔχει ἐργασία ἢ διότι ἀρρώστησε καὶ τὸ παιδὶ θέλει νὰ πάρῃ τετράδιο ἢ μολύβι ἢ πέννα, ἐὰν εἶχε ἐκείνη τὴν δραχμὴ ἢ τὸ τάλληρο θὰ ἔλεγε: Ἔχω μερικὰ χρήματα, μπορῶ νὰ πάρω τετράδιο ἢ μολύβι. Θυμᾶμαι μία ἱστορία ποὺ μοῦ ἔλεγε ἡ μητέρα μου: Ἦταν ἕνα παιδὶ ποὺ ὅταν τοῦ ἔδινε ἡ μάνα του ἢ ὁ πατέρας του καμμιὰ δραχμὴ τὴν ἔπαιρνε καραμέλλες, μπισκότα καὶ ἄλλα γλυκίσματα. Εἶπε μία ἡμέρα ὁ δάσκαλος: Παιδιὰ στὴν τάδε τοῦ μηνὸς θὰ πᾶμε ἐκδρομὴ καὶ πρέπει τὸ κάθε παιδὶ νὰ δώσῃ 5 δραχ. Τὸ παιδὶ πάει τὸ μεσημέρι στὸ σπίτι του καὶ εἶπε τῆς μάνας του: «Μάνα θέλω νὰ μοῦ δώσῃς 5 δραχ. νὰ πᾶμε ἐκδρομή». Κι' ἡ μάνα του τοῦ λέγει: «Παιδί μου δὲν ἔχω λεπτὰ νὰ σοῦ δώσω οὔτε καὶ ὁ πατέρας σου. Ἐὰν εἶχες ἐκεῖνες τὶς δραχμὲς ποὺ σοῦ ἔδινα ἐγὼ καὶ ὁ πατέρας σου κάθε Κυριακὴ καὶ κάθε γιορτὴ θὰ εἶχες τώρα 5 δραχ. νὰ πήγαινες ἐκκδρομή». Νά τί χρειάζεται νὰ εἶναι κανεὶς οἰκονόμος. Πολλὰ ὠφελεῖται ἐκεῖνος ποὺ εἶναι οἰκονόμος. Καὶ τὸ παιδὶ συλλογιζόταν: Καλὰ λέγει ἡ μάνα μου, ἔχει δίκαιο. Ἂν εἶχα τὰ χρήματα ποὺ τὰ ἐξώδευα γιὰ καραμέλλες, γιὰ μπισκότα καὶ ἄλλα γλυκίσματα θὰ εἶχα τώρα γιὰ τὴν ἐκδρομὴ καὶ θὰ βοηθοῦσα τὸν πατέρα μου ποὺ εἶναι ἄρρωστος. Τώρα καταλαβαίνω ὅτι τὸ παιδὶ καὶ ὁ κάθε ἄνθρωπος πρέπει νὰ κάνῃ οἰκονομία. Γιὰ νὰ κάνῃ οἰκονομία ἕνα παιδὶ πρέπει νὰ μὴ σπαταλᾷ τὰ χρήματά του ἐκεῖ ποὺ δὲν χρειάζονται. Νὰ ξοδεύῃ ὅσα τοῦ χρειάζονται. Δὲν πρέπει νὰ ξοδεύῃ διὰ πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν τοῦ χρειάζονται. Μὲ τὴν οἰκονομία ἕνα παιδὶ μπορεῖ νὰ βοηθήσῃ καὶ τοὺς γονεῖς του. Π. χ. Ὅταν ὁ πατέρας ἀρρωστήσῃ καὶ δὲν ἔχῃ χρήματα νὰ φέρῃ τὸν γιατρὸ ἢ νὰ ἀγοράσῃ φάρμακα τότε τὸ παιδὶ ἀνοίγει τὸν κουμπαρᾶ του ὅπου ἔχει συναγμένες τὶς οἰκονομίες του καὶ φέρει τὸν γιατρόν. Καὶ ἔτσι μὲ τὴν οἰκονομία αὐτὸ τὸ παιδὶ σώνει τὸν πατέρα του.

Ἐν Κερασόδῳ τῇ 31)10)39.

Ἠλίας Θ. Δρούμπουλας
μαθητὴς Στ' τάξεως Δημ. Σχολείου.

ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΟΝ

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν τὸ ἀκόλουθον διάγγελμα :

«Ἕλληνες,

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς γράφει διὰ τοῦ αἵματός του τὴν μεγαλειωδεστέραν σελίδα τῆς ἤδη τόσον ἐνδόξου Ἱστορίας τῆς Πατρίδος μας, αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ σᾶς ἐκφράσω μὲ συγκίνησιν τὴν βαθεῖαν Μου εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν ἀνδρικὴν καὶ θαρραλέαν στάσιν σας, διὰ τὸ ὑψηλόν σας καὶ ἀκατάβλητον φρόνημα, διὰ τὴν ἀπαράμιλλον εὐψυχίαν σας, διὰ τὴν ἀσάλευτον πίστιν ἐπὶ τὸ δίκαιον τοῦ Ἱεροῦ μας Ἀγῶνος καὶ τὴν ἀπόλυτον αἰσιοδοξίαν ἐπὶ τὴν τελικὴν αὐτοῦ εὐτυχῆ ἔκβασιν.

Ὁ Λαός Μου κατεδείχθη ἀντάξιος τοῦ Στρατοῦ μου. Τὰ Μετόπισθεν ἐστάθησαν εἰς τὸ ὕψος τῶν Μετώπων.

Ἕλληνες,

Μὲ τέτοιες καρδιές, μὲ τέτοιες χαλύβδινες θελήσεις, μὲ τέτοιες ἀποφάσεις καρτερίας καὶ αὐτοθυσίας, θὰ ἀντισταθῶμεν λυσσαλέως κατὰ τῶν ἐχθρικῶν μυριάδων, κατὰ τῶν ἐχθρικῶν μηχανῶν, ἐκτελοῦντες οὕτω πιστῶς τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα ὑπέρτατον καθῆκον. Ὅλοι ὁμοῦ, Βασιλεύς, Στρατὸς καὶ Λαός, ἀποτελοῦμεν ἕνα θαυμαστὸν Ἐθνικὸν σύνολον, ἑνιαῖον, συμπαγές, ἀκλόνητον, μὲ κοινὸν παλμὸν καὶ ἀποφασιστικότητα.

Τὴν ὥραν ταύτην τῆς ὑψίστης Ἐθνικῆς μας ἀνατάσεως, στῶμεν μὲ εὐλάβειαν πρὸ τοῦ Θεοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ὑπερμάχου μας Στρατηγοῦ.

Πρὸ τῶν ἀθανάτων φαλάγγων τῶν ἡρώων μας τόσων Ἑλληνικῶν γενεῶν. Πρὸ ἐκείνων ποὺ προασπίζουν μὲ τὰ στήθη των τὴν τιμὴν καὶ τὴν δόξαν τῆς Αἰωνίας Ἑλλάδος. Ὅλη μας ἡ σκέψις ἂς στραφῇ ὑψηλὰ ἐκεῖ, ὅπου διεξάγεται, ὡραία, ἀκτινοβόλος, ἐπική, ἡ ἄμυνα τοῦ ἱεροῦ ἐδάφους τῆς Πατρίδος.

Ζήτω ὁ Ἑλληνικὸς Στρατός».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄.

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

Εἰς ὅλα τὰ ἀγαπητὰ μέλη τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως τῆς Νεολαίας εὐχόμεθα Πάσχα ζωηφόρον καὶ εὐτυχές.

Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ μίμησιν τῶν ἐν τῷ μετώπῳ ἀγωνιζομένων μαρτύρων καὶ ἡρώων τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος, ἄρατε καὶ σεῖς, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, τὸν Σταυρὸν τοῦ Κυρίου ἐπ' ὤμων καὶ βαδίσατε τὴν ὁδὸν τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τῆς θυσίας, ὑπήκοοι γινόμενοι εἰς τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ κελεύσματα τῆς Πατρίδος μέχρι θανάτου, ἵνα ἐπακολουθήσῃ ἡ Ἀνάστασις καὶ ἡ Ζωή.

+ ὁ Ἀθηνῶν Χρύσανθος

ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

* ΕΛΛΑΣ *

Προχθὲς τὴν νύκτα, κάτω ἀπὸ τὸ ὡραιότερο φεγγάρι, ἐνῷ ἐξακολουθοῦσε ὁ συναγερμός, τὰ φωτεινὰ ἀντιαεροπορικὰ βλήματα διέγραφαν τὴν τροχιάν τους καὶ ἡ γύρω ἔκτασις ἐσείετο ἀπὸ τὰς ἐκρήξεις, παρακολουθοῦσα μερικὲς ἐκδηλώσεις ποὺ ἀποτελοῦν τὰ χαρακτηριστικὰ σημάδια τῆς ψυχῆς ἑνὸς λαοῦ. Περισσότερο ὅμως καμάρωνα στὴν δραματικώτερη στιγμὴ τῆς πάλης μεταξὺ τοῦ ἐχθροῦ, ποὺ ὤργωνε ἀφανὴς τὸ στερέωμα, καὶ τῆς ἐπιγείου ἀμύνης, μιὰ περίπολο Φαλαγγιτῶν ποὺ διέσχιζε τοὺς δρόμους μὲ σαφῶς καθωρισμένα καθήκοντα.

Ποιᾶς ἡλικίας νὰ ἦσαν ὅλα τὰ παιδιὰ ποὺ τὴν ἀποτελοῦσαν; Δεκαπέντε, δεκαέξη, δεκαεπτὰ χρονῶν; Τόσο ἀσφαλῶς καὶ ὄχι περισσότερο. Εἶχαν δηλαδὴ τὴν ἡλικία ἐκείνη στὴν ὁποία εἶναι φυσικὴ μιὰ νευρικότης, ὅταν μάλιστα δὲν ἔχῃ δοθῆ ὁ καιρὸς νὰ προσοικειωθῆ τὸ παιδὶ πρὸς τὴν κατάστασι τοῦ κινδύνου ἢ τῆς πολεμικῆς ἀναστατώσεως. Ἔχουμε, βεβαίως, τὸν πόλεμο πέντε μῆνες τώρα, οἱ νυκτερινὲς ὅμως ἐπιδρομὲς δὲν ἦσαν πρᾶγμα στὸ ὁποῖο εἴχαμε πολὺ συνηθίσει κι' ὅπως εἶναι γνωστὸ ὁ κίνδυνος, ὁ ὁποῖος τὴν ἡμέρα φαντάζει σὰν παιγνίδι, τὴν νύκτα προσλαμβάνει πολὺ μεγαλύτερες διαστάσεις.

Ἔβλεπα λοιπὸν τὰ Ἑλληνόπουλα, ποὺ ἀποτελοῦσαν τὴν περίπολο τῶν Φαλαγγιτῶν, νὰ διασχίζουν τὸν δρόμο, ἤρεμα, ψύχραιμα, μὲ τελεία ἀδιαφορία γιὰ ὅ,τι συνέβαινε πάνω τους, νὰ ἐκπληροῦν ἕνα καθῆκον, ποὺ γίνεται χίλιες φορὲς πολυτιμότερο στὶς ὧρες αὐτές. Καὶ τότε στὸ θέαμα τοῦτο, εἶδα τὴ μικρή μας Ἑλλάδα, ὡρθωμένη στὶς ἐπάλξεις, ν' ἀγωνίζεται γιὰ τὴν ἐλευθερία. Εἶδα τὸ θαῦμα αὐτὸ τῆς αἱμοφύρτου ἀπὸ τοὺς παλαιοτέρους πολέμους Πατρίδος μας νὰ ἐπαναλαμβάνῃ γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ τὰ πολεμικὰ ἐκεῖνα κατορθώματα ποὺ εἶναι τόσο γνώριμα στὴν ἱστορία της. Πόλεμος θὰ πῆ ψυχὴ καὶ ψυχραιμία, ἀλλὰ καὶ στὴν εἰρήνη οἱ λαοὶ δὲν μποροῦν νὰ ζήσουν ἂν δὲν ἔχουν αὐτὰ τὰ δύο προτερήματα ἀνεπτυγμένα στὸν ὑπέρτατο βαθμό. Εἶναι τὸ ἴδιο ποὺ συμβαίνει στὰ ἄτομα ὅταν διεξάγουν ἕναν ἀγῶνα. Νικητὴς θὰ εἶναι στὸ τέλος ἐκεῖνος ποὺ θὰ δείξῃ τὴν μεγαλύτερη ἀντοχή, τὴν μεγαλύτερη ἱκανότητα ἀντιμετωπίσεως τῶν κακῶν στιγμῶν μὲ τὴν ἴδια ψυχικὴ ἐπάρκεια ποὺ δέχεται τὶς καλὲς στιγμές. Τὸ ἔθνος μας ποὺ εἶναι τὸ ἀρχαιότερο εὐρωπαϊκὸ ἔθνος, μὲ τὴν ἐνδοξότερη καὶ λαμπρότερη ἱστορία, ἐγνώρισε ἡμέρες ποὺ σὲ καμμιὰ ἄλλη ἱστορία δὲν ἀναφέρονται καὶ μαῦρες ἡμέρες ποὺ ἐπίσης σὲ καμμιὰ ἄλλη ἱστορία δὲν ἀναφέρονται. Γι' αὐτὸ καὶ ὑπάρχει ζωντανὸ καὶ αἰώνιο, ἐνῷ τόσα ἄλλα ἔθνη ἐπέρασαν ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνη κλίμακα καὶ μόνο τὸ ὄνομά τους ἄφησαν στὴν ἱστορία. Οἱ Καρχηδόνιοι, οἱ Φοίνικες, οἱ Ἀσσύριοι, οἱ Βαβυλώνιοι, ἕνα πλῆθος ἄλλο ἐθνῶν ὑπῆρξαν ἔνδοξα στὴν ἱστορία. Σήμερα ὅμως δὲν ὑφίστανται γιατὶ ἡ ψυχή τους δὲν μπόρεσε ν' ἀνθέξῃ στὶς δοκιμασίες, ὅπως ἄνθεξεν ἡ ἑλληνικὴ ψυχή.

Τὰ λίγα αὐτὰ θέλω νὰ τονίσω τὴν ὥρα ποὺ διεξάγομεν τὸν σκληρότερον ἀγῶνα ποὺ διεξήγαγεν ἡ ἑλληνικὴ φυλή. Ἡ πτῶσις τῆς Θεσσαλονίκης ὑπῆρξεν ἕνα ὀδυνηρὸ τραῦμα. Ποτάμι τὸ αἷμα ἐχύθηκε γιὰ νὰ ἐλευθερωθῆ ἡ μακεδονικὴ πρωτεύουσα καὶ ἀποτελέσῃ τὸ διαμάντι τοῦ νέου ἑλληνικοῦ κράτους. Χωρὶς θυσίας ὅμως δὲν ζοῦν τὰ ἔθνη καὶ τὰ Ἑλληνόπουλα ἂς τὸ ἔχουν ὑπ' ὄψιν τους ὅτι ἀπὸ τὴν τέφρα τῶν Ἀθηνῶν προῆλθεν ἡ μετὰ τοὺς Μηδικοὺς πολέμους περίλαμπρος Ἑλλάς, ὅτι ἀπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ Μεσολογγίου ἀνέκυψεν ἡ νεωτέρα Ἑλλὰς ποὺ ἔγραψεν ἔπη ἐπὶ ἐπῶν.

Μὲ τὴν ψύχραιμη, ἀδιάφορη γιὰ τοὺς κινδύνους περίπολο τῶν Φαλαγγιτῶν περνοῦσεν ὅλη ἡ Ἑλλάς, ὅλη ἡ σημερινὴ καὶ αὐριανὴ Ἑλλάς.

Χρ. Ἐμ. Ἀγγελομάτης

ΜΕ ΤΟ ΟΠΛΟΝ ΑΝΑ ΧΕΙΡΑΣ

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς θὰ ἑορτάσῃ ἐφέτος τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος μὲ τὸ ὅπλον ἀνὰ χεῖρας, μὲ τὸν ἄμαχον πληθυσμὸν ὁλόκληρον εἰς τὰς ἐπάλξεις τῶν κινδύνων καὶ τοῦ μαρτυρίου, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀκλόνητον πάντοτε τὴν ἀπόφασιν, μὲ ἀδούλωτον τὸ φρόνημα.

Ἡ Ἑλλὰς πορεύεται καὶ αὐτὴ τὴν ὁδὸν τοῦ μαρτυρίου της. Πορεύεται ἀπὸ ἕξ σχεδὸν μηνῶν τὴν ὁδὸν τοῦ Γολγοθᾶ. Ἀλλ' ἀπὸ τὴν Σταύρωσιν ἀνεπήδησε τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς Ἀναστάσεως. Καὶ ἀπὸ τὴν θυσίαν προῆλθε πάντοτε ἡ ἀπολύτρωσις.

Εἰς τοὺς μαύρους χρόνους τῆς δουλείας ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐπανηγύριζε πάντοτε τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος ὡς ἐθνικὴν ἑορτήν. Εἰς τὸ Θεῖον πάθος ἡ αἱμάσσουσα, ἡ ταπεινωμένη ἐθνικὴ ψυχὴ εἶχεν ἀνεύρει τὸν συμβολισμὸν τῆς τραγικῆς τύχης τοῦ δουλωθέντος ὑπὸ βάρβαρον δυνάστην βασιλικοῦ Γένους τῶν Ἑλλήνων. Καὶ ἀπὸ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Θεανθρώπου ἤντλει τὴν βεβαιότητα τῆς Λυτρώσεως, ἤντλησε τὸ ἀδάμαστον θάρρος τῶν ἀτελειώτων ἀγώνων διὰ τὴν Ἐλευθερίαν — τὸ ὑπεράνθρωπον θάρρος, τὸ ὁποῖον τὴν ὡδήγησεν εἰς τὴν ἀθάνατον ἐποποιΐαν τοῦ 21.

Παρόμοιον ἀγῶνα ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἑστιῶν καὶ ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας διεξάγει καὶ σήμερον ἡ Ἑλλάς. Εἰς παρόμοιον ἀγῶνα ζωῆς ἢ θανάτου ἀπεδύθη καὶ σήμερον τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἐναντίον πανόπλων ἐπιδρομέων. Ἀλλ' ὁ λαὸς ποὺ ἐγνώρισε τοῦ Κιουταχῆ τὰς δῃώσεις καὶ τοῦ Ἰμπραὴμ τὰς ἐπιδρομὰς χωρὶς νὰ καμφθῇ, θὰ συνεχίσῃ καὶ τώρα τὸν τίμιον καὶ ἔνδοξον ἀγῶνα ἀπτόητος καὶ ἀτάραχος ἔναντι πάσης δοκιμασίας, ἀποφασισμένος νὰ θυσιάσῃ τὰ πάντα χάριν τῆς Ἐλευθερίας, πιστὸς ὅσον κανεὶς ἄλλος λαὸς τοῦ κόσμου εἰς τὴν μεγαλώνυμον Θεὰν ποὺ «ἐβγῆκεν ἀπὸ τὰ κόκκαλα τῶν Ἑλλήνων», βέβαιος πάντοτε περὶ τῆς τελικῆς, τῆς θριαμβευτικῆς νίκης, ἡ ὁποία μὲ τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Παναγίας θὰ στέψῃ τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα.

Παιδιὰ τῆς Νεολαίας! Παιδιὰ τῆς Πατρίδος! Μὲ τὴν ἡρωϊκήν σας αὐτοθυσίαν, μὲ τὸν ἀκράτητον ἐνθουσιασμόν σας ἔχετε ἤδη κατακτήσει τὸν θαυμασμόν μας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην μας. Σταθῆτε καὶ τώρα εἰς τὰς ὥρας τῶν βαρυτάτων δοκιμασιῶν ἀτρόμητοι εἰς τὴν ἔπαλξιν τῆς Πατρίδος. Διὰ σᾶς, διὰ τὴν ἐλευθερίαν σας, διὰ τὴν εὐτυχίαν σας, διὰ τὸ μέλλον σας μάχονται οἱ ἀθάνατοι πολεμισταὶ τῶν μετώπων. Διὰ σᾶς εἶναι ἡ Αὔριον ποὺ θὰ φωτίζεται ἀπὸ τὸν ἥλιον τῆς Ἐλευθερίας, ὅταν θὰ καταλυθῇ τὸ κράτος τῆς Βίας. Σεῖς, παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος, θὰ χαρῆτε τοὺς καρποὺς τῶν σημερινῶν ἐπικῶν ἀγώνων καὶ τῶν τραγικῶν θυσιῶν. Γενῆτε οἱ πρόμαχοι τοῦ ἐσωτερικοῦ μετώπου. Ἀπὸ τὰ ἁγνά σας χείλη ἂς ἀκούεται ἀσίγητος ἡ κραυγὴ τῆς πίστεως, τοῦ θάρρους, τῆς νίκης. Εἰς σᾶς πρὸ παντὸς ἄλλου ἀνήκει νὰ ἐμψυχώσετε τὸν ἄμαχον πληθυσμόν, νὰ τονώσετε τὴν καρτερίαν τῶν δεινοπαθούντων, νὰ μεταδώσετε τὴν φλόγα τοῦ νεανικοῦ σας ἐνθουσιασμοῦ εἰς ὁλόκληρον τὸν πληθυσμὸν τῆς χώρας.

Παιδιὰ τῆς Νεολαίας! Παιδιὰ τῆς Πατρίδος! Τὰς ἡμέρας αὐτὰς ἡ Ἑλλὰς πορεύεται εἰς τὸν Γολγοθᾶν τοῦ μαρτυρίου της. Εὑρίσκεται ἤδη εἰς τὴν ὥραν τῶν ὑπερτάτων δοκιμασιῶν. Ἀλλὰ μετὰ τὴν θυσίαν ἔρχεται πάντοτε ἡ Ἀνάστασις. Καὶ μετὰ τὸ μαρτύριον ἐπακολουθεῖ πάντοτε ἡ ἀπολύτρωσις. Πιστεύοντες ἀκραδάντως εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὸ δίκαιόν μας, ἂς ἀγωνισθῶμεν δι' αὐτὴν μὲ ὅλας μας τὰς δυνάμεις, χωρὶς οὔτε στιγμὴν λιποψυχίας, χωρὶς οὔτε στιγμὴν ἀναπαύσεως μὲ ἀγρίαν ἀποφασιστικότητα, μὲ ἀκλόνητον θέλησιν διὰ νὰ κερδίσωμεν τὴν μεγαλυτέραν καὶ τὴν ἐνδοξοτέραν νίκην τῶν αἰώνων.

«Τὸ μεγαλύτερον πρᾶγμα ποὺ ἔχετε νὰ προσφέρετε εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸ ὡραιότερον καὶ καλύτερον, εἶναι ἡ ζωή σας. Ἂν χρειασθῇ νὰ τὴν δώσετε τὴν ζωήν σας, θὰ τὴν δώσετε ὄχι μόνον μὲ ἐνθουσιασμόν, ἀλλὰ καὶ διότι εἶναι ἡ φύσις τοῦ πράγματος τέτοια. Διότι, ἂν δὲν τῆς δώσετε μιὰ μέρα τὴν ζωήν σας, ἐκεῖνοι ποὺ θὰ ἔλθουν ὕστερα ἀπὸ σᾶς θὰ εἶναι δοῦλοι».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ

Ἡ Ε.Ο.Ν. ἐκυκλοφόρησε προχθὲς τὴν ἑξῆς προκήρυξιν πρὸς τὰ μέλη της: «Ἐθνικὴ Νεολαία τῆς Ἑλλάδος!

Ἐστάθηκες, αὐτὲς τὶς μεγάλες καὶ ἱστορικὲς μέρες, στὸ ὕψος ποὺ σοῦ ἥρμοζε. Ὁ φλογερός σου πατριωτισμός, ὁ παράφορος νεανικός σου ἐνθουσιασμός, ὁ ἁγνὸς παλμὸς τῆς ἑλληνικῆς σου καρδιᾶς, ὑπῆρξε ἀντάξιος τῆς μεγάλης θυσίας ποὺ ἐπιτελοῦν οἱ ἥρωές μας στὰ μέτωπα. Ἔνοιωσες, Ἑλληνικὴ Νεολαία, ὅτι ζοῦμε ξανὰ τὸ 21 καὶ ὡρκίσθηκες ν' ἀντικρύσης μὲ ὑπερήφανη ἀδιαφορία τὸ θάνατο, ἂν κι' αὐτὸ χρειασθῆ γιὰ τὴν τιμὴ τῆς πατρίδος.

Χαῖρε, Νεολαία τῆς Ἑλλάδος! Χαῖρε, γιατὶ ἐνῷ ἐσωριάστηκαν γύρω σου ταπεινὰ καὶ φοβισμένα τὰ ἔθνη, ὕψωσες ἐσὺ τὸ ἠθικό σου ἀνάστημα ὡς τὸν οὐρανό, ὡς τ' ἄστρα. Χαῖρε, γιατὶ σκιρτοῦν αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἀπὸ ἀγαλλίασι καὶ ἱκανοποίησι, θωρῶντας σε ἀπὸ ψηλά, οἱ ψυχὲς τῶν ἡρωϊκῶν μαρτύρων τῆς Φυλῆς, τοῦ Κόδρου, τοῦ Λεωνίδα, τοῦ Νικηφόρου, τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, τοῦ Ρήγα Φεραίου, τοῦ Ἀθανασίου Διάκου, τοῦ Σμύρνης Χρυσοστόμου, τοῦ Στρατηλάτου Κωνσταντίνου, τοῦ δημιουργοῦ σου Ἰωάννου Μεταξᾶ. Χαῖρε, γιατὶ σὲ εὐλογεῖ ὁ Θεὸς καὶ σὲ σκέπει ἡ Παναγία. Χαῖρε Ἑλληνικὴ Νεολαία.

Ὁ μεγάλος μας Βασιλεύς, ὁ Διάδοχος καὶ γενικός ἀρχηγός σου, σὲ καμαρώνουν καὶ σὲ τιμοῦν, ὁ ἐθνικὸς κυβερνήτης, αὐτὸς ποὺ σηκώνει αὐτὴ τὴ στιγμὴ στοὺς ὤμους του τὴν πιὸ τίμια, ἀλλὰ καὶ βαρειὰ εὐθύνη, εἶπε, μὲ ὑγρὰ τὰ μάτια ἀπὸ συγκίνησι γιὰ τὴ μεγαλειώδη ψυχικὴ καὶ πνευματικὴ ἐπικοινωνία ποὺ εἶχε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν μαζί σου:

«Μὲ χαρὰ καὶ εὐτυχία ποτίσθηκα στὰ νάματα τῆς Νεολαίας. Ἀπὸ τὴν ὡραία αὐτὴ ἐπαφὴ μαζί της αἰσθάνομαι πῶς βγῆκα ἀνανεωμένος».

Ἐθνικὴ Νεολαία τῆς Ἑλλάδος, ἡ πατρὶς ἔχει τὰ βλέμματα ἐστραμμένα πρὸς σέ. Στὸ γιγάντειο ἀγῶνα ποὺ διεξάγει περιμένει ἀπὸ σένα τὴ φλόγα τῆς ὁρμῆς σου, τὴ χαρὰ τῆς προσφορᾶς τῆς ὁλοκληρωτικῆς.

Στὶς ἐνδοξότερες σελίδες τῆς ἱστορίας μας, ποὺ γράφονται αὐτὴ τὴ στιγμή, πρέπει νὰ μὴ λείψη τὸ ὄνομα κανενὸς φαλαγγίτου, καμμιᾶς φαλαγγίτισσας. Ἀκόμα καὶ οἱ σκαπανεῖς ἀκόμα καὶ οἱ σκαπάνισσες, μὲ ἄτρομη ἑλληνικὴ καρδιά, θὰ βοηθήσουν μὲ τὰ τρυφερὰ παιδικὰ χεράκια τους σὲ χίλιες δυὸ ὑπηρεσίες τὸν ἱερὸ ἀγῶνα.

Ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιὰ θὰ ἀντιμετωπίσωμε σὰν λιοντάρια τὰ στίφη τοῦ ἐχθροῦ καὶ τελικῶς θὰ νικήσωμεν.

Διαβάστε ξανά, πολλὲς φορές, τὰ ὑψηλὰ καὶ ἐμπνευσμένα λόγια τοῦ ἐθνικοῦ κυβερνήτου καὶ γενικοῦ μας ἐπιθεωρητοῦ. Καὶ ξαναζῆστε τὴ μεγάλη στιγμή, ὅπου, ὄρθιοι ὅλοι, ὡρκισθήκαμε μαζί του:

—Νὰ διατηρήσουμε ἄσβεστη τὴ φλόγα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ μας ὁτιδήποτε καὶ ἂν συμβῆ.

— Νὰ μείνουμε πιστοὶ στὶς μεγάλες ἀρχὲς τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρτησίας, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς τιμῆς.

— Νὰ μείνουμε πιστοὶ στὰ ἰδανικὰ ποὺ ὁ ἄνθρωπος ἔχει κατακτήσει μὲ ποταμοὺς αἱμάτων καὶ χωρὶς τὰ ὁποῖα δὲν ἀξίζει κανεὶς νὰ ζῆ!

— Καὶ ἂν εἶναι νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἀπολύτρωσι τοῦ κόσμου ἂς πεθάνουμε!

— Ἡ ἀκατάβλητη δύναμις τῆς ἰδέας θὰ μᾶς ἀναστήση!

Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΣΗΜΕΡΙΝΩΝ ΙΤΑΛΩΝ

Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποὺ ἤρχισεν ὁ πόλεμος ἐναντίον τῶν ἐπιδρομέων πολὺς λόγος ἔγινε καὶ γίνεται διὰ τοὺς σημερινοὺς Ἰταλοὺς ὡς ἀπογόνους τῶν ἀρχαίων Ρωμαίων. Ἡ ἱστορία ὅμως καὶ ἡ ἐθνολογία ἀποφαίνονται τὸ ἀντίθετον ἀκριβῶς: Ὅτι δηλαδὴ οἱ σύγχρονοι Ἰταλοὶ δὲν ἔχουν καμμίαν ἀπολύτως φυλετικὴν συγγένειαν ἢ σχέσιν μὲ τὸν ἀρχαῖον ἐκεῖνον κατακτητικὸν λαόν. Ὁ Μοντεσκιὲ εἰς τὸ περίφημον σύγγραμμά του «Σκέψεις ἐπὶ τῶν αἰτίων τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς πτώσεως τῶν Ρωμαίων» ἀναφέρει ρητῶς ὅτι «ὁ λαὸς (τῆς Ρώμης) ἀπετελέσθη σχεδὸν ἐξ ἀπελευθέρων». Παραθέτει δὲ εἰς ἀπόδειξιν καὶ σχετικὸν χωρίον τοῦ Τακίτου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον προκύπτει ὅτι κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς Δημοκρατίας καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἀνώτερα ἀξιώματα τῆς ρωμαϊκῆς πολιτείας κατείχοντο ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τῶν δούλων, ἤτοι τῶν αἰχμαλωτισθέντων ἐχθρῶν κατὰ τοὺς διαφόρους πολέμους τῆς Ρώμης. Ὁ Μισελὲ εἰς τὴν «Ρωμαϊκὴν Ἱστορίαν» του παρέχει λεπτομερεστέραν ἐξήγησιν τῶν φαινομένων. Ἀλλ' ἂς παραθέσωμεν τὴν χαρακτηριστικωτέραν ἐκ τῶν σχετικῶν περικοπῶν:

«Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἤρχοντο διὰ νὰ καταθέσουν τὸν σεβασμόν των πρὸς τὸν ρωμαϊκὸν λαόν, ἀντιπροσωπευόμενον ἀπὸ τὴν σύγκλητον, ὁ λαὸς αὐτὸς ἔσβηνε ραγδαίως. Φθειρόμενος ὑπὸ τὴν διπλῆν ἐπίδρασιν τοῦ ἀδιακόπου πολέμου καὶ ἑνὸς διαβρωτικοῦ νομοθετικοῦ συστήματος ἐξηφανίζετο ἐκ τῆς Ἰταλίας. Ὁ Ρωμαῖος ἐπερνοῦσε τὴν ζωήν του εἰς τὰ στρατόπεδα πέραν τῶν θαλασσῶν καὶ δὲν ἐπανήρχετο σχεδὸν ποτὲ νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν μικρὰν ἰδιοκτησίαν του. Οἱ πλεῖστοι ἄλλως τε δὲν εἶχον οὔτε ἰδιοκτησίαν, οὔτε στέγην, οὔτε ἄλλους οἰκιακοὺς θεοὺς παρὰ μόνον τοὺς ἀετοὺς τῶν λεγεώνων. Μία ἀνταλλαγὴ ἐγίνετο διαρκῶς μεταξὺ τῆς Ἰταλίας καὶ τῶν ἐπαρχιῶν. Ἡ Ἰταλία ἔστελλε τὰ τέκνα της ν' ἀποθάνουν εἰς μακρινὰς χώρας καὶ εἰς ἀντάλλαγμα ἐδέχετο ἑκατομμύρια δούλων. Ἐκ τούτων ἄλλοι μὲν προσκολλημένοι εἰς τὰ ἀγροκτήματα, τὰ ἐκαλλιέργουν καὶ τὰ ἐλίπαινον κατόπιν μὲ τὰ λείψανά των, ἄλλοι δὲ συσσωρευμένοι μέσα εἰς τὴν πόλιν, ὑπηρέτουν τὰ ἐλαττώματα ἑνὸς κυρίου, ἐγίνοντο συνήθως ἀπελεύθεροι χάρις εἰς αὐτὸν καὶ κατόπιν Ρωμαῖοι πολῖται. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ τέκνα τῶν ἀπελευθέρων ὑπῆρξαν οἱ μόνοι κάτοικοι τῆς πόλεως, ἀπετέλεσαν τὸν ρωμαϊκὸν λαὸν καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτὸ ἔδωσαν νόμους εἰς τὸν κόσμον. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἀκόμη τῶν Γράκχων (133-121 π. Χ.) μόνον αὐτοὶ σχεδὸν ἐγέμιζον τὸ Φόρουμ (τὴν ρωμαϊκὴν ἀγοράν). Κάποτε, ὅταν διέκοπτον μὲ τὰς κραυγάς των τὸν Σκιπίωνα Αἰμιλιανὸν († 129 π. Χ.), δὲν ἠμπόρεσεν ὁ τελευταῖος οὗτος νὰ ὑπομείνη τὴν ὑβριστικὴν των διαγωγὴν καὶ ἐτόλμησε νὰ τοὺς εἴπη: «Σιωπὴ νόθοι υἱοὶ τῆς Ἰταλίας!». Καὶ προσέθεσεν: «Εἰς μάτην φωνάζετε. Ἐκείνοι τοὺς ὁποίους ἔχω ὁδηγήσει δεσμίους εἰς τὴν Ρώμην δὲν θὰ μὲ κάμουν ποτὲ νὰ φοβηθῶ, ὅσον καὶ ἂν ἔχουν τώρα ἀπαλλαγῆ τῶν δεσμῶν». Ἡ σιωπή, ἡ ὁποία ἐπηκολούθησε τοὺς τρομερούς αὐτοὺς λόγους, ἀποδεικνύει ἀρκετὰ ὅτι τοὺς ἤξιζον ἐκεῖνοι πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπηυθύνοντο. Οἱ ἀπελεύθεροι ἐφοβήθησαν μήπως ὁ νικητὴς τῆς Καρχηδόνος καὶ τῆς Νουμαντίας, κατερχόμενος ἐκ τοῦ βήματος, ἀναγνωρίση τοὺς Ἀφρικανοὺς ἢ Ἱσπανοὺς αἰχμαλώτους του καὶ ἀποκαλύψη ὑπὸ τὴν τήβεννον τὰ ἴχνη τῆς μάστιγος. Οὕτω ἕνας λαὸς διαδέχεται τὸν ρωμαϊκόν, τὸν ἀπουσιάζοντα ἢ καταστραφέντα. Οἱ δοῦλοι καταλαμβάνουν τὴν θέσιν τῶν κυρίων, κατέχουν ὑπερηφάνως τὸ Φόρουμ καὶ εἰς τὰ παράδοξα αὐτὰ Σατουρνάλια κυβερνοῦν μὲ τὰ διατάγματά των τοὺς Λατίνους, τοὺς Ἰταλούς, οἱ ὁποῖοι συγκροτοῦν τὰς λεγεῶνας. Μετ' ὀλίγον θὰ εἶναι ἀδύνατον ν' ἀναζητήσωμεν τοὺς πληβείους τῆς Ρώμης. Θὰ ἔχουν σπείρει τὰ ὀστᾶ των εἰς ὅλας τὰς ἀκτάς. Στρατόπεδα, κάλπαι καὶ δρόμοι αἰώνιοι, ἰδοὺ πᾶν ὅ,τι ἀπέμεινεν ἐξ αὐτῶν».

Κατὰ τὴν ἀψευδῆ ἐπομένως μαρτυρίαν τῆς ἱστορίας οἱ σημερινοὶ Ἰταλοὶ δὲν ἔχουν καμμίαν ἀπολύτως ἄλλην σχέσιν μὲ τοὺς ἀρχαίους Ρωμαίους παρὰ μόνον τὰς ἀναισχύντους θεατρικὰς ἐπιδείξεις τοῦ Μουσσολίνι, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν φρενήρη μεγαλομανίαν τοῦ τυχαρπάστου ἐπίστευσεν ὅτι δι' αὐτῶν θ' ἀναστήση τὴν Ρωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν.

Θὰ προβληθῆ ὅμως ἴσως τὸ ἐρώτημα: Ἀλλ' ἡ γλῶσσα; Ἡ ἰταλικὴ γλῶσσα εἶναι ἁπλούστατα λατινογενὴς — ὅπως καὶ ἡ γαλλική, ἡ ἱσπανική, ἡ πορτογαλική, ἀκόμη δὲ καὶ ἡ ρουμανική. Καὶ δὲν ἀποδεικνύει ἐπομένως τίποτε σχετικῶς μὲ τὴν φυλετικὴν καταγωγήν. Ἀλλὰ καὶ ὁ χαρακτήρ, ἡ νοοτροπία, ἡ ἐν γένει ἀγωγὴ καὶ τὰ ἔθιμα ἀκόμη τοῦ συγχρόνου ἰταλικοῦ λαοῦ εἶναι ὁλοσχερῶς διάφορα τῶν ρωμαϊκῶν. Καὶ οἱ σημερινοὶ Ἰταλοί; Ἀπὸ τότε ἀκριβῶς ποὺ ἠθέλησαν νὰ μιμηθοῦν τοὺς δῆθεν προγόνους των Ρωμαίους κατήντησαν ὁ περίγελως τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ δευτέρα πολιορκία τοῦ Μεσολογγίου.

ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΟΙ

10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1826

Ἔτσι ὅπως καὶ τώρα Ἀπρίλης ἤτανε καὶ τότε. Ἡ νύχτα τοῦ Λαζάρου. Ἡ νύχτα «ὁποῦ τὴν τρέμει ὁ λογισμός». Τὸ Μεσολόγγι ἑτοιμάζεται γιὰ τὴν ἀθανασία. Ἕτοιμος ὁ Ἰωσὴφ τῶν Ρωγῶν, ἕτοιμος ὁ Καψάλης μὲ τὸ δαυλὶ τοῦ λυτρωμοῦ στὰ χέρια. Ἕτοιμη ἡ ἀθάνατη φρουρὰ μὲ τὰ σπαθιὰ γυμνά. Ἕτοιμα καὶ τὰ γυναικόπαιδα γιὰ τὴν τελικὴ θυσία. Εἶναι οἱ Ἐλεύθεροι Πολιορκημένοι. Καὶ γύρω των, γύρω στὸ «φράχτη» βουΐζει ἡ πλημμύρα τῶν ἐχθρικῶν ἁρμάτων.

Ἔτσι καὶ τότε ὅπως καὶ τώρα «πέλαγο μέγα πολεμᾶ, βαρεῖ τὸ καλυβάκι». Ἀλλὰ τὸ Μεσολόγγι δὲν παραδίνει τ' ἅρματα, δὲ γέρνει τὸ κεφάλι. Προτιμᾶ τὴν Ἔξοδο. Προτιμᾶ τὴ δόξα καὶ τὴν τιμὴ ἀπὸ τὸ ζυγὸ τῆς ἄτιμης σκλαβιᾶς. Προτιμᾶ τὸ ὁλοκαύτωμα τῆς θυσίας ποὺ ἔγινεν ἡ αὐγὴ τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας.

Ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα τῶν ἐσχάτων ἀπελπισμῶν, ὅταν οἱ Ἐλεύθεροι Πολιορκημένοι εἶχαν καταντήσει φαντάσματα ἀπὸ τὴν πεῖνα, οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ ἐχθροῦ ἔστειλαν προτάσεις παραδόσεως. Καὶ νὰ ἡ ἀπάντησις τῶν Πολιορκημένων:

«Δὲν ἠλπίζαμεν ποτὲ νὰ σᾶς ἀπεράσῃ μιὰ τέτοια φαντασία ὅπου ὀκτὼ χιλιάδες ἅρματα αἱματωμένα νὰ τὰ ζητήσετε καὶ νὰ σᾶς τὰ παραδώσωμεν μὲ τὰ χέρια μας». Καὶ ὁ ὑπερήφανος, ὁ ἀπαράμιλλος αὐτὸς λόγος — τὸ «μολὼν λαβὲ» τῆς νέας ἱστορίας μας — δὲν ἦτο μόνον τῶν ἀρχηγῶν ἡ ἀπόκρισις. Δίπλα στοὺς ἀρχηγούς, ποὺ ἀποτελοῦν τὰ σύμβολα, ἐσάλευε τὸ πλῆθος τῶν ἀτρομήτων πολεμιστῶν, τῶν λησμονημένων καὶ τῶν ἀγνοημένων. Αὐτῶν ποὺ ἐκράτησαν τὸν φοβερὸν ἀγῶνα ἐπάνω στὸ μετερίζι, αὐτῶν ποὺ ἦσαν πρῶτοι πάντα στὰ γιουρούσια σὰν ἀρχάγγελοι μὲ τὴ ρομφαία στὸ χέρι, αὐτῶν ποὺ ἡ κραυγή των ἔβγαινεν ἀπὸ τὰ βασανισμένα στήθη των πάντα μεγαλόστομη καὶ ἐπιτακτικὴ γιὰ νὰ σκεπάσῃ τὰ ὕποπτα τραυλίσματα τῆς «φρονήσεως», γιὰ νὰ δείξῃ τὸ δρόμο τῆς τιμῆς καὶ τοῦ χρέους. Τὸ Μεσολόγγι εἶναι μεγαλούργημα ὁμαδικό. Ἔπος ἀσύγκριτο ψυχῆς καὶ πάθους — τῆς ἀδάμαστης ψυχῆς τοῦ λαοῦ τῆς Ρούμελης.

Ἂς εἶναι γιὰ πάντα εὐλογημένη ἡ μνήμη τῶν Ἐλευθέρων Πολιορκημένων. Μᾶς ἔδωσαν τὸ παράδειγμα τῆς μεγάλης θυσίας. Τὸ παράδειγμα ποὺ φωτίζει καὶ τώρα τὸ δρόμο τοῦ ἔθνους στοὺς σημερινοὺς ἐπίσης σκληροὺς ἀγῶνας. Καὶ τὴ βεβαιότητα τῆς νίκης ποὺ στεφανώνει πάντοτε τὰ μαρτύρια, τὶς θυσίες καὶ τοὺς ἀγῶνας τῶν λαῶν ποὺ μάχονται γιὰ τὴν Ἐλευθερία καὶ τὴν Τιμή.

ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΘΟΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙ

Μὲ τὴν ψυχὴ γεμάτη, ὅπως πάντα, ἀπὸ τὴν ἱερὴ πνοὴ τῆς πίστεως, ἐρχόμαστε κι' ἐφέτος, Χριστέ μας, μπροστὰ στὸν ἀνοιγμένο τάφο Σου, γιὰ ν' ἀκούσωμε ἀκόμη μιὰ φορὰ τὸν Ἄγγελό Σου νὰ μᾶς δίδη τὸ θεῖο μήνυμα τῆς ἀναστάσεώς Σου. Καὶ ὅπως πάντα, μὲ βαθύτατη εὐλάβεια καὶ δέος γονατίζουμε ἐνώπιον τῆς θείας αὐτῆς ἀποκαλύψεως τῆς θεότητός Σου, ἡ ὁποία, ἀφοῦ ἐνανθρωπίσθη, ἀφοῦ ἐταλαιπωρήθη, ὑβρίσθη, ἐβασανίσθη καὶ ἐσταυρώθη, ἐνίκησε τὸν θάνατον, ἐλύτρωσε τὸν ἄνθρωπον, καὶ ξαναπαίρνοντας τὴν θείαν ὑπόστασι καὶ μορφή Της, ἀνέβηκε καὶ πάλι στοὺς οὐρανοὺς καὶ τοὺς ἐφώτισε καὶ τοὺς ἐλάμπρυνε.

Ἔτσι γονατίζουμε κι' ἐφέτος μπροστὰ στὸν ἀποκυλισμένο λίθο τοῦ μνήματός Σου. Ἀλλὰ ἡ ψυχή μας δὲν μπορεῖ νὰ ἐκσπάση ἐφέτος σὲ ὕμνους, τὰ χείλη μας δὲν μποροῦν νὰ τονίσουν αἶνον καὶ δοξολογίαν. Γονατισμένοι, καθὼς εἴμαστε, αἰσθανόμαστε τὴν ἀνάγκη νὰ προσευχηθοῦμε, ν' ἀνυψώσωμε τὸ πνεῦμα μας ὡς τὸν θρόνο Σου, ν' ἀφήσουμε τοὺς παλμοὺς τῶν καρδιῶν μας ν' ἀνεβοῦν ὡς Ἐσένα. Καὶ νὰ Σοῦ ποῦν:

Δοκιμαζόμεθα, Χριστέ μας. Τὸ ξέρεις πόσο δοκιμαζόμεθα. Δύο πολυάριθμα ἔθνη, ποὺ ἐξέχασαν τὸ θέλημά Σου, ποὺ ἀπίστησαν στὴ διδασκαλία Σου, ποὺ παρέβησαν τὴν ἐντολή Σου, ἐπετέθησαν σκληρὰ κι' ἄγρια ἐναντίον μας. Καὶ ἐπετέθησαν χωρὶς καμμιὰν αἰτία, χωρὶς καμμιὰ δικαιολογία.

Δὲν ἐζητούσαμε παρὰ τὴν εἰρήνη. Δὲν ἠθέλαμε παρὰ νὰ μείνωμε ἥσυχοι στὸν τόπο μας, γιὰ νὰ καλλιεργοῦμε ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου μας τὴ γῆ μας, νὰ προσφέρωμε τὸν μόχθο μας καὶ τὴ συμβολή μας στὴν πρόοδο, στὴν ἐπιστήμη, στὰ γράμματα καὶ στὶς τέχνες, νὰ ὑπηρετοῦμε τὸν Πολιτισμό. Ἀκολουθούσαμε πιστὰ τὸν προαιώνιο δρόμο τῆς Φυλῆς μας, ποὺ ὑπῆρξε πάντα ὁ δρόμος τῶν πιὸ ὑψηλῶν κι' εὐγενικῶν ἰδανικῶν, ὁ δρόμος τοῦ Ὡραίου καὶ τοῦ Ἀγαθοῦ, ὁ δρόμος τῆς Ἀρετῆς καὶ τῆς Ἀλήθειας.

Ὁ δρόμος αὐτὸς ἦταν ὁ δικός Σου δρόμος, Θεέ μας. Καὶ ὅταν ἀκόμα ὁ Λαὸς αὐτός, πρὶν ἀναλάμψη τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸ τῆς παρουσίας Σου, Σὲ ἀναζητοῦσε στὶς διάφορες μορφὲς τῶν θεῶν του, πάλιν δικός Σου ἦταν ὁ δρόμος του, γιατὶ ἦταν ὁ δρόμος τῆς βουλήσεώς Σου, ὅπου τὸν καθωδηγοῦσε πρωτοπόρον μὲ τ' ἀόρατα καὶ μυστικὰ νήματα τῆς θείας Προνοίας Σου. Ὅσο ποὺ μιὰ μέρα ζήτησαν Ἕλληνες, νὰ δοῦν τὸν Υἱόν Σου' κι' Ἐκεῖνος εἶπε: «Νῦν ἐδοξάσθη ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου»...

Μὰ ἐνῷ ἐβαδίζαμε στὸν δρόμο αὐτό, ἄνθρωποι κακοί, τυφλωμένοι ἀπὸ τὰ πάθη τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς πλεονεξίας, ἀπὸ τὴν μανία τῆς κατακτήσεως, ἀπὸ τὴν ἁμαρτωλὴ δίψα τοῦ πλουτισμοῦ, ἐπέπεσαν κρυφὰ κι' ἀπροειδοποίητα, μέσα στὸ σκοτάδι, ἐναντίον μας — ὅπως οἱ λησταὶ — κι' ἐζήτησαν πάνοπλοι καθὼς ἦσαν, νὰ τοὺς παραδώσωμε τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἐλευθερία μας.

Τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἐλευθερία μας! Δηλαδὴ ὁλόκληρη τὴν οὐσία τῆς ζωῆς μας! Τὰ μοναδικά, τὰ βασικὰ στοιχεῖα τῆς ὑπάρξεώς μας! «Ὄχι! Χίλιες φορὲς ὄχι»! ἐφώναξε ἀδίστακτα κι' ἀποφασιστικὰ ἡ ἐθνικὴ ψυχή μας. «Προτιμότερος ὁ θάνατος»! Καὶ ὁ Λαός μας ὁλόκληρος, ὁλόκληρο τὸ Ἔθνος μας, ὑψώνοντας τὰ μάτια πρὸς Ἐσένα, κάνοντας τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ, προφέροντας τὄνομά Σου, ἀπεδύθη σ' ἕναν ἀγῶνα ἄνισο καὶ σκληρό, ἀλλὰ δίκαιο καὶ ἱερό.

Γι' αὐτὸ καὶ τὸν εὐλόγησες, Θεέ μας, γι' αὐτὸ κι' ἔρριξες μέσα μας τέτοιο θάρρος, τέτοιαν ὁρμὴ καὶ τέτοια δύναμι, ὥστε ν' ἀποκρούσωμε, νὰ διώξωμε καὶ νὰ ἐξευτελίσωμε τὸν πρῶτο, νὰ στεκώμαστε τώρα σταθεροί, ἀλύγιστοι κι' ἀκλόνητοι μπροστὰ στὸν δεύτερο ἐπιδρομέα, ἕτοιμοι ν' ἀγωνισθοῦμε καὶ νὰ ὑπερασπίσωμε, μὲ τὴ βοήθειά Σου, τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἐλευθερία μας.

Αὐτὴν τὴν βοήθειά Σου ζητοῦμε σήμερα γονατιστοὶ μπροστὰ στὸν ἀνοιγμένο κι' ἄδειανὸ τάφο Σου, Χριστέ μας. Δῶσε μας καὶ πάλι τὴν εὐλογία Σου' τὴν ἀξίζουμε. Ἅπλωσε ξανὰ τὸ χέρι Σου ἐπάνω μας καὶ δῶσε μας μεγαλύτερη ἀκόμα καρτερία καὶ θάρρος, περισσότερη δύναμι κι' ἀντοχή' θὰ τὰ κάμωμε ἀσπίδες καὶ θώρακες ἐναντίον τοῦ πνεύματος τοῦ κακοῦ ποὺ μᾶς κυκλώνει. Πάρε τὸ μαστίγιό Σου κι' ἔλα μαζί μας, ἔλα ἀνάμεσά μας, γιὰ νὰ διώξωμε καὶ πάλι ἀπὸ τὸν οἶκο Σου — ποὺ εἶναι αὐτὴν τὴν φορὰ μιὰ ἀθῶα, εὐλογημένη κι' ἱερὴ Γῆ — τοὺς ἀπίστους κι' ἱερόσυλους ἐμπόρους τῆς βίας, τῆς ἀδικίας καὶ τοῦ μίσους. Κάμε μας καὶ τώρα σκεῦος ἐκλογῆς Σου, γιὰ ν' ἀναστηλώσωμε τὴ Δικαιοσύνη Σου, ν' ἀποκαταστήσωμε τὸ Θέλημά Σου, νὰ κάμωμε ν' ἀναλάμψη καὶ νὰ φωτίση σταθερὰ καὶ μόνιμα ὁλόκληρο τὸν κόσμο ἡ θεία Παρουσία Σου.

Δοκιμαζόμεθα, Χριστέ μας, ἀλλὰ δὲν ἀπογοητευόμεθα, δὲν ἀποθαρρυνόμεθα. Φορτωμένοι κι' ἐμεῖς μὲ καρτερία κι' ὑπομονὴ τὸν σταυρό μας, ἀνεβαίνουμε κι' ἐμεῖς τὸν Γολγοθᾶ μας μ' ἐλπίδα καὶ πίστι. Γιατὶ ξέρουμε ὅτι ἐκεῖ πάνω εἶναι καὶ ἡ σωτηρία καὶ ἡ λύτρωσις. Ξέρουμε ὅτι ἡ θύελλα καὶ ὁ σεισμὸς τῆς ὀργῆς τοῦ Πατρός Σου θὰ παραλύση καὶ θὰ συντρίψη τοὺς ἀπίστους καὶ ἀδίκους βασανιστάς μας. Καὶ ξέρουμε ὅτι μετὰ τὸ Πάθος θ' ἀκολουθήση ἡ Ἀνάστασις. Βοήθησέ μας, Χριστέ μας, νὰ τὴ χαροῦμε γρήγορα αὐτὴν τὴν Ἀνάστασι.

Μελῆς Νικολαΐδης

ΠΩΣ ΩΡΙΣΘΗ Η ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον τὸ Πάσχα τῶν Ἑβραίων ἐτελεῖτο τὴν 14 τοῦ μηνὸς Ἀβίβ, ὕστερον μετονομασθέντος Νισάν, τουτέστι μίαν ἢ δύο ἡμέρας πρὸ ἢ μετὰ τὴν ἰσημερίαν τῆς Ἀνοίξεως.

Οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ὁμοφωνήσουν περὶ τοῦ πότε νὰ τελῶσι τὸ Χριστιανικὸν Πάσχα. Καὶ αἱ μὲν ἐκκλησίαι τῆς Δύσεως, ἀκολουθοῦσαι, ὡς ἔλεγον, τὴν παράδοσιν τοῦ ἁγίου Φιλίππου καὶ τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἐτέλουν αὐτὸ τὴν πλησιεστέραν εἰς τὴν πανσέληνον τοῦ μηνὸς Νισάν, μὴ λαμβάνοντες καθόλου ὑπ' ὄψιν τὸ Πάσχα τῶν Ἑβραίων.

Αἱ δὲ ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐκκλησίαι, συμφώνως ὡς ἔλεγον πρὸς τὴν διδαχὴν τοῦ ἀποστόλου Ἰωάννου, ἠκολούθουν τὸ Ἑβραϊκὸν ἡμερολόγιον, ὁρίσασαι τὴν 14 Νισάν, ὡς τὴν ἐπέτειον τῆς σταυρώσεως, ἐτέλουν τὸ Πάσχα τὴν τρίτην ἡμέραν μετὰ ταύτην, ἀδιάφορον κατὰ ποίαν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος συνέπιπτε.

Βαθμηδὸν ἡ διαφωνία ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου κατήντησε σοβαρά, καθότι οὔτε οἱ μέν, οὔτε οἱ δὲ ἤθελον νὰ μεταβάλουν γνώμην. Τότε ὁ Σεβάσμιος Πολύκαρπος, ἐπίσκοπος Σμύρνης, μετέβη εἰς τὴν Ρώμην τὸ ἔτος 158 μ. Χ. καὶ συνεσκέφθη μὲ τὸν Ἀνίκητον ἐπίσκοπον αὐτόθι περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Τεσσαράκοντα ἔτη μετὰ ταῦτα ὁ Βίκτωρ ἐπίσκοπος Ρώμης, πρὸς ὃν ἀπετάθησαν μερικοὶ ἐπίσκοποι, διέταξε πολὺ ἀποτόμως τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπισκόπους νὰ συμμορφωθοῦν μὲ τὴν γνώμην τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Δύσεως. Ἐπειδὴ ὅμως ἠρνήθησαν οἱ ἐπίσκοποι νὰ συμμορφωθοῦν εἰς τοῦτο, ὁ Βίκτωρ διέκοψε πᾶσαν σχέσιν καὶ κοινωνίαν μετ' αὐτῶν. Κατόπιν πάλιν αἱ διαμαχόμεναι μερίδες συνεφώνησαν νὰ τηρήσουν ἑκάστη τὰς ἑαυτῆς δοξασίας καὶ παραδόσεις ἀνενοχλήτως καὶ νὰ παύσουν αἱ ἀντεγκλήσεις μεταξὺ των.

Καὶ οὕτως ἔμεινε τὸ πρᾶγμα μέχρι τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ὅστις διέταξε νὰ συζητηθῇ τὸ ζήτημα ὑπὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῷ 325 μ. Χ. καὶ ἐπὶ τέλους μετὰ μακρὰν συζήτησιν ἀπεφασίσθη ὅπως τελῆται τὸ Χριστιανικὸν Πάσχα τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὴν πρώτην πανσέληνον μετὰ τὴν 20ὴν Μαρτίου, ἐὰν δὲ ἡ πανσέληνος αὕτη συμπέσῃ Κυριακήν, τότε τὸ Πάσχα νὰ τελῆται μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας. Οὕτως ἡ ἡμέρα τοῦ Πάσχα δύναται νὰ κατέλθη μέχρι τῆς 22 Μαρτίου καὶ νὰ ἀνέλθη μέχρι τῆς 25 Ἀπριλίου.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΙ Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

20ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Εὐαγγέλιον (Ἰωάννου α΄ 1-17)

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης· οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν. Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ Πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγε λέγων· οὗτος ἦν ὃν εἶπον, ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.

Ἀπόστολος (Πράξεις Ἀποστόλων α΄ 1-8)

Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος Ἁγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνελήφθη· οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον συνέγραψε καὶ τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων εἰς τὰς ὁποίας ἀνήκει ἡ σημερινὴ περικοπὴ ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἡ ἀρχή των. Τὸ δεύτερον αὐτὸ σύγγραμμα τοῦ Λουκᾶ ἐξιστορεῖ τί ἔπραξαν οἱ ἅγιοι τοῦ Ἰησοῦ Ἀπόστολοι μετὰ τὴν ἀνάληψίν του εἰς τοὺς οὐρανούς. Μετὰ τὴν ἀνάστασίν του ὁ Ἰησοῦς πολλὲς φορὲς ἐνεφανίσθη εἰς τοὺς μαθητάς του οἱ ὁποῖοι εἶχον τρομάξει καὶ ἀπελπισθῆ μετὰ τὸν θάνατον. Αὐτὸ δὲ τὸ ἔκανε διὰ νὰ τοὺς ἐμψυχώσῃ καὶ τοὺς ἐνθαρρύνῃ γιὰ τὸ δύσκολο ἔργο ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ἐπιχειρήσουν. Ἐκτὸς ὅμως αὐτοῦ ἦτο ἀνάγκη νὰ παρουσιασθῇ στοὺς μαθητάς του καὶ γιὰ νὰ τοὺς πείσῃ ὅτι πραγματικὰ ἀνεστήθη καὶ ὅτι συνεπῶς ἦτο πράγματι ὁ μονογενὴς τοῦ Θεοῦ Υἱός, ὁ Σωτὴρ τοῦ Κόσμου. Τοῦτο βέβαια ἦτο ἀπαραίτητον νὰ γίνῃ, διότι αὐτοὶ ἔχοντες πιὰ ἀπόλυτη πίστι στὴ Θεϊκὴ τοῦ Ἰησοῦ προέλευσι, θὰ μποροῦσαν μὲ θάρρος καὶ φανατισμὸ νὰ κηρύξουν τὴ Χριστιανικὴ θρησκεία. Γι' αὐτοὺς λοιπὸν τοὺς λόγους ὁ Ἰησοῦς παρουσιάσθη ἐπανειλημμένως στοὺς μαθητάς του, ἐκάθησε μαζί τους καὶ συνέφαγε. Αὐτὸ διέλυσε κάθε δυσπιστία ποὺ εἶχαν μερικοὶ τῶν μαθητῶν καὶ πρὸ πάντων ὁ Θωμᾶς. Ὕστερα δὲ ἀπ' αὐτὰ ὅλοι τους ἀναφανδὸν καὶ εἰς κάθε περίστασιν ἐκήρυτταν μεγαλοφώνως καὶ δίχως νὰ λογαριάζουν κανένα κίνδυνο τὴν ἀνάστασίν του. Καὶ σὲ μᾶς δὲ σήμερα ποὺ λογιζόμεθα ὀπαδοί του καὶ ἐπιστεύσαμεν στὴν ἁγία του διδασκαλία ἡ ἀνάστασίς του μᾶς δίδει τὴν πιὸ μεγάλη ἀπόδειξι τῆς θείας του προελεύσεως. Μὲ τὸν θάνατο καὶ τὴν ἀνάστασί του ἤνοιξε πάλιν γιὰ τὸν ἄνθρωπο ὁ Παράδεισος καὶ ἐγίναμεν ἐκ νέου τέκνα τοῦ Θεοῦ. Δὲν φοβούμεθα πλέον τὸν θάνατον, διότι ὁ Σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος μᾶς ἔδωσε τὴν βεβαιότητα ὅτι θ' ἀναστηθοῦμε, ὅπως κι' αὐτός. Γι' αὐτὸ δὲ πολὺ δικαίως σήμερα ἡ Ἐκκλησία μας ψάλλει καὶ μαζί της ὅλοι οἱ πραγματικοὶ χριστιανοὶ τό: «Χριστὸς ἀνέστη κτλ.».

✵ ΠΑΣΧΑ ✵

Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ρήτορες, αὐτὴν τὴν ἡμέραν συνήθως σιωποῦν. Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ἐξαντλοῦν τὴν εὐγλωττίαν των τὴν Μεγάλην Παρασκευήν, ὥστε νὰ μὴ μένῃ τίποτε διὰ τὸ Πάσχα. Ἀλλὰ δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ μόνος λόγος. Ἡ λειτουργία τοῦ Πάσχα περιλαμβάνει εἰς τὸ τυπικόν της καὶ τὸ κήρυγμα. Ἀλλὰ τὸ ἔχει ἕτοιμον. Εἶναι ὁ πανηγυρικὸς λόγος Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὴν ἁγίαν καὶ λαμπροφόρον ἡμέραν τῆς ἐνδόξου καὶ σωτηριώδους Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως, ὁ ὁποῖος λόγος πρέπει ν' ἀναγινώσκεται ὑπὸ τοῦ ἱερέως «πάντων ἀκροωμένων».

Τὸν ἐνθυμεῖσθε καλὰ αὐτὸν τὸν λόγον; Τὸ πιστεύω· διότι δὲν εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ λησμονεῖ κανείς, ἔστω καὶ μίαν φορὰν ἂν τὰ ἤκουσεν... Ὕστερα λοιπὸν ἀπὸ τὸν πανηγυρικὸν αὐτόν, ποῖος ἱεροκήρυξ θὰ ἐτολμοῦσε ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα του ἀπὸ τὸν ἄμβωνα; Ὁ Χρυσόστομος τὰ εἶπεν ὅλα! Ἰδοὺ διὰ ποῖον λόγον, νομίζω, οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ρήτορες ἀποφεύγουν τὸ κήρυγμα τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα. Καὶ ἔχουν ἐντελῶς δίκαιον· θὰ ἦτο τόσῳ περιττόν!

Ὁ μέγας Χρυσόστομος, διὰ τοῦ λόγου τοῦ Πάσχα, μᾶς ἔδωσε τὸ ἄφθαστον πρότυπον τῆς πανηγυρικῆς ρητορείας. Ὁ λόγος αὐτός, κρινόμενος αἰσθητικῶς, εἶναι τὸ ἀριστούργημα τῶν ἀριστουργημάτων. Σύντομος, γοργός, ὑψιπέτης, θὰ ἔλεγες ὅτι παρακολουθεῖ τὸν Χριστὸν εἰς τὴν ἀνάβασίν του μέχρι τῶν οὐρανῶν. Οὐδέποτε ἄνθρωπος ἀνῆλθεν ὑψηλότερα διὰ τοῦ λόγου! Εἶναι τὸ τελειότερον ἔργον ἐξ ὅσων ἐνεπνεύσθη ποτὲ ἡ Ποίησις, ἡ Τέχνη ἐν γένει, ἀπὸ τὸ θαυμάσιον γεγονὸς τῆς Ἀναστάσεως. Τὸ θριαμβευτικὸν Πάσχα δὲν ἔχει θριαμβευτικώτερον ὕμνον ἀπὸ τὸν λόγον αὐτόν, τοῦ ὁποίου κάθε φράσις εἶναι ὡς ἦχος σάλπιγγος. Ἡ μεγίστη τῶν τιμῶν ποὺ τοῦ ἔγινεν εἶναι καὶ ἡ δικαιοτάτη. Εἶναι ὁ μόνος ἐκκλησιαστικὸς λόγος, ὁ ὁποῖος καθιερώθη ὑπὸ τοῦ τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἱερὸν κειμήλιον, διὰ νὰ ἐκφωνῆται τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ἂς ἐντρυφήσωμεν ὀλίγον εἰς τὴν ὑπεράνθρωπον, τὴν θείαν αὐτὴν εὐγλωττίαν...

«... Εἰσέλθετε πάντοτε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ πρῶτοι καὶ δεύτεροι, τὸν μισθὸν ἀπολαύετε! Πλούσιοι καὶ πένητες μετ' ἀλλήλων χορεύσατε! Ἐγκρατεῖς καὶ ῥάθυμοι τὴν ἡμέραν τιμήσατε! Νηστεύσαντες καὶ μὴ νηστεύσαντες εὐφράνθητε σήμερον. Ὁ μόσχος πολύς, μηδεὶς ἐξέλθῃ πεινῶν! Πάντες ἀπολαύσατε τοῦ συμποσίου τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος!

»Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; Ποῦ σου, Ἅδη τὸ νεῖκος; Ἀνέστη Χριστός, καὶ σὺ καταβέβλησαι. Ἀνέστη Χριστός, καὶ πεπτώκασι δαίμονες. Ἀνέστη Χριστός, καὶ χαίρουσιν Ἄγγελοι. Ἀνέστη Χριστός, καὶ ζωὴ πολιτεύεται. Ἀνέστη Χριστός, καὶ νεκρὸς οὐδεὶς ἐπὶ μνήματος!».

Ὁ ἱερὸς ὑμνογράφος, ὁ ὁποῖος ἐγκωμίασεν ἀργότερα τὸν Χρυσόστομον λέγει: «ἡ τοῦ στόματός σου καθάπερ πυρσὸς ἐκλάμψασα χάρις, τὴν οἰκουμένην ἐφώτισε».

Γρηγ. Ξενόπουλος

ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗΝ ΕΠΟΠΟΙΙΑΝ

Η ΑΘΑΝΑΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΔΡΕΙΑ

— Κάπου στὸ μέτωπο.

Σᾶς γράφω σήμερα μιὰ ἀκόμη ἐποποιία ἀπὸ τὸ μεγάλο μας ἀγῶνα ὅπως μοῦ τὴν διηγήθηκε ἕνας συνάδελφος τοῦ ἱππικοῦ χωρὶς περιττὰ λόγια:

Ἦταν ἡ ὥρα 3 ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα ὅταν μᾶς δόθηκε ἡ διαταγὴ νὰ χαλάσουμε τ' ἀντίσκηνά μας καὶ νὰ λύσωμε τἄλογά μας. Ὅλοι σ' ἕνα τέταρτο ἤμαστε ἕτοιμοι. Μεγάλη ἀνυπομονησία μᾶς ἔσφιγγε τὴν καρδιὰ πότε νὰ ἀνεβοῦμε στὴ σέλλα καὶ νὰ ἐξορμήσουμε μὲ τὴν σπάθα στὸ χέρι καὶ

Τὸ βουνὸ «Προφήτης Ἠλίας» τοῦ Κεράσοβου ὅπου διεξήχθη μία ἀπ' τὶς σκληρότερες μάχες.

τὰ φτερωτὰ ἄλογά μας μέσα σὲ μιὰ κοιλάδα τοῦ Ἀώου, γιὰ νὰ προλάβουμε τὴν ὀπισθοχώρησι τοῦ ἐχθροῦ.

Στὶς 5 ἦρθε ἄλλη διαταγὴ ἀπὸ τὶς προφυλακές μας, ποὺ ἔλεγε ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἑτοιμάζεται γιὰ ἀντεπίθεσι μὲ ἅρματα μάχης καὶ σὲ 10 λεπτὰ ἀκοῦμε μοτὲρ αὐτοκινήτων. Ὁ Ἴλαρχός μας μᾶς λέει τότε ὅτι μᾶς ἐπιτίθενται μὲ τὰνκς καὶ ἔπρεπε νὰ κρύψουμε τὰ ζῶα σὲ θάμνους καὶ νὰ ἀκροβολισθοῦμε κανονικά. Σὲ δυὸ λεπτὰ ἤμαστε ἕτοιμοι μὲ τὴν ἀραβίδα στὸ χέρι. Ὁ ἐχθρὸς μᾶς εἰδοποιεῖ μὲ μερικὲς κανονιές. Ἐμεῖς δὲν ἀπαντοῦμε. Ἀκροβολισμένοι προχωροῦμε καμμιὰ ἑκατοστὴ μέτρα. Οὔτε ὁ παραμικρὸς θόρυβος δὲν ἀκούγεται γύρω. Ἀνεβήκαμε σ' ἕνα μικρὸ ὕψωμα. Δίπλα μας ἦταν ἡ πολυβολαρχία.

Ὥρα 5.30΄. Λάμπει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ φωτοβολίδες τοῦ ἐχθροῦ. Δίπλα μας ἀκούγεται τὸ σύνθημα «πῦρ». Καὶ τὰ πολυβόλα μας ἄρχισαν τὸ κελάϊδημά τους μὲ τὸ ἀτσάλλινο λαρύγγι τους. «Ἀέρα!» ἀντηχεῖ ἀπ' ἄκρη ὡς ἄκρη. Ὁ ἐχθρὸς μᾶς ὑποδέχεται μὲ κανονιὲς συνεχῶς. «Ἐμπρὸς παιδιὰ ἔφοδον!» φωνάζει ὁ Ἴλαρχος. Προχωροῦμε μέσ' στὴ χαράδρα διαρκῶς.

Ξημερώνει μὲ τὶς λάμψεις τῶν ἐχθρικῶν κανονιῶν. Εἶναι ἀδύνατο νὰ περιγράψῃ κανεὶς αὐτὴ τὴ μέρα. Τὸ βουνὸ χορεύει ἕνα παράξενο χορὸ ἀπὸ τὸ κανονίδι. Δὲν βλέπουμε οὔτε τὴν μύτη μας ἀπὸ τὸ κανονίδι καὶ τὴ σκόνη ποὺ κάνουν οἱ «κυρίες», ἔτσι βαφτίσαμε τῆς ἰταλιάνικες ὀβίδες. Σ' αὐτὲς τὶς στιγμὲς ἡ λέξις «φόβος» σβήνει γιὰ τὸν ἑλληνικὸ στρατό. Τὸ μπαρούτι μᾶς μεθᾶ καὶ χωρὶς ἄλλη διαταγὴ ἱππεῖς καὶ ἀξιωματικοὶ μὲ τὸ «Ἀέρα» στὰ χείλη μας τὰ φλογισμένα ὁρμᾶμε πάνω τους. Κι' αὐτὴ τὴ μέρα ὅμως ἦταν μαζί μας ὁ Θεός, γιατὶ οἱ σφαῖρες τῶν δολοφόνων καὶ τὰ βλήματα μᾶς κομμάτιασαν τὰ ροῦχα μας χωρὶς νὰ πέσῃ ἕνας κάτω.

Περνοῦμε τὴν χαράδρα καὶ ἀνεβαίνουμε τὸ δεύτερο ὕψωμα ἁρπάζοντες τοὺς βράχους καὶ τὰ κλαριά. Φθάνουμε στὴν κορυφογραμμὴ σὰν κατσίκια. Μᾶς πετᾶνε χειροβομβίδες. Κάτι φρατέλλικες χειροβομβίδες ποὺ ξεκουφαίνουν. Πέφτουμε χάμω. «Ἐφ' ὅπλου λόγχη!» ἀκούγεται καὶ ἀμέσως ἀστράφτουν τὰ ξίφη μας μεσ' στοὺς καπνούς. Σὲ λίγο, μέσα στὶς διακεκομμένες ἐκρήξεις τῶν χειροβομβίδων ξανακούγεται: «Ἀέρααα! Τοὺς φάγαμε!» «Ἀπάνω τους παιδιά!» φωνάζει ὁ Ἴλαρχος, καὶ ἀμέσως τοὺς ριχνόμαστε. Δέκα βήματα καὶ ἤμαστε σῶμα μὲ σῶμα. Ἡ λόγχη θαυματουργεῖ. Ἐπὶ δυὸ ὧρες τοὐλάχιστον γινότανε αὐτὸ τὸ χαροπάλεμα. Σὰν λιοντάρια πολεμᾶμε. Οἱ σάλπιγγές μας ἀκούγονται νὰ βαροῦν «τοῦ ἀητοῦ ὁ γυιός». Κατατρομαγμένοι οἱ φρατέλλοι τρέχουν δεξιὰ κι' ἀριστερά, σηκώνουν τὰ χέρια νὰ παραδοθοῦν, γιατὶ δὲν μποροῦσαν νὰ ὀπισθοχωρήσουν. Τοὺς χτυποῦσαν οἱ ὀπισθοφυλακές των γιὰ νὰ κρατήσουν τὴν ἄμυνα. Ἀφοῦ τοὺς λιανίσαμε, ὠχυρωθήκαμε στὰ δικά τους προπετάσματα γιὰ νὰ ξεκουραστοῦμε.

Ἀριστερά μας ἦταν ἡ κοιλάδα μὲ τὸ δημόσιο δρόμο. Ἐκεῖ ἦταν οἱ ἄλλες δυὸ ἐπιλαρχίες μας, ποὺ μαχόντανε. Τοὺς βλέπουμε νὰ κάνουνε ἅλματα ἕρποντες. Δὲν μποροῦσαν νὰ σηκωθοῦν γιατὶ τοὺς γάζωναν τὰ μυδραλλιοβόλα ποὺ εἶχαν τὰ τὰνκς. Βλέποντας αὐτὰ ἐμεῖς ἀπὸ τὸ βουνὸ ὁρμᾶμε πρὸς τὰ κάτω κατρακυλώντας μέσ' στὶς ρεματιὲς καὶ φθάνουμε στὸ δρόμο μὲ χειροβομβίδες στὰ χέρια. Μπροστά μας δυὸ τὰνκς σταματημένα βάζαν πρὸς τὴν κοιλάδα. Τοὺς πετᾶμε χειροβομβίδες καὶ σταματοῦν τὰ πυρά τους.

Ἀρβανίτης μὲ κάπα.

Τὸ ἕνα ὀπισθοχωρεῖ, ἐνῶ στὸ ἄλλο ρίχνεται πάνω ἕνας λοχίας καὶ τοὺς σαρώνει ὅλους ἐκεῖ μέσα, ἀλλὰ ἔμεινε δίχως χέρια κι' αὐτός. Οἱ μακαρονάδες σὲ λίγο γίνονται ἄφαντοι. Παράτησαν τὰνκς καὶ κανόνια. Μὰ δὲν μπόρεσαν νὰ τὸ σκάσουνε. Δεξιὰ τοὺς ὑποδέχεται τὸ πυροβολικό μας. Γύρισαν καὶ παραδόθηκαν. Ἀργότερα ἕνας δικός μας ποὺ τὰ κατάφερνε μὲ τὴ γλῶσσα τους, ἄκουσε ἕναν ἀπ' αὐτοὺς νὰ λέῃ σὰν χαμένος:

«Κι' ἐμᾶς μᾶς εἶπαν πὼς θὰ κάναμε περίπατο! Μὰ ἐσεῖς πολεμᾶτε σὰν θεοί».

Μάνος Ν. Καραγιαννίδης

Παλιὸ τζαμὶ σ' Ἀλβανικὸ χωριό.

(Σκίτσα τοῦ κ. Γ. Γρηγόρη Τ. Τ. 712)

Συνήθειες τοῦ Ἑλληνικοῦ Πάσχα

Ἕνα πλῆθος γιορταστικὲς συνήθειες εἶχαν οἱ παλαιότεροι σχετικὲς μ' αὐτὲς τὶς ἡμέρες τοῦ Ἑλληνικοῦ Πάσχα. Ἡ μεγάλη βδομάδα κι' οἱ πρῶτες μέρες τοῦ Ἀναστάσιμου Πάσχα ἢ τῆς Μεγάλης Λαμπρῆς περνοῦσαν γιομᾶτες χαρὰ κι' εὐχαρίστησι, μὰ καὶ γεμᾶτες μ' ἔθιμα περίεργα, ἄξια προσοχῆς καὶ μελέτης. Τόσο στὴν Ἀθήνα ὅσο καὶ στὶς ἑλληνικὲς ἐπαρχίες, ὅπως καὶ στὰ πιὸ μακρινὰ σημεῖα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὰ ἔθιμα αὐτὰ ἦταν κάτι ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ λείψη. Σήμερα ὅμως ἕνα - ἕνα τὰ ἔθιμα τοῦ ἑλληνικοῦ Πάσχα σβήνουν. Κι' ἔτσι ἡ μεγαλύτερη γιορτὴ τῆς ὀρθοδοξίας παίρνει τώρα μιὰ μορφὴ ἁπλούστερη.

Τὰ παιδιὰ ἐγύριζαν στοὺς δρόμους κι' ἐτραγουδοῦσαν τὰ κάλαντα τοῦ Λαζάρου.

Τὰ ἔθιμα τῆς προετοιμασίας τῆς Λαμπρῆς ἄρχιζαν ἀπὸ τὸ Σάββατο τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου. Τὰ παιδιὰ ἐγύριζαν στοὺς δρόμους κι' ἐτραγουδοῦσαν τὰ κάλαντα τοῦ Λαζάρου:

«Σήμερα ἔρχετ' ὁ Χριστός,
ὁ ἐπουράνιος Θεός,
στὴν πόλι Βηθανία
μὲ κλάδους, μὲ βαΐα.
Βγάτε σᾶς παρακαλοῦμε
γιὰ νὰ σᾶς διηγηθοῦμε,
γιὰ νὰ μάθετε τί ἐγίνη
σήμερα στὴν Παλαιστίνη.
Μέσ' στὴν πόλι Βηθανία
Μάρθα κλαίει κι' ἡ Μαρία.
Λάζαρο τὸν ἀδελφό τους
τὸν γλυκὺ καὶ καρδιακό τους
Τὸν μοιρολογοῦν καὶ λέγουν,
τὸν μοιρολογοῦν καὶ κλαίγουν.
Τρεῖς ἡμέρες τὸν θρηνοῦσαν
καὶ τὸν ἐμοιρολογοῦσαν.
Τὴν ἡμέρα τὴν τετάρτη
κίνησ' ὁ Χριστὸς γιὰ νάρτη...»

Τὸ τραγοῦδι διηγεῖται τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου καὶ τελειώνει μ' εὐχὲς τέτοιες:

«Τοῦ χρόνου πάλι νἄρθουμε
μ' ὑγεία νὰ σᾶς βροῦμε
στὰ σπίτια σας χαρούμενοι
κι' ὅλο νὰ τραγουδοῦμε».

Τὴν Κυριακὴ τῶν Βαΐων μοιράζονται τὰ «βάγια». Ἀλλοῦ γίνεται μοίρασμα σταυρῶν ἀπὸ φύλλα φοινικιᾶς καὶ ἀλλοῦ μονάχα μοιράζουν κλαδιὰ δάφνης.

Ἔπειτα τὴν Δευτέρα πηγαίνουν ὅλοι στὶς ἀκολουθίες τοῦ Νυμφίου καὶ τὴν Μεγάλη Τρίτη, μαζὶ μὲ τὸ ψάλσιμο τοῦ τροπαρίου τῆς Κασσιανῆς, ἔρχονται καὶ οἱ φροντίδες τῆς προετοιμασίας τοῦ σπιτιοῦ γιὰ τὸ Πάσχα. Ἡ ἐκκλησάρισσα κάθε ἐκκλησίας ἐπήγαινε ἄλλα χρόνια κάθε Μεγάλη Τετάρτη ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι κι' ἐμάζευεν ἀλεύρι. Ἔπειτα τὸ ἐζύμωνε χωρὶς προζύμι καὶ ὁ παπᾶς ἔβαζε ἀπάνω τὸ Σταυρὸ μὲ τὸ Τίμιο Ξύλο κι' ἄφηνε ν' ἀνεβῆ τὸ ζυμάρι. Ἔτσι γινόντανε τὸ νέο προζύμι τῆς χρονιᾶς.

Τὴν Μεγάλη Πέμπτη ἡ ἐκκλησάρισσα ἀνέβαζε κατὰ τὴν λειτουργία τὸ σκαφιδάκι μὲ τὸ προζύμι στὸ γυναικωνίτη τῆς ἐκκλησίας καί, ὅταν ἡ λειτουργία ἐτελείωνεν, ἔκοβεν ἀπὸ ἕνα κομμάτι προζύμι καὶ τὸ ἔδινε σὲ καθεμιὰ γυναῖκα τῆς ἐνορίας, ποὺ μὲ αὐτὸ κατόπιν ἐζύμωνε τὶς κουλοῦρες τῆς Λαμπρῆς. Ὅσα αὐγὰ ἐγεννοῦσαν οἱ κόττες τὴν Μεγάλη Πέμπτη τὰ φυλάγανε οἱ γυναῖκες καὶ τὸ βράδυ, πρὶν πᾶνε στὴν ἐκκλησία καὶ ἀκούσουν τὰ Δώδεκα Εὐαγγέλια, τὰ βάζανε στὴν κόκκινη μπογιὰ καὶ τ' ἀνέβαζαν στὴ φωτιὰ καὶ ὅταν γυρίζανε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία τὰ κατέβαζαν καὶ τὰ τοποθετοῦσαν στὰ εἰκονίσματα. Τὴν ἴδια μέρα ἔβαφαν καὶ τὰ κόκκινα αὐγὰ ποὺ θὰ ἐτρώγοντο κατὰ τὶς ἡμέρες τοῦ Πάσχα.

Τὴν Μεγάλη Παρασκευὴ ἦταν τὸ γενικὸ πένθος. Καμπάνες δὲν ἐκτυποῦσαν, οὔτε κανεὶς κρότος δὲν ἀκουγόνταν. Καρφιὰ κανεὶς δὲν ἐκάρφωνε, γιατὶ τὴν ἴδια μέρα ἐκάρφωσαν τὸ Χριστὸ στὸ Σταυρό. Γλυκὰ κανεὶς δὲν ἔτρωγε, γιατὶ τὴν ἴδια μέρα ὁ Χριστὸς ἔπιεν «ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον». Τὴν ἡμέρα αὐτὴ οὔτε ἐζύμωναν. Καμμιὰ δὲν ἐλούζετο τὴν Μεγάλη Παρασκευή, ἐκτὸς ἂν εἶχε πονοκέφαλο. Ὅλοι τὴν Μεγάλη Παρασκευὴ ἐνήστευαν αὐστηρά. Κανένα σπίτι δὲν ἔστρωνε τραπέζι. Καθένας ἔτρωγε κάτι τι στὸ πόδι. Μερικοὶ δὲν ἔτρωγαν οὔτε ψωμί. Τὸ βράδυ τῆς ἴδιας πένθιμης ἡμέρας ἔπλεναν καλὰ τὴν εἴσοδο τῶν σπιτιῶν καὶ καθάριζαν τὸ δρόμο, γιατὶ θὰ περνοῦσεν ὁ Ἐπιτάφιος. Καὶ τὴν ὥρα ποὺ περνοῦσεν, ἔβγαιναν οἱ νοικοκυρὲς στὶς πόρτες τους μ' ἕνα κεραμίδι μὲ κάρβουνα ἀναμμένα καὶ μὲ λιβάνι. Ἀπὸ τὸν Ἐπιτάφιο ἔπαιρναν λίγα λουλούδια καὶ τὰ ξέραιναν νὰ τἄχουν. Καὶ τὰ κεριὰ ποὺ μένανε τὰ φύλαγαν γιὰ νὰ τ' ἀνάψουν ὅταν ἦταν μεγάλη ἡ κακοκαιρία.

Τὸ Μέγα Σάββατο καίγανε τὸν Ἰούδα, δηλαδὴ ἕνα ἀνδρείκελο φτειαγμένο μὲ ξύλα καὶ μὲ σανό. Ἀπὸ τὸ πρωῒ ἡ ἐκκλησάρισσα ἢ τὰ παιδιὰ βγαίνανε γύρω στὰ σπίτια καὶ ἐμάζωναν ξύλα καὶ ἄλλα ὑλικὰ γιὰ τὸν Ἰούδα. Ἔπειτα τὸν ἔφτειαναν καὶ τὸν ἔντυναν μὲ παληὰ ροῦχα. Μέσα στὸ σῶμα του ἔβαζαν μπαμπακόσπορο καὶ μέσα στὸ κεφάλι του μπαροῦτι ζυμωμένο μὲ νερὸ κι' ἔτσι, ὅταν καίγονταν, ἔβγαζε φωτιὲς ἀπὸ τὸ στόμα καὶ ἀπὸ τὰ μάτια. Τὴν ἴδια μέρα ἐγίνετο καὶ ἡ πρώτη ἀνάστασι. Ἀπὸ τὴν ὥρα ἐκείνη ἄρχιζαν νὰ σφάζουν καὶ τὰ ἀρνιὰ γιὰ τὸ Πάσχα.

Τὸ Μεγάλο Σάββατον ἔκαιαν τὸν Ἰούδα.

Ἡ Κυριακὴ τοῦ Πάσχα ἦταν κι' εἶναι ἡ μέρα τῆς μεγάλης χαρᾶς. Ἡ μεγάλη Ἀνάστασι γίνονταν πάντα τὰ μεσάνυχτα καὶ κατόπιν ἡ λειτουργία. Σὰν γύριζαν στὰ σπίτια τους οἱ οἰκογένειες, ἔτρωγαν κάτι πασχαλινὸ κι' ἔπειτα ἔπεφταν κι' ἐκοιμῶντο. Αὐτὴ τὴν ἡμέρα ἐπήγαινε στὴν ἐκκλησία ὅλος ὁ κόσμος. Ἀκόμη κι' οἱ ἄρρωστοι ἔπρεπε νὰ σηκωθοῦν ἀπὸ τὰ κρεββάτια τους καὶ νὰ ὁδηγηθοῦν στὴν ἐκκλησία γιὰ ν'

(Συνέχει στὴν προτελευταία ἐξωφύλλου).

ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

61. (Συνέχεια)

Ἄνεμοι πρῖμοι φύσηξαν καὶ ὁ ναύαρχος σήκωσε στὸ κατάρτι του τὸ σῆμα τοῦ μισεμοῦ. Μὲ μιᾶς σὲ ὅλα τὰ καράβια τὰ βούκινα ἀντήχησαν, οἱ ἄγκυρες σηκώθηκαν, ἄνοιξαν τὰ πανιά. Ἦταν ἡ 2α Ὀκτωβρίου 325 π. Χ.

Ἄρχισε τὸ μεγάλο, γεμᾶτο περιπέτειες ταξίδι ἀπὸ τὶς ἐκβολὲς τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ στὶς ἐκβολὲς τοῦ Εὐφράτη στὸν Περσικὸ κόλπο. Εἶναι τὸ πρῶτο μεγάλο ἐξερευνητικὸ ταξίδι ποὺ μᾶς ἀναφέρει ἡ ἱστορία. Ἡ ἀπόστασι εἶναι τόσο μεγάλη, ἡ θάλασσα τόσο ἐπικίνδυνη ποὺ χρειάζουνταν καταπληκτικὴ τόλμη γιὰ νὰ ἐπιχειρήση κανεὶς μὲ τὰ καράβια τῆς ἐποχῆς μιὰ τόσο ἀβέβαιη περιπέτεια. Καὶ ἂν ἀκόμα γλύτωνες ἀπὸ τὶς ἄγριες τρικυμίες, πῶς θὰ γλύτωνες ἀπὸ τὴν πεῖνα κι' ἀπὸ τὴ δίψα;

Χρειάζονταν ἀληθινὰ ἕνας ἀρχηγὸς τόσο γενναῖος μὰ καὶ συνάμα τόσο ἔξυπνος καὶ συνετὸς γιὰ νὰ κατορθώση νὰ φέρη σὲ καλὸ τέλος ἕνα τέτοιο τεράστιο ταξίδι. Ἦταν ὁ Νέαρχος ὅμοιος μὲ τὸν ἀνδρεῖο καὶ πολυμήχανο Ὀδυσσέα τοῦ Ὁμήρου κι' ἂν ὁ Ἀλέξανδρος ἀναδείχθηκε ἀντάξιος τοῦ Ἀχιλλέα, τοῦ ἥρωα τῆς Ἰλιάδος, ὁ Νέαρχος στάθηκε ἐφάμιλλος τοῦ Ὀδυσσέα, τοῦ ἥρωα τῆς Ὀδύσσειας.

Κίνησε λοιπὸν ὁ στόλος τοῦ Νέαρχου γιὰ τὸ ἔνδοξο ταξίδι. Ἀποτελοῦνταν ἀπὸ 150 διαλεχτὰ καράβια μὲ γενναῖα πληρώματα: 12.000 στρατιῶτες καὶ ναῦτες καὶ 2.000 ἀξιωματικοί. Ἀφῆκαν τὰ Πάτταλα, ἔφτασαν στὸ στόμιο τοῦ ποταμοῦ, ἀνοίχτηκαν στὸν Ἰνδικὸ ὠκεανό. Ξέσπασε τρικυμία μεγάλη.

Ὁ Νέαρχος εἶχε δώσει γενικὲς ὁδηγίες στοὺς πλοιάρχους:

— Θὰ πλέουμε, τοὺς εἶπε, διαρκῶς πρὸς τὰ δυτικά, κοντὰ στὴν παραλία. Δὲν πρέπει ν' ἀνοιχτοῦμε στὸν ὠκεανό, γιατὶ κινδυνεύει ὁ στόλος μας νὰ σκορπίση καὶ νὰ χαθῆ. Δίδετε θάρρος στοὺς ἄντρες σας, μὴν τοὺς ἀφήνετε νὰ κυριευτοῦν ἀπὸ τὸ φόβο. Δίδετε πρῶτοι ἐσεῖς τὸ παράδειγμα στὴ γενναιότητα, στὴν ὑπομονή, στὸ πεῖσμα. Ὁ Ἀλέξανδρος μᾶς ἐμπιστεύτηκε μιὰ δύσκολη ἀποστολή· δὲν πρέπει νὰ ντροπιαστοῦμε!

Κεφ. 77.

Τὶς πρῶτες μέρες οἱ ἄνεμοι ἐξακολουθοῦσαν σφοδρότατοι. Στὶς 9 Ὀκτωβρίου βρῆκαν κάποιον ἀπάνεμο κόλπο.

— Ἂς καταφύγουμε στὸν κόλπο αὐτόν, διέταξε ὁ Νέαρχος, ὡσότου κοπάσουν λίγο οἱ ἄνεμοι! Κι' ἂς ὀνομάσουμε τὸν κόλπο αὐτόν: «Λιμάνι Ἀλεξάνδρου».

Τράβηξαν τὰ καράβια στὴ στεριὰ καὶ ὡργάνωσαν στρατόπεδο κοντὰ στὴ θάλασσα, δυνατὰ ὠχυρωμένο ἀπὸ λίθινο φράχτη.

— Γιατὶ τόσες προφυλάξεις, πατέρα; ρώτησε ὁ Στέφανος μὲ περιέργεια.

— Γιατὶ ὅλα αὐτὰ τὰ παράλια καὶ τὰ νησάκια ποὺ συναντήσαμε φοβοῦμαι πῶς εἶναι γεμᾶτα πειρατές. Πρέπει νὰ ἔχουμε τὸ νοῦ μας νύχτα καὶ μέρα!

Ἔστειλε ἀνθρώπους μήπως ἀνακαλύψουν γλυκὸ νερό, καμμιὰ πηγὴ ἢ κανένα πηγάδι. Τίποτα! Οἱ ἄντρες γύρισαν ἄπρακτοι.

Τὰ πληρώματα ὑπέφεραν ἀπὸ τὴ δίψα. Καὶ δὲν ἔφτανε αὐτό· δὲν εἶχαν πιὰ μήτε τρόφιμα. Σκορπίστηκαν στὴν ἀμμουδιὰ καὶ στὰ βράχια γιὰ νὰ βροῦν μερικὰ θαλασσινά, στρείδια, πεταλίδες, ἀχινούς, νὰ ξεγελάσουν τὴν πεῖνα τους.

Τέλος οἱ ἄνεμοι γλύκαναν, ἡ θάλασσα ἡσύχασε καὶ στὶς 3 Νοεμβρίου ὁ ναύαρχος ἔδωκε πάλι τὴ διαταγὴ νὰ κινήσουν. Προχώρησαν κάμποσα μίλια μὰ οἱ κωπηλάτες δὲν μποροῦσαν πιὰ νὰ ἀντέχουν· διψοῦσαν.

— Νερό! φώναζαν, νερό! Κόπηκε ἡ δύναμί μας.

Ὁ Νέαρχος ἔστειλε στὴ στεριὰ ἕνα ἀπόσπασμα νὰ ἐρευνήση μήπως βρῆ γλυκὸ νερὸ πόσιμο. Ὕστερα ἀπὸ λίγες ὧρες οἱ ἄντρες γύρισαν στὴν ἀκρογιαλιὰ χαρούμενοι. Στάθηκαν σ' ἕνα βράχο καὶ φώναζαν:

— Βρήκαμε νερό! Σταθῆτε!

Ὁ στόλος σταμάτησε, βγῆκαν τὰ πληρώματα, ἤπιαν, γέμισαν νερὸ τὰ σταμνιὰ καὶ τὰ βαρέλια τους καὶ κίνησαν πάλι.

Τώρα ἡ θάλασσα ἦταν γεμάτη ἀπὸ ὕφαλους, ἐπικίνδυνους βράχους κρυμμένους στὴν ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ.

— Τὸ νοῦ σας! Τὸ νοῦ σας! πρόσταζε ὁ ναύαρχος. Προχωρᾶτε σιγά! Ἡ θάλασσα εἶναι γεμάτη ξέρες!

Πέρασαν καὶ τὸν κίνδυνο αὐτόν, σὲ λίγο ὅμως ἄλλος κίνδυνος τοὺς περίμενε: φοβερὴ τρικυμία ξέσπασε, ὁλόκληρος ὁ στόλος κινδύνεψε, τρία καράβια ἔγιναν θρύμματα καὶ μὲ δυσκολία κατώρθωσαν τὰ πληρώματά τους νὰ φτάσουν κολυμπῶντας στὴ στεριά.

Μέρα καὶ νύχτα πάλευαν μὲ τὰ κύματα. Οἱ ἄντρες εἶχαν πιὰ ἐξαντληθῆ καὶ τὸ χειρότερο: ὑπέφεφαν ἀπὸ τὴν πεῖνα κι' ἀπὸ τὴ δίψα.

Ὁ Νέαρχος, βλέποντας πῶς ἦταν ἀδύνατον νὰ ἐξακολουθήση, διέταξε ν' ἀράξουν σ' ἕνα λιμάνι ποὺ διέκριναν στὸ ἀκρογιάλι. Οἱ ἄντρες, ἐξαντλημένοι, σκορπίστηκαν στὴν παραλία, προσπαθῶντας ν' ἀνακαλύψουν νερὸ ἢ τίποτα φαγώσιμο.

Στὸ ἀκρογιάλι αὐτὸ μιὰ μεγάλη εὐτυχία περίμενε τὸν Νέαρχο. Εἶχαν μείνει ἐκεῖ τέσσερις ἡμέρες· τὴν πέμπτη μέρα τὸ πρωῒ ὁ Στέφανος εἶχε ἀνέβει σ' ἕνα λόφο ζητῶντας λίγα χόρτα νὰ τὰ βράση, γιατὶ ἡ Ἄλκα πεινοῦσε. Ὁπόταν ἔξαφνα, κοιτάζοντας πρὸς τ' ἀνατολικά, διακρίνει ἕνα σῶμα στρατοῦ ποὺ ἔρχονταν μὲ γρήγορο βῆμα· πίσω τους ἀκολουθοῦσαν πλῆθος καμῆλες φορτωμένες.

Ὁ Στέφανος ἔσυρε φωνὴ χαρᾶς. Ἀπὸ τὶς πανοπλίες τους, ἀπὸ τὶς χάλκινες περικεφαλαῖες, ποὺ γυάλιζαν στὸν ἥλιο, κατάλαβε πῶς ἦταν Ἕλληνες. Ἀνέβηκε στὴν πιὸ ὑψηλὴ κορυφὴ τοῦ λόφου, ἄρχισε νὰ κουνᾶ τὰ χέρια καὶ νὰ φωνάζη:

— Καλῶς ὡρίσατε! Καλῶς ὡρίσατε!

Ἕνας καβαλλάρης, ποὺ πήγαινε μπροστὰ καὶ φαίνουνταν σὰν ἀρχηγός, σταμάτησε. Ὁ Στέφανος ἔτρεξε. Μόλις ζύγωσε λίγο δυὸ χαρούμενες φωνὲς ἀκούστηκαν:

— Λεοννᾶτε!

— Στέφανε!

Ἦταν ὁ γενναῖος σύντροφος Λεοννᾶτος, ποὺ ὁ Ἀλέξανδρος τὸν εἶχε στείλει νὰ παρακολουθῆ τὸ στόλο ἀπὸ τὸ ἀκρογιάλι καὶ νὰ τοῦ κουβαλᾶ τρόφιμα.

— Πῶς τὰ περνᾶτε; ρώτησε ὁ Λεοννᾶτος.

— Ὡς τώρα καλά, ἀποκρίθηκε ὁ Στέφανος. Ὑποφέρουμε μονάχα ἀπὸ πεῖνα καὶ δίψα.

— Ἔγνοια σας, εἶπε ὁ Λεοννᾶτος, ἐγὼ σᾶς κρατῶ ὅλα τὰ καλά! Κοίταξε τὸ καραβάνι τὶς καμῆλες.

Ἔτρεξαν γρήγορα, σὲ λίγο ἔφτασαν στὸ λιμάνι ὅπου εἶχαν ἀράξει τὰ καράβια. Ἡ συνάντησις τῶν δύο ἀρχηγῶν, τοῦ Λεοννάτου καὶ τοῦ Νεάρχου, ἦταν συγκινητική.

— Ἔφθασες στὴν κατάλληλη στιγμή, ἔλεγε ὁ ναύαρχος. Μᾶς σώζεις. Οἱ θεοὶ σὲ στέλνουν!

— Μὲ στέλνει ὁ Ἀλέξανδρος, εἶπε ὁ Λεοννᾶτος γελῶντας. Τρέχα, μοῦ παράγγειλε, καὶ μὴν τοὺς ἀφήσεις νὰ πεινάσουν καὶ νὰ διψάσουν!

Οἱ στρατιῶτες καὶ οἱ ναῦτες ἀγκαλιάζονταν καὶ γελοῦσαν, ἔφτασαν οἱ καμῆλες, ἐξεφόρτωσαν, γέμισαν τ' ἀμπάρια τρόφιμα, ἔστρωσαν στὴν ἀμμουδιὰ κι' ἔφαγαν, ξέχασαν ὅλες τὶς κακουχίες.

— Τώρα ἔχουμε ζωοτροφίες γιὰ δέκα μέρες! εἶπε ὁ Νέαρχος. Ὁ καιρὸς πάλι ἔστρωσε, ἔπεσεν ὁ ἀέρας, ἀρκετὰ ἀναπαυτήκαμε!

Σηκώθηκε, ἔδωσε πάλι τὸ σῆμα τοῦ μισεμοῦ.

Ἀγκάλιασε τὸ Λεοννᾶτο:

— Καλὴν ἀντάμωσι πάλι, τοῦ εἶπε. Τράβα γιαλὸ γιαλὸ καὶ μὴν ξεχνᾶς πῶς σὲ δέκα μέρες θ' ἀρχίση ἡ πεῖνα. Μάζευε στὸ δρόμο ὅ,τι μπορεῖς, νὰ μᾶς τὸ φέρης!

(Ἀκολουθεῖ)

ΤΩΡΑ ΘΥΜΑΤΑΙ...

— Ξύπνα, παιδάκι μου, ξύπνα... Εἶν' ὥρα νὰ πηγαίνουμε...

Μὰ ἐκεῖνος μισοάνοιγε τὰ νυσταγμένα μάτια του καὶ ἀπαντοῦσε μ' ἕνα παραπονιάρικο μουρμουρητό:

—Ἄφησέ με, μανούλα... Γιατί μὲ ξυπνᾷς;...

— Μὰ δὲν ἀκοῦς τὶς καμπάνες; Θὰ φύγουμε ὅλοι καὶ θὰ σ' ἀφήσουμε στὸ σπίτι μονάχο...

Τοῦ κάκου. Καθὼς τὸν εἶχε παρμένο γλυκὰ - γλυκά, ἀπάνω στὸν καναπέ, ὥσπου νἄρθ' ἡ ὥρα νὰ ξεκινήσουν γιὰ τὴν Ἀνάστασι, στὴν ἐκκλησιά, δὲν τὰ κατάφεραν νὰ τὸν ξυπνήσουν μὲ λόγια. Ἄρχισαν τότε νὰ τὸν σκουντᾶνε καὶ νὰ τὸν τραβᾶνε χαϊδευτικὰ ἀπὸ τὴ μύτη, ὡσότου, ἐπὶ τέλους, ἐξύπνησε.

Καὶ τότε, πραγματικά, ἄκουσε τὶς καμπάνες ποὺ ἠχοῦσαν πένθιμα γιὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ ποὺ ἦτανε πεθαμένος ἀκόμα καὶ ποὺ τοὺς ἐπερίμενε στὴν ἐκκλησιὰ γιὰ νὰ τὸν ἀναστήσουν. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτό, θυμήθηκε μὲ μιᾶς κι' ὅλα τ' ἄλλα του εὐχάριστα πράματα ποὺ εἶχε νὰ κάμη, νὰ ἰδῇ καὶ ν' ἀκούσῃ: Ν' ἀνάψη τ' ἄσπρο κερὶ μὲ τὶς χρωματιστὲς κορδέλες ποὺ τοῦ εἶχε ἀγοράσει ὁ πατέρας τ' ἀπόγεμα, νὰ τσουγκρίσῃ τὸ κόκκινο αὐγὸ ποὺ βαστοῦσε κιόλας στὴν τσέπη του, νὰ ἰδῇ τὰ κόκκινα βεγγαλικὰ φῶτα ποὺ τοῦ εἶπαν πὼς θ' ἀνάβαν στὸν περίβολο τῆς ἐκκλησιᾶς καὶ ν' ἀκούσῃ τὰ βαρελότα καὶ τὶς στράκες ποὺ θὰ σκάγανε γύρω του ὅταν θὰ λέγανε τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη!...»

Ἤτανε δὲν ἤτανε, τότε, ἔξη χρονῶν. Γι' αὐτὸ κι' ὅλα τοῦτα ποὺ λέμε τώρα, τὰ θυμᾶται ἀμυδρὰ καὶ κομματιαστὰ σὰν ἕνα ὄμορφο καὶ γλυκὸ παραμύθι, ἐκεῖ μακριά, ὅταν πρωτάρχιζε νὰ βλέπῃ καὶ νὰ θαυμάζῃ τὸν ὄμορφο κόσμο...

Θυμᾶται πώς, μόλις τὸν ξύπνησαν, πετάχτηκε ἀπάνω κι' ἄνοιξε διάπλατα καὶ πεισματωμένα τὰ μάτια του. Τὰ μάτια του πού, μὲ τὴ νύστα τους, ἐπήγαιναν τόσο ἀντίθετα στὴ μεγάλη λαχτάρα τῆς καρδιᾶς του: νὰ ἰδῇ καὶ νὰ χαρῇ κι' αὐτὸς τὴν ὄμορφη ἐκείνη νυχτερινὴ γιορτή...

Θυμᾶται πὼς εἶδε γύρω του τὶς δυὸ μεγάλες του ἀδερφές, τὴ μανούλα καὶ τὸν πατέρα του, ὅλους ἕτοιμους καὶ στολισμένους, νὰ χαμογελοῦν γιὰ τὴ νύστα του καὶ νὰ τὸν περιμένουν νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ...

Θυμᾶται πὼς ξεκίνησαν καὶ κατέβηκαν ὅλοι μαζὶ τὶς σκάλες τοῦ σπιτιοῦ κρατώντας στὰ χέρια τους τὰ ἄσπρα κεράκια μὲ τὶς κορδέλλες καὶ πὼς ἡ μεγάλη του ἀδερφὴ ξανανέβηκε ἀπάνω γιὰ νὰ φέρῃ τῆς μητέρας του κάποιο ροῦχο νὰ ρίξῃ ἀπάνω της, γιατὶ τῆς φάνηκε πὼς ἔκανε ψυχρίτσα...

Θυμᾶται ὕστερα πώς...
Ὄχι... Δὲ θυμᾶται παρὰ τὸν περίβολο... Τὸν μεγάλο περίβολο τῆς ἐκκλησιᾶς ποὺ ἦτανε γιομάτος κόσμο... Καὶ τί φῶτα!... Τί φῶτα!...

Θυμᾶται ἕνα παιδάκι ποὺ ἦτανε μικρὸ σὰν κι' αὐτόν... Ἕνα παιδάκι ποὺ στεκότανε δίπλα του, χωρὶς νὰ βαστάῃ κερὶ στὰ χέρια του, ὅπως ἐκεῖνος... Θυμᾶται πώς, τὸ παιδάκι αὐτό, ἐκύτταζε τὸ δικό του τὸ κερί... Τὸ κύτταζε τόσο πολὺ πού, καὶ τώρα ἀκόμα, θαρρεῖ πὼς τὸ βλέπει μπροστά του... Τὸ βλέπει μπροστά του καὶ λυπᾶται ἀκόμα...

Ὕστερα θυμᾶται πώς...
Ὄχι... Δὲν θυμᾶται παρὰ πὼς βγῆκαν οἱ παπάδες - πολλοὶ παπάδες - ἀπάνω σὲ μιὰν ἐξέδρα κι' ἄρχισαν νὰ ψάλλουν... Θυμᾶται ἀκόμα πὼς σὲ μιὰ στιγμή, ἐκεῖ ποὺ ἔψελναν οἱ παπάδες, ἄρχισαν νὰ χτυποῦν δυνατὰ καὶ γρήγορα οἱ καμπάνες, ἐνῶ τὴν ἴδια στιγμὴ ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ βουνὸ ἄρχισαν νὰ ρίχνουν βροντερὲς κανονιές... Θυμᾶται πὼς ἤτανε τόσο δυνατὲς αὐτὲς οἱ κανονιὲς ποὺ ἐκεῖνος ἐτρόμαξε...

Πάνω στὴν ὥρα, ἄναψαν καὶ δυὸ μεγάλα παράξενα κόκκινα φῶτα στὸν περίβολο τῆς ἐκκλησιᾶς... Δυὸ μεγάλα κόκκινα φῶτα ποὺ ἐκάπνιζαν καὶ ποὺ τὰ κρατοῦσαν δυὸ ἄνθρωποι στὰ χέρια τους, ἐκεῖ κοντὰ στὴν ἐξέδρα μὲ τοὺς παπάδες ποὺ ἐτραγουδοῦσαν ὅλοι μαζὶ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη»...

Θυμᾶται ἀκόμα πὼς ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἔσκυψε ὁ πατέρας στ' αὐτί του καὶ τοῦ εἶπε δείχνοντας τὰ κόκκινα φῶτα:

— Σήμερα, Μέγα Σάββατο, δὲν σκέπτεται τίποτα ἄλλο παρὰ πὼς πολεμάει...

— Νὰ τὰ βεγγαλικὰ φῶτα ποὺ σοῦ ἔλεγα...

Ὕστερα θυμᾶται πώς...
Ὄχι... Δὲν θυμᾶται παρὰ μονάχα πὼς εἶχε σαστίσει πολὺ ἀπὸ ὅλ' αὐτὰ ποὺ ἄκουγε κι' ἔβλεπε γιὰ πρώτη φορὰ καὶ πὼς στὰ χέρια του ἔτρεμε τὸ ἄσπρο κερὶ μὲ τὶς χρωματιστὲς κορδέλλες, ὅταν ἡ μανούλα του ἐχαμήλωσε τὸ δικό της τὸ ἀναμμένο κερὶ γιὰ νὰ τοῦ δώσῃ ν' ἀνάψῃ ἀπὸ τὴ φλόγα τῆς Ἀναστάσεως...

Ὕστερα θυμᾶται... Ὄχι... Δὲ θυμᾶται παρὰ μονάχα πὼς ἤτανε πολύ, πάρα πολὺ χαρούμενος...

Θυμᾶται, πώς, σὲ μιὰ στιγμή, ὁ πατέρας τοὺς εἶπε:

—Ἐμπρὸς τώρα, σπίτι....

Θυμᾶται τότε πὼς ἐξεκίνησαν γιὰ νὰ γυρίσουν στὸ σπίτι τους μαζὶ μὲ ὅλο τὸν κόσμο ποὺ κρατοῦσε ἀναμμένα κεράκια στὰ χέρια του καὶ προσπαθοῦσε νὰ προφυλάξῃ τὴ φλόγα τους μὲ τὶς φοῦχτες, γιὰ νὰ μὴ σβήσουν...

Θυμᾶται πὼς πέρασαν κάτω ἀπὸ τὰ κτίρια τῆς πλατείας ποὺ τὰ παράθυρά των ἀντιφέγγιζαν ἀκόμα ἀπὸ τὰ κόκκινα φῶτα τῶν βεγγαλικῶν... Θυμᾶται μὲ πόση λαχτάρα προσπαθοῦσε καὶ κεῖνος νὰ κρατήσῃ ἀναμμένο τὸ φῶς τοῦ κεριοῦ του ὥσπου νὰ φτάσουν στὸ σπίτι, προφυλάσσοντάς το μέσα στὶς μικρές του φουχτίτσες...

Ὕστερα, κάτι θυμᾶται ἀκόμα γιὰ τὰ κόκκινα αὐγὰ ποὺ ἔσπαζαν στὸ σπίτι... Γιὰ κάποιο κόκκινο αὐγὸ ποὺ τοὔχε πικρὸ παράπονο πὼς τοῦ τὄσπαζαν οἱ ἀδερφές του καθὼς τὸ τσούγκριζαν μὲ τὰ δικά τους αὐγά...

Ὕστερα θυμᾶται πώς...
Ὄχι... Τώρα θὲ θυμᾶται τίποτ' ἄλλο παρὰ πὼς εἶναι στρατιώτης στὸ μέτωπο...

Τώρα, σήμερα, Μέγα Σάββατο βράδυ, δὲ σκέφτεται καὶ δὲ θυμᾶται τίποτ' ἄλλο παρὰ πὼς πολεμάει ἐδῶ γιὰ κάποιαν ἄλλη Ἀνάστασι... Γιὰ τὴν καινούργια Ἀνάστασι τοῦ Γένους... Γιὰ τὴν Ἀνάστασι τῆς Ἑλλάδας καὶ τῆς Λευτεριᾶς!... Τίποτ' ἄλλο τοῦ φαίνεται πὼς δὲν πρέπει νὰ θυμᾶται.

Μαν. Κουρήτης

ΕΚΕΙΝΗ Τ

Γύρω ἀπὸ τὸ ἱερὸ μνημεῖο ἀγρυπνοῦσε ἡ κουστωδία. Πίσω καὶ σὲ κάθε πλευρὰ οἱ ἁπλωμένοι στρατιῶτες πήγαιναν ἀπάνω κάτω... Μπροστὰ ὁ ἄγριος πολεμιστής, ὁ ἑκατόνταρχος Γάλβας, στεκόταν στὸ ἄνοιγμα τῆς σκηνῆς του καὶ μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια στὸ στῆθος παρατηροῦσε ὁλόγυρα...

Γλυκὸς καὶ ζεστὸς ἦταν ὁ ἀγέρας... μιὰ μυρουδιὰ παράξενη, μεθυστική, σὰν νὰ βρίσκονταν κάπου, ἐκεῖ κοντά, ἀπέραντοι κῆποι μὲ σπάνια λουλούδια. Τὸ φεγγάρι τραβοῦσε ἀργὰ ἀργὰ στὸν καθαρὸ οὐρανὸ κι' ἔρριχνε τὸ μελιχρὸ φῶς του ἀπάνω στὶς σωριασμένες πέτρες τοῦ Τάφου καὶ στὴ χλόη ποὺ ἐσκέπαζε τοὺς χαμηλοὺς λόφους. Ἄκρα σιωπὴ βασίλευε... Μονάχα τὸ ὑπόκωφο βῆμα τῶν στρατιωτῶν ἀκουγόταν...

Ὁ ἑκατόνταρχος Γάλβας, στενοχωρημένος κάπως ἀπὸ τὴ σιωπὴ καὶ τὴ ζέστη, ἄρχισε νὰ μουρμουρίζῃ μόνος του μὴ ἔχοντας νὰ κάμῃ τίποτα καλλίτερο..

— Πολὺ θὰ γελάσουν στὴ Ρώμη μ' αὐτὲς τὶς τρέλλες, εἶπε... Ὠνειρεύτηκε κανεὶς ποτέ του παρόμοιο πρᾶμα; Ἐγὼ ὁ Γάλβας ποὺ εἶδα ἑκατοντάδες νεκροὺς νὰ πέφτουν ὁλόγυρά μου στοὺς πολέμους, νὰ κάθωμαι τώρα ἐδῶ πέρα καὶ νὰ φυλάγω ἕνα πτῶμα... μήπως φύγῃ. Ἡ φαντασία τούτων τῶν Ἑβραίων παπάδων ξεπέρασε κάθε ὅριο... Φοβοῦνται μήπως οἱ μαθητὲς τοῦ Ναζωραίου... ἐκεῖνοι οἱ κακόμοιροι ποὺ φαίνονταν πεθαμένοι ἀπὸ τὴν πεῖνα... θὰ κλέψουν, λέει, τὸ σῶμα του... Δὲν βλέπουν πὼς γιὰ νὰ κυλίσουν τούτη τὴ βαρειὰ πέτρα ποὺ σκεπάζει τὸν τάφο χρειάζονται τοὐλάχιστον εἴκοσι ἄνθρωποι γεροί...

Ὡς τόσο ἀκούω πὼς ὁ νεαρὸς αὐτὸς προφήτης ἀπὸ τὴ Ναζαρὲτ ἦταν καλὸς κι' εὐσπλαχνικὸς ἄνθρωπος.

Μὰ τὴν ψυχή μου αὐτὴ ἡ νύχτα εἶναι γιὰ εἰρηνικὸ ὕπνο... πρόσθεσε ὕστερα καὶ χασμουρήθηκε δυνατά..

— Γάλβα... Γάλβααα... Ἐεεε Γάλβα... ἀκούστηκε μιὰ φωνή...

Ἕνας στρατιώτης τρέχοντας ἔφτασε κοντά του...

— Γιατί ἀφῆκες τὴ θέσι σου; Τὸν ρώτησε αὐστηρὰ ὁ ἑκατόνταρχος.

Αὐτὸς χαιρέτησε τὸν ἀνώτερό του.

— Σοῦ φώναζα ἔτσι γιὰ ν' ἀκούσῃς... ἀπολογήθηκε.

— Ν' ἀκούσω; Τί; Δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἦχος ἀπὸ τὴν ἀγριοφωνάρα σου καὶ τὴ δική μου...

Ὀνειρεύεσαι;

— Ὄχι... Σὲ παρακαλῶ πρόσεξε... Κάποιο ἄγνωστο παράξενο πουλὶ τραγουδεῖ...

— Πουλὶ εἶπες; Πολὺ λίγα ὑπάρχουν στὴν Παλαιστίνη... Κι' αὐτὰ ποὺ ὑπάρχουν...

— Σσσούτ!... Τὸν ἔκοψε ὁ στρατιώτης... Νά το πάλι...

Κάτι σὰν ἀσημένια κουδουνάκια γέμισαν τὸν ἀέρα... ἦχοι καθαροί... καὶ μαζὶ ζεστοί... μαλακοί... Ποτὲ τ' ἀηδονάκια δὲν τραγούδησαν γλυκύτερα στὰ σεληνοφώτιστα δάση τὴν ἐποχὴ ποὺ πλέκουν τὴ φωληά τους.

Στὸ πρόσωπο τοῦ Γάλβα ζωγραφίστηκε στὴν ἀρχὴ ἔκπληξι, μὰ γρήγορα τὸ αἴσθημα τοῦτο ἄλλαξε σὲ γοητεία... Ἄκουε... ἄκουε σιωπηλός, ξεχασμένος ὁλότελα ἀπὸ θαυμασμό.

Τὸ ἀόρατο πουλάκι ἐξακολουθοῦσε νὰ τραγουδᾷ... καὶ σὰ νὰ εἶχε ἕνα νόημα τὸ τραγοῦδι κεῖνο μυστικό, ποὺ σὲ τραβοῦσε σὲ γλυκειὲς ἀναμνήσεις περασμένων κι' εὐτυχισμένων χρόνων... ὅπου ὅλα ἦσαν ὡραῖα, ἁπλᾶ, ἥσυχα... Ἔφερνε, θαρρεῖς, στὴν ψυχὴ τὴν νοσταλγία τοῦ χαμέν παραδείσου...

Ὕστερα μὲ μιᾶς τὸ τ γούδι ἔπαψε...

Μὰ πρὶν ἀκόμα ὁ Γ βας προφτάσῃ νὰ ἐκφρά τὸ θαυμασμό του μὲ λ για... ἕνα ἄλλο πουλά ποὺ ἦταν χωρὶς ἄλλο κρυ μένο στὶς πυκνὲς μυρσί τοῦ τάφου, συνέχισε τὴ μ λωδία...

Ἄλλος στρατιώτης τ χοντας ἐπλησίασε...

— Γάλβα... Γάλβα, πε... Ἀκοῦς αὐτὴ τὴ μ σική;...

Τὰ μάτια του ἦταν γρά... σὰ δακρυσμένα. Κι' ὅμως δὲν ἦταν κανέ παιδί... Μεστός, δυνατ ἄντρας, παληὸς πολεμιστ σὰν τὸ Γάλβα... Καὶ ποὺ ἄφινε κι' αὐτὸς τὴ θ σι του γιὰ νὰ τὸν ρωτή γιὰ τὸ τραγοῦδι ἑνὸς πο λιοῦ.

Αὐτὸ ἦταν ἀρκετὸ γ νὰ συνέλθῃ ὁ αὐστηρὸς κατόνταρχος.

— Μὰ τοὺς θεούς! φ ναξε... Δὲ μπορεῖτε λ πὸν ν' ἀκούσετε ἕνα που χωρὶς νὰ τρέξετε ἐδῶ, φλύαρα μωρὰ νὰ μοῦ πῆτε; Πίσω, στὶς θέσ σας γρήγορα...

Ἀπόψε εἴμαστε ὑποχ ωμένοι νὰ φυλάξωμε μὲ τ ρισσότερη προσοχή.

Κοιτάξετε καλλίτερα χρέος σας... Ποιὸς ξέρ μπορεῖ στὸ τραγοῦδι αὐ νὰ κρύβεται κάποια μ γεία...

Οἱ στρατιῶτες ἔφυγα Ὁ Γάλβας κάθισε σὲ μ πέτρα κι' ἄρχισε νὰ σ πτεται.

— Εἶναι θαυμαστό... Δ μπορῶ νὰ τ' ἀρνηθῶ. Στὴν ἀρχὴ φαινότανε π ἦταν ἕνα πουλί, καὶ τώ εἶναι τοὐλάχιστον εἴκοσι ὅσο πάει πληθαίνουν... Δ χρόνια τώρα ποὺ βρίσ μαι στὴν Παλαιστίνη ξανάκουσα τέτοιο πρᾶμ Μὴν εἶναι διαβατικὰ π λιά; Μὰ γιατί διάλε

ΤΗ ΝΥΚΤΑ

αὐτὸν τὸν ξερότοπο νὰ ξαποστάσουν;

Μήπως πραγματικὰ ὁ Ναζωραῖος ἦτανε γυιὸς κανενὸς θεοῦ; Τοῦ Ἀπόλλωνα ἢ τοῦ Διονύσου; Ποιὸς ξέρει!... Στὴν Ἑλλάδα καὶ στὴν Αἴγυπτο εἶχε ἀκούσει πολλὲς τέτοιες ἱστορίες... Τότε δὲν εἶχε λάβει κἂν τὸν κόπο νὰ τὶς προσέξη. Τώρα γιὰ πρώτη φορὰ ἔκανε αὐτὸ τὸ ρώτημα στὸν ἑαυτό του... Ὅλο τὸ δρᾶμα ποὺ ξετυλίχτηκε κεῖνες τὶς τελευταῖες μέρες στὴν Ἱερουσαλὴμ πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ του... Ναί, δίχως ἄλλο αὐτὸς ὁ ἀδύνατος χλωμὸς νέος ἀπὸ τὴ Ναζαρὲτ ἦταν κάτι ἐξαιρετικό... Ἅμα σήκωνε τὰ μάτια του καὶ σὲ κοίταζε αἰσθανόσουν μιὰ παράξενη ταραχή...

Μὲ τί ὑπομονή, μὲ τί ἐγκαρτέρησι ὑπόφερε τὸ μαρτύριό του... Αὐτὸ ὁ Γάλβας τὸ εἶδε καὶ δὲ θὰ τὸ ξεχνοῦσε ποτέ... Τὸν ἐβεβαίωσαν μάλιστα πὼς ἐκεῖ, πάνω ἀπὸ τὸ σταυρό, παρακάλεσε τὸν πατέρα του νὰ συχωρέση τοὺς ἐχτρούς του... Ἦσαν τὰ μόνα λόγια ποὺ εἶπε...

Παράξενοι ἀλήθεια ἄνθρωποι! σκέφθηκε ὁ Γάλβας... Ἄλλαξε, θαρρεῖς, ὁ κόσμος.

Ἕνα φῶς, ξαφνικά, μεγάλο φῶς τὸν τράβηξε ἀπὸ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

Χριστὸς Ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόραις,
ὅλοι, μικροὶ μεγάλοι, ἑτοιμασθῆτε
μέσα σταῖς ἐκκλησιαῖς ταῖς δαφνοφόραις
μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχθῆτε.
Ἀνοίξετε ἀγκαλιαῖς εἰρηνοφόραις
ὀμπροστὰ στοὺς ἁγίους καὶ φιληθῆτε,
φιληθῆτε γλυκά, χείλη μὲ χείλη,
πέστε Χριστὸς Ἀνέστη, ἐχθροὶ καὶ φίλοι.

Δάφναις εἰς κάθε πλάκα ἔχουν οἱ τάφοι
καὶ βρέφη στὴν ἀγκαλιὰ οἱ μανάδες
γλυκόφωνα κυττώντας ταῖς ζωγραφισμέναις εἰκόνες, ψάλλουνε οἱ ψαλτάδες.
Λάμπει τ' ἀσῆμι, λάμπει τὸ χρυσάφι
ἀπὸ τὸ φῶς ποὺ χύνουνε οἱ λαμπάδες,
κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τ' ἁγιοκέρι
ὁποὺ κρατοῦν οἱ χριστιανοὶ στὸ χέρι.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

τὸ ρεμβασμό του. Μιὰ λάμψι θαμπωτικὴ σὰν ἀστραπὴ ἔπεσε ἀπὸ τὸν οὐρανό... Παραξενεμένος κοίταξε κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ὅπου μιὰ ρόδινη ἀνταύγεια ἀνέβαινε καὶ μέσα στὸ κοκκινωπὸ φέγγος κάτι τεράστιες χρυσὲς κολῶνες, θαρρεῖς, ξεχώριζαν, σὰ νὰ ἦταν τὰ πρόθυρα κανενὸς τεράστιου, ὑπερφυσικοῦ παλατιοῦ...

Πότε πέρασε ἡ ὥρα; Μήπως ἄρά γε εἶχε κοιμηθῆ; Τινάχτηκε ἀπάνω.

Ὁ πρῶτος στρατιώτης ἔτρεξε πάλι κοντά του...

—Γάλβα... Γάλβα φώναξε... τελείωσε ἡ φρουρά μας... Νὰ ἡ αὐγή!

Ὁ ἑκατόνταρχος τὸν κοίταξε μὲ ἄγρια, ὀρθάνοιχτα μάτια...

—Ἡ αὐγή; Ἡ αὐγὴ εἶπες; Ὄχι ποτὲ ἡ αὐγὴ δὲν ἔσκασε τόσο παράξενα! Τὰ μαυριδερὰ χαρακτηριστικά του κιτρίνισαν ἀπὸ τὸ φόβο...

Τώρα μέσα ἀπὸ τὴν κοκκινωπὴ ἀνταύγεια μιὰ ἄσπρη λάμψι ἄρχισε νὰ ξεχωρίζη... καὶ σιγὰ σιγὰ νὰ παίρνη σχῆμα... Σὰ νἆσαν φτερὰ ἁπλωμένα γύρω ἀπὸ κάποια αἰθέρια μορφή...

Τότε σείστηκε ἡ γῆ κι' ἕνας φοβερὸς κι' ὁρμητικὸς ἄνεμος φύσηξε ποὺ ἀνατάραξε τὰ φύλλα τῆς μυρσίνης καὶ συνεπῆρε, θαρρεῖς, καὶ τ' ἀστέρια ἀπὸ τὸν οὐρανὸ σὰν κοπάδι ἀπὸ τρομαγμένες χρυσὲς πεταλοῦδες...

Καὶ ἡ μυστηριώδης ἐκείνη φτερωτὴ μορφὴ ἄρχισε νὰ περπατῆ μὲ ἀργὸ βῆμα πάνω στὴ χλόη κατὰ τὸν τάφο...

—Γάλβα... Γάλβα, φώναξε πάλι ὁ στρατιώτης... πέφτοντας χάμω... Γονάτισε, γονάτισε, γιατὶ θὰ μεθάνωμε... Οἱ θεοὶ ἔρχονται... Κοίταξέ τους... Ἡ πλάκα τοῦ τάφου σαλεύει... γκρεμίζεται κάτω... Ὤ...

Δὲν μπόρεσε νὰ πῆ περισσότερα... Κυλίστηκε κατὰ γῆς... Τὸ ἴδιο κι' ὅλοι οἱ στρατιῶτες ποὺ ἀγρυπνοῦσαν ἐκείνη τὴ στιγμὴ γύρω ἀπὸ τὸν τάφο... Οὔτε ὁ ἑκατόνταρχος Γάλβας δὲ μπόρεσε νὰ βαστηχτῆ στὰ πόδια του...

Ὅταν τὸ μέγα φῶς ἔλαμψε, ὅταν ὁ Ἀρχάγγελος ἄγγισε τὴ γῆ καὶ ὁ ἀέρας χωρίστηκε μὲ κρότο βροντῆς... τότε ἔκρυψε κι' αὐτὸς μὲ τὰ χέρια τὸ πρόσωπό του κι' ἔπεσε δίπλα στὸ στρατιώτη...

Κανένα βέβηλο μάτι δὲν εἶδε τὴν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου.

57. (Συνέχεια)

Στὶς πόρτες τοῦ κάστρου ἀπ' ὅπου μποροῦσαν οἱ Σαρακηνοὶ νὰ κάμουν ἔξοδο, βρίσκονταν μαζεμένος ὁ πιὸ διαλεκτὸς στρατός... Ὁ Νικηφόρος ἄγρυπνος δεχότανε τοὺς μαντατοφόρους καὶ μάθαινε τὰ καθέκαστα ἀπὸ τοὺς διάφορους ἀρχηγοὺς ποὺ ὁ καθένας πάλι ἀπ' αὐτοὺς ἀγρυπνοῦσε στὸ πόστο του κι' ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ἔστελνε μήνυμα στὸ Δομέστικο, πὼς ἐκεῖ κάτω ἦταν ἡσυχία ἢ πὼς παρατηρεῖται τοῦτο ἢ ἐκεῖνο...

Περασμένα πιὰ μεσάνυχτα.

Ὁ Νικηφόρος κάλεσε τὸ Δημήτρη καὶ τὸ Μιχαήλ...

— Σᾶς ἔδωσα μιὰ ἐντολή, εἶπε... Τί κάματε;

Τοὺς κοίταξε ἀπὸ τὴν κορφὴ ὣς τὰ πόδια καθὼς ἔστεκαν ἐκεῖ μπροστά του ἀλύγιστοι, μὲ τὸ μέτωπο ψηλά... Τὸ μάτι του ποὺ τὰ πρόφθανε ὅλα τοὺς εἶχε δῆ καὶ πρὶν ἀνάμεσα στοὺς ἀκολούθους του... μὰ δίχως τὸ Γρηγόρη... Θὰ λυπόταν ἀληθινὰ ἂν τὸν ἔχανε αὐτὸ τὸ νέο ποὺ δυὸ χρόνια τώρα τὸν εἶχε μαζί του καὶ σὲ κάθε περίστασι τοῦ δόθηκε ἀφορμὴ νὰ ξεχωρίση τὴ σύνεσι καὶ τὴν παλληκαριά του...

«Ὁ γυιὸς τοῦ Κομιτᾶ θὰ πάη μπροστὰ καὶ τοῦ ἀξίζει...» εἶχε σκεφθῆ συχνά... «Φτάνει νὰ βρίσκεται πάντα κοντὰ σὲ ἀνθρώπους ποὺ μποροῦν νὰ ἐκτιμήσουν τὴν ἀρετή του... Γιατὶ τούτη ἡ κυρὰ δὲν καμαρώνει, δὲν φωνάζει, δὲν στολίζεται γιὰ νὰ λάμπη κι' ἔτσι πολλὲς φορὲς περνᾶ ἀπαρατήρητη ἀπὸ τοὺς ἀνίδεους κι' ἀπὸ κείνους ποὺ δὲν παίρνουν τὸν κόπο νὰ κοιτάξουν βαθύτερα παρὰ κρίνουν τὸν ἄλλο, μέσα σὲ μιὰ στιγμή, ἀπὸ τὸ παρουσιαστικό του καὶ τὰ μεγάλα λόγια του...»

Ὁ Δημήτρης ἀπάντησε...

— Στρατηγέ μου, κάμαμε σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολή σου...

— Ν' ἀκούσω...

— Βοηθήσαμε τὸν Κένταρχο Κομιτᾶ ποὺ πάλευε μὲ τριπλάσιους ἐχθρούς...

— Ποῦ εἶναι; Ζῆ; Γιατὶ δὲν παρουσιάσθηκε νὰ μοῦ ἀναφέρη;...

— Ἕνα δυνατὸ κτύπημα στὸ κεφάλι τὸν ζάλισε καὶ δὲν μπορεῖ ἀκόμα νὰ συνέλθη... Μὰ δὲν εἶναι τίποτα... Τὸ κράνος τὸν προφύλαξε... Λίγη ὥρα πιὸ πρὶν ἄνοιξε τὰ μάτια καὶ ρώτησε ἂν νικήσαμε...

Στὸ μελιχρὸ φῶς ποὺ σκορποῦσαν οἱ λύχνοι μέσα στὴ σκηνή, οἱ δυὸ φίλοι εἶδαν — συμφωνοῦσαν σ' αὐτὸ κι' ἦταν μιὰ ἀπὸ τὶς λιγοστὲς περιπτώσεις ποὺ βρίσκονταν σύμφωνοι — εἶδαν, πὼς τὸ πρόσωπο τοῦ Δομέστικου ἔλαμψε ἀπὸ εὐχαρίστησι...

— Καλά, εἶπε μονάχα...

Κείνη τὴ στιγμὴ μπῆκε μέσα ἕνας μαντατοφόρος... Χαιρέτισε καὶ στάθηκε ἀκίνητος...

Ὁ Νικηφόρος τοῦ ἔγνεψε νὰ μιλήση...

— Ἀπὸ τὸ χιλίαρχο Παστελᾶ, εἶπε... Στέλνει μήνυμα στὸ στρατηγό, πὼς ἔπιασε μερικοὺς ἄπιστους ποὺ ἦσαν κρυμμένοι σὲ κάτι σπηλιὲς κοντὰ στὴ θάλασσα... Ἀπ' αὐτοὺς λοιπὸν ἔμαθε πὼς στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ νησιοῦ καὶ σὲ μεριὲς ποὺ τοῦ μαρτύρησαν καὶ μποροῦν νὰ τὸν ὁδηγήσουν... εἶναι μαζεμένοι Σαρακηνοὶ καὶ σκοπεύουν νὰ ριχθοῦνε στὸ στρατό μας μόλις βροῦνε τὴν κατάλληλη περίστασι...

— Αὔριο τὸ πρωΐ ὁ χιλίαρχος Παστελᾶς νἄρθη στὴ σκηνή μου... πρόσταξε ὁ Νικηφόρος.

Ὕστερα γύρισε πρὸς ὅλους ποὺ βρίσκουνταν ἐκεῖ...

— Καιρὸς νὰ ξεκουραστοῦμε, εἶπε. Ἔργο ἴσως δυσκολώτερο μᾶς περιμένει αὔριο. Μὴν ξεχνᾶτε ὡς τόσο πὼς ὁ ἐχθρός μας εἶναι δόλιος καὶ πρέπει περισσότερο ν' ἀνησυχῆτε ὅταν δὲν τὸν βλέπετε καὶ δὲν τὸν ἀκοῦτε...

Φροντίσετε οἱ βίγλες ν' ἀλλάζουν συχνὰ καὶ ν' ἀγρυπνοῦνε... Στείλετε προσκόπους ποὺ νὰ ζυγώσουν ὡς στὶς πόρτες τοῦ κάστρου... Μὰ κι' ἀπὸ τοὺς πύργους μποροῦν νὰ κατεβοῦν οἱ Σαρακηνοὶ μὲ ἀνεμόσκαλες... Ἔχετε τὸ νοῦ σας... Ὁ Μεγαλοδύναμος μᾶς ἔδωσε τὴ νίκη... Ἂς δείξουμε πὼς εἴμαστε ἄξιοι τῆς νίκης... Πηγαίνετε...

Ὅταν ἔμεινε μόνος πέρασε στὸ ἐσωτερικὸ τῆς σκηνῆς... Ἕνα βαρὺ βελούδινο βῆλο μὲ χρυσᾶ κρόσσα τὴ χώριζε σὲ δύο... Μπροστὰ ἦταν τὸ μέρος ποὺ δέχονταν τοὺς ἀξιωματικοὺς γιὰ νὰ δώση διαταγὲς ἢ νὰ ζητήση τὴ γνώμη τους... τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τὸν ἐχθρό... καὶ γενικὰ ἐκεῖ ἔκανε τὴν ἐπίσημη ἐμφάνισί του σὰ στρατηγός, ποὺ ἀντιπροσώπευε τὸν αὐτοκράτορα κι' εἶχε δικαίωμα ζωῆς καὶ θανάτου...

Βαριὰ χαλιὰ σκέπαζαν τὸ πάτωμα... Τὸ χρυσάφι ἔλαμπε παντοῦ καὶ ὅλα ἦσαν ἀνάλογα μὲ τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν ἐξουσία του...

Μὰ πίσω ἀπὸ τὸ βῆλο τὰ πράματα ἦσαν ὁλότελα διαφορετικά... Χαμηλὸ σανιδένιο κρεββάτι καὶ πάνω, ἀντὶ γιὰ στρῶμα, ἕνα ἀρκουδοτόμαρο... Στὴ γωνιὰ μικρὸ εἰκόνισμα τῆς Κυρίας τῶν Ἀγγέλων καὶ μπροστὰ μιὰ χρυσῆ καντήλα σκόρπιζε γλυκὸ μελιχρὸ φῶς...

Ἐδῶ πιὰ ἦταν τὸ ἰδιαίτερο διαμέρισμα τοῦ ταπεινοῦ δούλου τοῦ Κυρίου, τοῦ Νικηφόρου... Ἐδῶ μόλις μπῆκε γονάτισε κι' ἄρχισε μὲ κατάνυξι νὰ προσεύχεται.

* * *

Ὁ Μιχαὴλ καὶ ὁ Δημήτρης πήγανε κι' αὐτοὶ στὴ σκηνή τους ὅπου βρισκόταν καὶ ὁ Γρηγόρης... Ὠχρός, ξαπλωμένος σὲ μιὰ γωνιὰ μὲ ὀρθάνοικτα μάτια, κοίταζε ὁλόγυρα σὰ νὰ προσπαθοῦσε νὰ κατατοπισθῆ.

Ὅπως εἶχε πῆ ὁ Δημήτρης στὸ Δομέστικο, τὴ στιγμὴ ποὺ μὲ σηκωμένο τὸ σπαθὶ ἦταν ἕτοιμος νὰ χυθῆ ἀπάνω στὸν Ἰωαννίτση, ἕνας Σαρακηνὸς τὸν κτύπησε στὸ κεφάλι... Τὸ βαρὺ σιδερένιο κράνος τὸν προφύλαξε, μὰ τὸ κτύπημα ἦταν τόσο δυνατὸ ποὺ ἔπεσε κάτω ἀναίσθητος...

Ἂν δὲν πρόφθαιναν οἱ δυό του φίλοι, θὰ ἦταν ἴσως χαμένος... Οἱ Σαρακηνοὶ σκόρπισαν εὐθὺς καὶ κατάφεραν νὰ σωθοῦν φεύγοντες πρὸς τὸ κάστρο... Μαζὶ μ' αὐτοὺς κι' ὁ Ἰωαννίτσης...

— Μᾶς ξέφυγε πάλι μέσα ἀπὸ τὰ χέρια μας... εἶπε μὲ λύσσα ὁ Μιχαήλ. Ἕως ὅτου καταλάβουν πὼς ὁ Γρηγόρης δὲν εἶναι τίποτε σπουδαῖο, δοκίμασαν μεγάλη ἀγωνία...

— Θὰ σοῦ πῶ κάτι, εἶπε ὁ Μιχαήλ... μὰ θέλω νὰ μείνη μεταξύ μας... Μοῦ φαίνεται πὼς δὲ θὰ χαιρόμουν καθόλου γιὰ τὴ νίκη ἂν χάναμε τὸ Γρηγόρη...

— Κι' ὅμως γι' αὐτὴ τὴ νίκη, παρατήρησε σκεπτικὰ ὁ Δημήτρης, ἤρθαμε ἐδῶ πρόθυμοι νὰ θυσιάσωμε τὴ ζωή μας... Καὶ σήμερα καὶ αὔριο μπορεῖ κι' αὐτὸ νὰ γίνη...

— Σωστά, παραδέχθηκε ὁ Μιχαήλ. Ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου λοιπὸν εἶναι παράξενη... καὶ πρέπει συχνὰ νὰ τὴν ἀνακαλοῦμε στὴν τάξι.

(Ἀκολουθεῖ)

Πῶς ἀντικρύζουν τὰ Ἑλληνόπουλα τὶς μεγάλες ἱστορικές μας στιγμές

Σελίδες ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιο τοῦ μαθητοῦ Μιχαλάκη Στρούζα

ὁ Πόλεμος

21ον

Ὅσο γιὰ τὰ τυπικὰ «καλημέρα» καὶ τὰ «χρόνια πολλὰ» ποὺ ἀνταλλάσσαμε, αὐτὰ ἐσήμαιναν:

ΖΗΤΩ Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΛΑΟΣ! ΖΗΤΩ ΤΟ ΕΘΝΟΣ, Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΛΕΥΤΕΡΙΑ! ΕΜΠΡΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΙΚΗ!

Η ΒΑΣΙΛΟΠΗΤΤΑ

Τὴ Βασιλόπηττα τὴν κόψαμε τὸ ἴδιο βράδυ στὸ σπίτι τοῦ συνταξιούχου καθηγητῆ. Οἱ σχέσεις μας εἶχανε μεγαλώσει μὲ τὸν πόλεμο. Πρῶτα ἕνα «καλημέρα» κι' ἕνα «καλησπέρα» λέγαμε κάθε φορὰ ποὺ συναντιόμαστε στὴ σκάλα. Καὶ νὰ ποὺ ξαφνικά, ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ πρώτου συναγερμοῦ, ποὺ «καταφύγαμε» στὸ σπίτι τους, βρεθήκαμε φίλοι. Καὶ τί φίλοι: Σχεδόν... συγγενεῖς. Ὁ πόλεμος μᾶς εἶχε κάμει ὅλους ἀδέρφια. Ἐγὼ νομίζω ὅμως πὼς σ' αὐτὴ τὴν ἀδερφοσύνη ἔπαιξαν μεγάλο ρόλο ὁ ἀδελφός μου ποὺ ἔφυγε στρατιώτης καὶ ἡ Ἀννούλα τοῦ καθηγητῆ, πού... δὲν φοράει τὸ δαχτυλίδι ποὺ μ' ἄφησε νὰ τῆς δώσω ἐκεῖνος στὰ χέρια της τὴ βραδυὰ τῆς ἀναχωρήσεώς του...

Δὲν ξέρω ἂν κάνω λάθος, ἀλλὰ ὅλ' αὐτὰ (καὶ ἄλλα πολλὰ ποὺ δὲν τὰ σημειώνω ἐδῶ), μὲ κάνουν νὰ πιστεύω ὅτι ὁ συνταξιοῦχος καθηγητὴς ἔχει κι' αὐτὸς ἕνα παιδὶ στὸ μέτωπο, μ' ὅλο ποὺ ὁ Θεὸς δὲν τοὔστειλε ἀγόρι. Καὶ τὸ «παιδὶ» αὐτὸ τοῦ καθηγητῆ τυχαίνει νὰ εἶναι καὶ δικό μας παιδί, ἀφοῦ πρόκειται γιὰ τὸν ἀδερφό μου τὸ Γιώργη!

Νά λοιπὸν γιατὶ λέω πὼς ἐκτὸς ἀπὸ τὸν πόλεμο ὑπάρχει καὶ κάποιος βαθύτερος λόγος, λόγος συγγένειας, ποὺ ἐξηγεῖ τὴν ἀληθινὴ ἀγάπη καὶ τὴν κοινὴ λαχτάρα ποὺ ἑνώνει τὶς δυὸ οἰκογένειές μας ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ πολέμου.

Ἐννοεῖται πὼς γι' αὐτὸ τὸν «βαθύτερο λόγο» οὔτε ἔγινε, οὔτε γίνεται ποτὲ καμμιὰ φανερὴ κουβέντα, ὅταν οἱ δυὸ οἰκογένειες σμίγουν γύρω ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο τοῦ καθηγητῆ γιὰ ν' ἀκούσουν τὰ νέα στὶς πολεμικές μας βεγγέρες. Τὰ ἰδιαίτερα μαθήματα ὅμως ποὺ μᾶς κάνουν (σὲ μένα ὁ καθηγητὴς καὶ στὸν Δημητράκη ἡ κόρη του Καλλιόπη) χωρὶς νὰ δέχωνται μὲ κανένα τρόπο κανενὸς εἴδους πληρωμή, οἱ ματιὲς οἱ γεμᾶτες ἀγάπη καὶ ἐμπιστοσύνη ποὺ ἀνταλλάσσονται μεταξύ μας, τὰ τρυφερὰ φιλιὰ τῆς μητέρας μου στὴν Ἀννούλα, τὰ ἐγκάρδια «βρὲ Νικολάκη μου» καὶ τὰ «κὺρ Ἠλία μου» ποὺ δίνουν καὶ παίρνουν ἀνάμεσα στοὺς πατεράδες μας καὶ τέλος ἡ κοινή μας λαχτάρα γιὰ τὸ ταχυδρομεῖο τοῦ μετώπου, μιλᾶνε πολὺ πιὸ φανερὰ ἀπὸ κάθε ἄλλη φλυαρία.

Γι' αὐτὰ ὅλα καὶ ἐπειδὴ ἐγὼ αὐτὸ τὸ μυστικὸ τὸ βρίσκω πολὺ «κοινὸ» καὶ πολὺ ὡραῖο, γιὰ νὰ μὴν ἔχω δικαίωμα νὰ τὸ κρύβω, ἀπεφάσισα νά... τὸ βγάλω στὴ φόρα κι' ὅ,τι γίνη ἂς γίνη!...

Ἔτσι, ὅταν αὐτὲς οἱ γραμμὲς θὰ διαβάζωνται, παρακαλῶ τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ κρατήσουν τὸ θυμό τους. Ἂν δὲν μπόρεσα ὡς τὸ τέλος νὰ φυλάξω ἕνα φανερὸ μυστικό, αὐτὸ τὸ ἔκανα γιὰ τρεῖς λόγους: Πρῶτον γιατὶ δὲν μπορῶ νὰ γράφω ψευτιὲς μέσα στὸ ἡμερολόγιό μου, οὔτε νὰ παραλείπω τὶς ὡραῖες ἀλήθειες ποὺ πέφτουν στὴν παρατήρησί μου. Δεύτερον γιατὶ πιστεύω πὼς αὐτὴ ἡ μικρὴ «ἀποκάλυψι» ποὺ κάνω θὰ γίνη ἀφορμὴ μεγαλείτερης ἀγάπης καὶ χαρᾶς ἀνάμεσα σὲ δυὸ οἰκογένειες. Καὶ τρίτον γιατί, ὅπως εἶπα κι' ἄλλοτε, δέν... χωνεύω τὰ κλειστὰ φάκελλα, τὰ «ἰδίαις χερσὶν» καὶ τὰ μυστικὰ μεταξὺ τῶν καλῶν ἀνθρώπων...

* * *

Ὥσπου νἄρθ' ἡ ὥρα τῆς βασιλόπηττας ἔδωσε καὶ πῆρε ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ πολεμικὴ συζήτησι στὸ σπίτι τοῦ καθηγητῆ. Δὲν ἀφήσαμε κανένα γεγονὸς χωρὶς νὰ τὸ σχολιάσουμε καθένας μὲ τὴ σειρά του καὶ ὅλοι μαζί, ἄντρες, γυναῖκες, παιδιά...

Δὲν ξέρω, ἀλλὰ θαρρῶ πὼς ἂν ὁ Μουσσολίνι ἤτανε ἀπὸ καμμιὰ μεριὰ καὶ μᾶς... ἄκουγε, αὔριο κι' ὅλας θὰ διέταζε τοὺς μαυροπουκαμισάδες του νὰ μποῦνε ἀπὸ δικοῦ τους στὰ καράβια καὶ νὰ μπαρκάρουνε πίσω γιὰ τὴν πατρίδα τους, πρὶν τοὺς πνίξουμε στὴν Ἀδριατική!... Γιατὶ ἀπὸ τὶς κουβέντες μας αὐτὲς θὰ μποροῦσε νὰ βεβαιωθῆ πὼς ὁ ἀγώνας του δὲν ἤτανε μονάχα ἄτιμος ἀλλά... ἄνισος καὶ γι' αὐτὸ μάταιος καὶ καταδικασμένος.

Θὰ σᾶς φανῆ παράξενο, βέβαια, ποὺ λέω πὼς αὐτὸς ὁ πόλεμος τοῦ Μουσσολίνι εἶναι ἄνισος ὄχι γιὰ μᾶς, ἀλλὰ γιὰ κεῖνον! Καὶ ὅμως ἔτσι εἶναι: Τὰ σαρανταπέντε ἑκατομμύρια τῆς Ἰταλίας εἶναι λιγώτερα ἀπὸ τὰ ἐννέα ἑκατομμύρια τὰ δικά μας! Λιγώτερα; Ναί, λιγώτερα! Καὶ νὰ οἱ ἀποδείξεις:

Οὔτε τὸ δικό μας τὸ σπίτι, οὔτε τοῦ καθηγητῆ κατάγονται ἀπὸ σόϊ ἀνεγνωρισμένων παλληκαράδων. Κάθε ἄλλο. Ἀπ' ὅ,τι ξέρω τοὐλάχιστον δὲν εἴμαστε τίποτ' ἄλλο παρὰ εἰρηνικοὶ καὶ τίμιοι Ἕλληνες, σὰν ὅλους τοὺς Ἕλληνες. Τὸ κακὸ ὅμως σὲ μᾶς τοὺς Ἕλληνες εἶναι πὼς ἀγαποῦμε τὴ λευτεριὰ περισσότερο ἀπὸ τὸ θάνατο. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὄχουν γιὰ μεγάλο... ἐλάττωμα οἱ φασίστες τοῦ Μουσσολίνι. Γιὰ μᾶς ὅμως ἡ λευτεριὰ εἶναι ἡ τιμή μας καὶ τὸ καμάρι μας.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἑπόμενο).

ΤΑ ΠΑΣΧΑΛΙΝΑ ΑΥΓΑ

Δὲν ὑπάρχει πλέον χαρούμενη ἑορτὴ ἀπὸ τὸ Πάσχα. Ἐρχομένη δὲ πάντα μέσα στὴν Ἄνοιξι, εἰς τὰς ὡραίας ἡμέρας καὶ εἰς τὴν εὐωδίαν τῆς φύσεως, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ προξενῇ χαρὰν εἰς τοὺς Χριστιανούς, τοὺς ἑορτάζοντας τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, ἢ μᾶλλον τὴν Ἀνάστασιν τῆς Ἀληθείας.

Τὸ ἔθιμον τῶν κόκκινων αὐγῶν

Τὸ ἔθιμον τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν ὡραίων ἐκείνων κόκκινων αὐγῶν, τῆς χαρᾶς αὐτῆς πρὸ πάντων τῶν μικρῶν παιδίων, χρονολογεῖται ἀφ' ἧς ἐποχῆς ὁ Χριστιανισμὸς εἶχεν αὐστηροτάτας διατάξεις, ἀπαγορεύων τὴν χρῆσιν αὐγῶν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Τεσσαρακοστῆς. Ἐξ αἰτίας λοιπὸν τῆς ἀπαγορεύσεως ἐκείνης, τί ἔπρεπε νὰ κάμουν οἱ Χριστιανοὶ τὰ συσσωρευθέντα αὐγά; Ἑπόμενον ἦτο νὰ τὰ δωροῦν εἰς φίλους καὶ ἰδίως εἰς μικρὰ παιδιά, διὰ νὰ γίνεται δὲ τὸ δῶρον ἀκόμη ὡραιότερον, ἐσκέφθησαν νὰ τὰ βάφουν κόκκινα ἢ πολύχρωμα.

Εἰς τὴν Λωρραίνην καὶ τὸ Πουτὸν τῆς Γαλλίας δὲν περιμένουν τὰ παιδιὰ τῶν χωρίων νὰ τοὺς προσφέρουν τὰ αὐγά, ἀλλὰ συναθροιζόμενα τὴν πρωΐαν τοῦ Μεγάλου Σαββάτου εἰς τὴν ἐκκλησίαν, μετὰ τὴν πρώτην Ἀνάστασιν, θέτουν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς συναθροίσεώς των τὰ παιδιὰ τοῦ χοροῦ τῆς ἐκκλησίας μὲ τὰς ἱερατικὰς στολάς των, ἐκεῖνα δ' ἀκολουθοῦντα μὲ τραγούδια φαιδρὰ καὶ διάφορα ὄργανα, μεταβαίνουν ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν, ὅπου πάντοτε οἱ νοικοκυραῖοι τοὺς προσφέρουν, μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως, αὐγὰ καὶ ἄλλα γλυκίσματα.

Οἱ κώδωνες καὶ οἱ λαγοὶ μὲ τ' αὐγὰ τοῦ Πάσχα.

Εἰς τὰ βόρεια μέρη τῆς Γαλλίας τὰ αὐγὰ τοῦ Πάσχα ἔχουν οἱ κάτοικοι τὴν πρόληψιν ὅτι διανέμονται ἀπὸ μυστηριώδεις δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι τὰ κρύπτουν εἰς ὡρισμένα μέρη, διὰ νὰ τὰ εὕρουν τὰ παιδιὰ τὸ πρωῒ τοῦ Πάσχα.

Εἰς τὴν Φλάνδραν δὲν ὑπάρχει φαιδρότερον θέαμα ἀπὸ τὸ τῆς πρωΐας τοῦ Πάσχα. Μόλις σηκωθοῦν τὸ πρωῒ τὰ παιδάκια, τρέχουν εἰς τοὺς κήπους, ὅπου νομίζουν ὅτι αἱ καμπάναι τῆς ἐκκλησίας, ἐρχόμεναι ἐκ Ρώμης, ἀφῆκαν νὰ πέσουν εἰς τοὺς κήπους τὰ αὐγὰ τοῦ Πάσχα. Φαντάζεται λοιπὸν καθένας τὰ γέλια καὶ τὰς φωνὰς τῶν παιδιῶν, ὅταν ἀνακαλύπτουν κρυμμένα μέσα εἰς τοὺς θάμνους τὰ ὡραῖα χρωματιστὰ αὐγά.

Εἰς δὲ τὴν Ἀλσατίαν καὶ πέραν τοῦ Ρήνου ὑπάρχει μία πρόληψις, ὅτι κάποιος μυθικὸς λαγωὸς τρέχων τὴν νύκτα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου πρὸς τὴν Κυριακήν, ἐρχόμενος ν' ἀναγγείλη ἐκ μέρους τοῦ Πάπα τὴν χαρμόσυνον εἴδησιν τοῦ Πάσχα, διασπείρει εἰς τοὺς κήπους τῶν οἰκιῶν, ὅπου ξεύρει ὅτι εἶναι παιδάκια, τὰ χρωματιστὰ αὐγά, τὰ εὐλογημένα ἀπὸ τὸν Πάπαν.

Τὸ ἔθιμον αὐτὸ ἐφήρμοζε τακτικώτατα διὰ τὰ παιδιά του καὶ αὐτὸς ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, ἀρεσκόμενος ὑπερβολικὰ νὰ βλέπη πρίγκηπας καὶ πριγκηπίσσας νὰ τρέχουν εἰς τοὺς κήπους μὲ γέλια καὶ χαρὲς τὴν πρωΐαν τοῦ Πάσχα.

Τὰ αὐγὰ τοῦ Πάσχα ἐν Ἀμερικῇ

Αὐτὴ ἡ παράδοσις τοῦ λαγωοῦ, διαπλεύσασα τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν, ἔφθασε μέχρις Ἀμερικῆς, ὅπου οἱ Ἀμερικανόπαιδες δὲν λαμβάνουν πλέον ὡς δῶρα ἀληθινὰ χρωματιστὰ αὐγά, ἀλλὰ ζαχαρόπηκτα καὶ ἰδίως σοκολατένια ἢ καὶ αὐγὰ χήνας ἢ πάπιας, μὲ θαυμασίας ἐλαιογραφίας. Εἰς τὴν Βάσιγκτων, τὸ ἀπόγευμα τοῦ Πάσχα, θὰ ἀνοίξουν τὰς θύρας τοῦ Λευκοῦ Οἴκου, τῆς κατοικίας ταύτης τοῦ Προέδρου τῆς Ἀμερικῆς, καὶ θὰ ἐπιτρέψουν εἰς ὅλα τὰ παιδάκια εἰσερχόμενα εἰς τοὺς μαγευτικοὺς κήπους νὰ παίξουν τὸ Χάμερον ἕνα εἶδος παιγνιδιοῦ πασχαλινοῦ, τὸ ὁποῖον παίζεται μὲ αὐγὰ βραστά, καὶ κατὰ τὸ ὁποῖον τὰ παιδάκια ρίπτουν ἐπὶ τῆς χλόης τὰ αὐγά, ὅπως ἐδῶ τοὺς βώλους, καὶ ὅσα αὐγὰ σπάσουν, εἶναι ὄφελος ἐκείνου ποὺ τὰ ἔσπασε.

Τὸ Πάσχα ἐν Ἀμερικῇ ἑορτάζεται καὶ κάπως ποιητικώτερον. Ἐὰν ἀποβιβασθῇ κανεὶς ἡμέραν Μεγάλου Σαββάτου ἢ Κυριακῆς εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην θὰ ἐκπλαγῇ, βλέπων εἰς τοὺς δρόμους καὶ εἰς ὅλας τὰς κομβιοδόχας τῶν Ἀμερικανῶν ἄνθη καὶ ἰδίως κρίνους. Κρίνους ἀναριθμήτους πωλοῦν οἱ πωληταὶ εἰς τοὺς δρόμους· κρίνους βλέπει κανεὶς εἰς τὰ παράθυρα ὅλων τῶν οἰκιῶν· ἀκόμη καὶ ὁ πτωχότερος Ἀμερικανός, τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ κρατῇ κρίνους.

Η ΣΕΛΙΣ για τα κορίτσια

ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

Νέο κορίτσι, άγαπητή Φαλαγγίτισσα,

Πάλι φθάνει ή αύγή τοῦ Μεγάλου Σαββάτου φορτωμένη μὲ τὰ μοσχοβολήματα τῶν λουλουδιῶν τῆς ἀνοίξεως. Μαζί της στέκουν καὶ αἱ μυροφόροι γυναῖκες στὸν τάφο τοῦ Ἰησοῦ κομίζοντας τὰ μῦρα. Ἔκθαμβες βλέπουν οἱ δύο Μαρίες τὸν Ἄγγελο ἐπάνω στὸν κυλισμένο τοῦ μνημείου λίθον κι' ἄκοσε τὸ χαρμόσυνό του ἄγγελμα «οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἐγήγερται».

Μέσα στὸ ἱερὸ τῶν ψυχῶν μας ἀνάβουν πάλι τὰ μελιχρὰ τῶν λαμπάδων φῶτα καὶ κάποια μακρινὴ καμπάνα, ποὺ ἀπὸ τὰ μικρά μας χρόνια μᾶς ξυπνοῦσε γιὰ τὴ μεγάλη χαρά, σκορπάει τὸν ἀντίλαλο σὲ ὅλο μας τὸ εἶναι.

Πάλι συντελεῖται τὸ μεγάλο θαῦμα, πάλι ὁ Ἰησοῦς πατώντας τὸν θάνατο ἐγείρεται ἐκ νεκρῶν γιὰ νὰ μᾶς καταυγάση μὲ τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεώς Του, τῆς ἀγάπης Του γιὰ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους, τὰ ἐλάχιστα καὶ ἁμαρτωλὰ δημιουργήματά του. Πάλι νοιώθομε μέσα μας τὴ μεγάλη λύτρωσι Μὲ τὴν ἔγερσί Του ξέρομε πιὰ καλὰ ὅτι νικήσαμε τὸ σκότος. Ὁ θάνατος δὲν ἀποτελεῖ πιὰ γιὰ μᾶς λύπη, δὲν εἶναι αἰώνιος, ἀλλὰ ἡ μετάβασι ἀπὸ τὴν ἐπίγειο σὲ μιὰν ἄλλη αἰωνία ζωή. Γιὰ τὴν κατάλυσι αὐτὴ τοῦ θανάτου τὸ Πάσχα εἶναι ἡ μεγαλύτερη τῆς θρησκείας μας γιορτή, γιορτὴ χαρᾶς, εὐφροσύνης, ἀγαλλιάσεως καὶ ἀπολυτρώσεως. Γιορτὴ τῆς νίκης τοῦ φωτὸς ἐναντίον τοῦ σκότους.

Ἀγαπημένες μου φίλες. Ἡ ἐφετεινὴ Ἀνάστασι δὲν εἶναι σὰν τὶς ἄλλες ποὺ περάσαμε ὡς τὰ τώρα. Μᾶς βρῆκε ἀγωνιζομένους ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγῶνα μὲ σφιγμένα τὰ δόντια καὶ ὑψηλὰ τὸ κεφάλι νὰ ἀντιμετωπίζωμε τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἀγαπημένης μας πατρίδος. Εἶναι ἡ πιὸ ἱστορικὴ καὶ ἡ πιὸ μεγάλη τοῦ βίου μας Ἀνάστασι. Ἂς σταθοῦμε εὐλαβικές, ἂς φέρουμε τὰ μῦρα τῆς ἁγνότητος καὶ τῆς ἀγάπης γιὰ τὸν πλησίον μας, σὰν τὶς μυροφόρες γυναῖκες στὸν Πανάγιό του Τάφο κι' ὅταν ἰδοῦμε τὸν λίθο σηκωμένο κι' ὅταν ἀκούσωμε τὴ χαρμόσυνη φωνὴ τοῦ Ἀγγέλου: «Δὲν εἶναι ἐδῶ, ἀναστήθηκε!» ἂς ἀφήσουμε τὴν ψυχή μας νὰ γεμίση μὲ τὴν θεία ἐλπίδα τῆς νίκης τοῦ Φωτὸς ἐναντίον τοῦ σκότους, τῆς νίκης τοῦ δικαίου ἐναντίον τῆς ἀδικίας.

Μέσα στὴν αὐγὴ τῆς παγχαρούμενης ἡμέρας ἂς γονατίσωμε μπροστὰ στὸν εὐσπλαχνικὸ Ἰησοῦ μας κι' ἂς νοιώσωμε πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια μας νὰ πλανᾶται ἡ εὐλογία του.

Τώρα ποὺ τριγυρίζει γύρω μας ὁ ζόφος τοῦ πολέμου, ἂς προσπαθήσουμε παντοῦ, σὲ δικούς μας καὶ ξένους, νὰ μεταδώσουμε τὴν πίστι καὶ τὴν ἐλπίδα γιὰ μιὰ λαμπρὴ τοῦ ἀγῶνος μας ἐπιτυχία, γιὰ τῆς γλυκειᾶς Ἑλλάδος τὴν εὐτυχία.

Ὅπως ὁ Ἰησοῦς πέρασε μέσα ἀπὸ τὸ σκότος, μέσα ἀπὸ τὸ θάνατο, πεπεισμένος ὅτι θὰ φθάση στὸ φῶς, στὴν Ἀνάστασι, ἔτσι κι' ἐμεῖς ἂς βαδίζουμε τὸ δύσκολο δρόμο τοῦ ὑπὲρ τῆς Πατρίδος ἀγῶνος μας μὲ τὴν ἀκλόνητη πεποίθησι, ὅτι θὰ φθάσουμε στὴ Νίκη.

Τώρα, ποὺ θὰ γράψουμε τὶς εὐχὲς τοῦ Πάσχα ἐκεῖ ἐπάνω, στοὺς στρατιώτας μας, στὰ ἀδέλφια μας, στὰ παιδιά μας, στοὺς ἄνδρες μας, ἂς εἶναι γραμμένες καὶ γεμᾶτες μ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς πεποιθήσεως καὶ τῆς πίστεως γιὰ τὴν Ἀνάστασι καὶ γιὰ τὴ Νίκη.

Σ. Καρ.

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΟΡΤΗ

Ὁ Χριστὸς ὅλα τὰ ὑψηλὰ διδάγματα τῆς Θρησκείας τῆς Ἀγάπης καὶ τοῦ Ἐλέους τὰ εἶπε μὲ παραβολές. Ἀλλ' ὁ Χριστὸς δὲν ἦλθε στὸν κόσμο διὰ νὰ εἰπῇ μόνον λόγια διδακτικά. Ἦλθε διὰ νὰ ἀνατρέψῃ τὴν βασιλείαν τοῦ Κακοῦ κι' ἕνα τέτοιο ἔργο δὲν γίνεται μόνον μὲ λόγια. Καὶ ὅταν ἐτελείωσε τὸν κύκλο τῆς διδασκαλίας του, ἔδωσε στοὺς ἀνθρώπους τὸ ὑψηλὸν παράδειγμα: Τὴν ἀντοχὴν εἰς τὰς δοκιμασίας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ἐδέχθη μὲ γαλήνην νὰ ἐμπτυσθῇ ἀπὸ τὸν ὄχλον καὶ νὰ μυκτηρισθῇ. Ἐδέχθη μὲ καρτερίαν καὶ χωρὶς γογγυσμὸν τοὺς λογχισμοὺς καὶ τὰς μαστιγώσεις καὶ ἀπέθανε ἐπὶ τοῦ μαρτυρικοῦ Σταυροῦ. Ἔδωσε τὸ παράδειγμα ὅτι μόνον διὰ τῆς ἀντοχῆς, μόνον διὰ τῆς καρτερίας καὶ διὰ τῆς ἐθελοθυσίας ἀποκτᾶ κάποιαν ἀξίαν ἡ ἀνθρώπινη ζωή, ἡ ὁποία καὶ ἂν ὑποκύψῃ εἰς τὸν θάνατον δὲν ἐξαφανίζεται. Καὶ ἀπέδειξε τοῦτο μὲ τὴν ἀνάστασίν του. Ἀπέδειξεν ὅτι ὁ σκοτεινὸς τάφος — ἡ ἐξαφάνισις — δὲν ἠμπορεῖ νὰ κρατήσῃ ἐπὶ πολὺ τὴν ζωὴν ἡ ὁποία ἐλαμπρύνθη ἀπὸ τὴν ὑπέροχον ἀρετὴν τῆς θυσίας ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ σημερινὴ ἡμέρα τῆς Μεγάλης Χριστιανικῆς Ἑορτῆς γίνεται λαμπροτέρα εἰς διδάγματα ἀπέναντι τῆς ἐθνικῆς περιπετείας, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσωμεν ὅλοι καὶ ὅλες μὲ τὴν ἀντοχὴν καὶ τὴν καρτερίαν ποὺ ἀνοίγουν τὸν δρόμον πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν καὶ τὴν ἀνάστασιν.

Ἡμεῖς οἱ γυναῖκες, ποὺ τόσον ἀγάπησε καὶ συνεχώρησε ὁ Μέγας Ἥρωας τῆς Καρτερίας, ὁ ὑπέροχος περιφρονητὴς τοῦ πόνου, φωτισμένες ἀπὸ τὸ λαμπρὸν φῶς, ποὺ σκορπάει ἡ σημερινὴ Ἑορτή, ἂς φέρωμεν τὴν σκέψιν μας πρὸς Ἐκεῖνον, ποὺ ἔδωσε τὸ παράδειγμα τῆς ὑπερόχου καρτερίας καὶ ἂς τὸν ἀκολουθήσωμεν εἰς τὸν δρόμον ποὺ ἄνοιξε διὰ τῆς θυσίας. Ὅσο μακρὺς καὶ δύσκολος κι' ἂν εἶναι, ὅσο ἀνηφορικὸς καὶ σκληρός, μὲ τὴν καρτερία καὶ τὴν πίστιν ὁδηγοὺς θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ τέρμα. Εἰς τὴν ἀνάστασιν. Εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς Δικαιοσύνης . Εἰς τὴν Νίκην.

Ἡ κ. Χ.

Η ΑΙΜΟΔΟΤΡΙΑ

Ἡ Ἔλλη ξαπλώθηκε νὰ ἡσυχάση μόλις τελείωσε ὁ συναγερμός. Ἔνοιωθε κάποια κομάρα στὰ πόδια της, ὄχι μεγάλη εἶν' ἡ ἀλήθεια, μὰ οὔτε καὶ τῆς ἔδωσε σημασία. Τὸ μόνο ποὺ ἔνοιωθε ἡ Ἔλλη ἐκείνη τὴ μέρα ἦταν μιὰ ἀπέραντη περηφάνεια, ἱκανοποίησι καὶ ἀγαλλίασι. Στ' αὐτιά της ἀντηχούσανε σὰν μακρινὸς ἀντίλαλος τὰ ἐπαινετικὰ λόγια ποὺ εἶχε ἀκούσει καὶ τὸ ἐπίθετο τῆς ἡρωΐδος ποὺ τῆς εἴχανε δώσει τὴν ἔκανε νὰ κοκκινίζη ἐλαφρά. Ἕνα τόσο δὰ μικρὸ πρᾶγμα! ἔλεγε. Ἐγὼ θέλω νὰ πάω στὸν πόλεμο, νὰ χύσω τὸ αἷμα μου στὴ μάχη καὶ ὄχι μέσα στὴ σύριγγα τοῦ γιατροῦ...

Τὸ βλέπει καὶ τώρα ἔτσι πλαγιασμένη τὸ κόκκινο μποτιλάκι, ὅπως τὸ σφράγισαν γιὰ νὰ φύγη τὴν ἴδια μέρα γιὰ τὸ μέτωπο. Πῶς λάμπει ἄλικο, καθάριο τὸ αἷμα! Εἶναι κάμποσα χρόνια νεανικῆς δροσιᾶς. Αὐτὸ ἔκανε τὰ μάγουλα τῆς Ἔλλης νἆναι πάντα ἕτοιμα νὰ σκάσουνε σὰν τὰ ρόδια καὶ δὲν τὴν ἄφηνε νὰ νοιώθη ποτὲ κούρασι, ὅσο πολὺ κι ἂν κοπίαζε. Ἕνα μποτιλάκι κόκκινο, ζωντανό, καθάριο, κοριτσίστικο αἷμα. «Θὰ σώση κάποιον ἀδερφὸ πολεμιστή! Θὰ σώση μιὰν ἀνθρώπινη ζωὴ ἀπὸ τοῦ θανάτου τὰ βρόχια!» συλλογίζεται ἡ Ἔλλη καὶ κλείνει χαμογελῶντας τὰ μάτια. «Ἡρωΐδα!» ἀκούει πάλι νὰ τῆς λένε καὶ κοκκινίζει, ἂς εἶναι ὁλομόναχη. «Τὰ παραλένε! Ἔτσι γίνεται πάντα! λέει μὲ τὸ νοῦ της. Τί τὸ σπουδαῖο βρίσκουνε σ' αὐτό; Ἐγὼ εἶχα τόσο πολὺ αἷμα. Καὶ πῆρα τόση χαρὰ δίνοντας αὐτὸ τὸ μποτιλάκι... Εἶναι σὰ νὰ χάρισα ἕνα μπουκέτο ἄλικα τριαντάφυλλα σὲ κάποιον ἀληθινὸν ἥρωα ποὺ πάλαιψε μὲ τὸ χάρο στὰ Μαρμαρένια Ἁλώνια. Μήπως περισσεύει τὸ αἷμα στὰ παλληκάρια ποὺ βάφουνε μ' αὐτὸ τὶς χιονισμένες βουνοκορφὲς τῆς Ἀρβανιτιᾶς καὶ τοὺς προμαχῶνες τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης; Ἔτσι γίνεται πάντα!... Τὰ παραλένε...».

Καὶ ἡ Ἔλλη ἄρχισε ν' ἀνασαίνη ρυθμικά, κανονικά, ἤρεμα... Μέσα στὸ γαλάζιο φόντο τοῦ ἀνοιξιάτικου οὐρανοῦ ἄσπρα πούπουλα ἀρμενίζανε στὸν ἥλιο. Ἔτσι κι' ἡ χαρὰ τῆς Ἔλλης ἀνέβαινε, ψήλωνε, ἁπλωνότανε, χρυσὸ καλλικέλαδο πουλὶ καὶ τὸ τραγοῦδι της γέμιζε ὅλη τὴν ὕπαρξι τῆς κόρης κι' ὅλη τὴν ἀτμόσφαιρα ποὺ τὴν τριγύριζε. Καὶ ὅλα τραγουδούσανε γλυκά, ὑπέροχα τραγούδια καλωσύνης καὶ τὸ κάδρο τῆς μητέρας στὸν τοῖχο, κι' ἡ μικρὴ βιβλιοθηκούλα μὲ τὰ βιβλία καὶ τὸ τραπεζάκι

στὴ μέση τῆς κάμαρας μὲ τ' ἄσπρο κεντητὸ τραπεζομάντηλο μὲ τὸ βάζο στὴ μέση τὸ γεμᾶτο κόκκινα πασχαλινὰ αὐγά...

«Θὰ σωθῆ μιὰ ἀνθρώπινη ζωή, δυό, πολλὲς ἴσως ζωὲς» τραγουδᾶ ἡ χαρὰ στὴν καρδιὰ τῆς Ἔλλης. «Ἔσωσες τὴ ζωή μου» ἀκούει νὰ τὶς λέη μιὰ φωνὴ ἀδύνατη, λὲς κι' ἔρχεται ἀπὸ τὸ μακρινὸ κόσμο. Ἡ Ἔλλη γυρίζει τὸ κεφάλι. Ἐκεῖ μπροστά της, σ' ἕνα στενὸ στρατιωτικὸ κρεββάτι ἕνα μελαχροινὸ κεφάλι ξεπροβάλλει μέσ' ἀπ' τὰ κλινοσκεπάσματα καὶ δυὸ μεγάλα κουρασμένα μάτια τὴν κυττάζουν μ' εὐγνωμοσύνη, ἐνῶ τὰ χείλη ψιθυρίζουνε: «Σ' εὐχαριστῶ!»

— Σώπα, γιατὶ θὰ θυμώσω, τοῦ λέει μὲ γλυκὸ χαμόγελο ἡ Ἔλλη καὶ τοῦ κλείνει τὸ στόμα μὲ τὸ χέρι. Κι' ἐσὺ τὰ ἴδια; Ἐγὼ πρέπει νὰ σ' εὐχαριστήσω, ἐγὼ μενάλε μου ἥρωα, ποὺ ἀστόχησες τὸ βρόχι τοῦ θανάτου γιὰ νὰ θρέψης τὴ δάφνη τῆς λευτεριᾶς μὲ τὸ αἷμα σου.

— Κι' ἐσὺ μὲ τὸ δικό σου, ἀπαντᾶ ὁ στρατιώτης.

Τὰ μάτια τῆς Ἔλλης δακρύζουν.

— Ἐγὼ δὲν τὸ ἔχυσα τὸ αἷμα μου σὰν ἐσένα στὸν πόλεμο, πάει νὰ πῆ, ἀλλὰ ἕνα λιγνό, σκελετωμένο χέρι τῆς κάνει νόημα νὰ μὴ μιλήση καὶ ἡ φωνὴ ψιθυρίζει καὶ πάλι.

— Κι' ἐσὺ πολέμησες μὲ τὸν δικό σου τρόπο. Σ' εὐχαριστῶ...

Ἡ καρδιὰ τῆς Ἔλλης φτερουγίζει. Τὰ λόγια τοῦ στρατιώτη τὰ σκεπάζει ἕνας δυνατὸς χαρούμενος ἦχος ἀπὸ καμπάνες.

Γκλάν, γκλάν, γκλάν! Γκλάν, γκλάν, γκλάν! Ἡ Ἔλλη ἀνατινάζεται. Ἀνοίγει τὰ μάτια καὶ κυττάζει τριγύρω. Ποῦ βρίσκεται; Ἄ! Μὰ ναί! Ποῦ ἀλλοῦ; Στὴν κάμαρά της. Καὶ ὁ στρατιώτης; Τὸ νοσοκομεῖο; Σβήστηκαν μέσα στὴ γάζα τοῦ ὀνείρου, μὰ ὡστόσο μένουνε μέσα της ζωντανά, πιὸ ἀληθινὰ ἀπὸ ὅσα βλέπει κι' ἀπὸ ὅσα ἀκούει.

— Οἱ καμπάνες τῆς Ἀνάστασης! Μουρμουρίζει καὶ ἀρχίζει νὰ ψέλνη μὲ γλυκειά, γεμάτη κατάνυξι φωνή:

«Ἀναστάσεως ἡμέρα λαμπρυνθῶμεν λαοί!»

Γεωργία Δεληγιάννη

Ἀπὸ τὰ περίεργα τῆς φύσεως

Η ΝΑΡΚΗ

Γιὰ τὸν ἀγῶνα, τὸν λυσσαλέο ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ἡ φύσις ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας, ἐπροίκισε κάθε ἔμψυχον ὂν μὲ τὰ ὅπλα τῆς ἀμύνης του κατὰ παντὸς κινδύνου καὶ κατὰ παντὸς ἰσχυροτέρου ἐχθροῦ. Στὸ ἕνα ἔδωσε ἐξυπνάδα, ὅπως στὴν ἀλεποῦ, στὸ ἄλλο ταχυποδία, ὅπως στὸ λάγο, στὸ ἄλλο ὅπλο φοβερό, ὅπως στὸν σκαντζόχοιρο καὶ οὕτω καθεξῆς.

Ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὰ χερσαῖα ἔμψυχα, ἔχομε καὶ πολλὰ τοῦ ἐναλίου βασιλείου ποὺ ηὐνοήθησαν ἀπὸ τὴν φύσι. Τὸ στρειδὶ π. χ., ἐνῶ χάσκει μέσα στὸ νερό, μόλις ἀντιληφθῆ κίνδυνο κλείνει ἑρμητικά. Ἡ σουπιὰ χύνει τὸ μελάνι της, σὰν ἄνθρωπος ποὺ θέλει ν' ἀποφύγη κάτι δυσάρεστο, καὶ θολώνει τὰ νερά.

Τὸ περιεργότερο ὅμως ὅπλο τὸ ἔχει τὸ ψάρι νάρκη, ἡ λεγομένη νάρκη τοῦ Γκαλβάνι, ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ σοφοῦ Γκαλβάνι, ποὺ ἀνεκάλυψε τὸν ζωϊκὸ ἠλεκτρισμό, μὲ τὸ πείραμα τοῦ νεκροῦ βατράχου.

Τὸ κύριο ὄνομα της ἡ νάρκη τὸ πῆρε ἀπὸ τὴν ἰδιότητα ποὺ ἔχει νὰ ναρκώνη τὸ χέρι ποὺ τὴν ἐγγίζει. Καὶ πραγματικά, τὸ ψάρι αὐτό, ποὺ μᾶς εἶναι γνωστὸ μὲ τὸ κοινὸ ὄνομα μουδιάστρα καὶ σαλάχι ἢ σελάχι, καὶ ποὺ ἀπαντᾶ στὶς ἀκτὲς τῆς Μεσογείου καὶ τοῦ Αἰγαίου, μόλις τὸ πιάνει κανείς, αἰσθάνεται κάτι σὰν νὰ τὸν χτυπᾶ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα, καὶ γι' αὐτὸ τὰ ἄλλου γένους ψάρια μέσα στὴ θάλασσα τὴν ἀποφεύγουν σὰν τὸν διάβολο. Δὲν εἶναι μόνον γνωστὸ ἂν καὶ τοῦ αὐτοῦ γένους ψάρια τὴν ἀποφεύγουν, ἀφοῦ ἔχουν κι' αὐτὰ τὴν ἴδια ἰδιότητα κι' ἔχουν κι' αὐτὰ τὸ ἴδιο ἠλεκτρικὸ ρευστό, γιατὶ πραγματικὰ ἡ νάρκη μεταδίδει ἠλεκτρικὸ ρευστό, προφανῶς δὲ στατικὸ καὶ ὄχι δυναμικό. Οἱ φυσιολόγοι στὴν ἀνατομία της ἀνεκάλυψαν κάτω ἀπὸ τὴν σάρκα της ὁλόκληρη συστοιχία λουγδονικῶν λαγήνων. Φαίνεται, λοιπόν, ὅτι τὴν ὥρα ποὺ κολυμβᾶ, ἀπὸ τὴν τριβὴ τοῦ σώματός της, εἰδικῶς πιθανὸν πλασμένο γιὰ τὸ νερό, ἀναπτύσσεται ρευστὸ ἠλεκτρικό, ποὺ ἀποθηκεύει μέσα στὴν συστοιχία της, μὲ εἰδικοὺς συλλεκτῆρας.

Ἀπὸ τὸ ψάρι αὐτό, ποὺ ἔχει στὸ σῶμα του πηγὴν καὶ ἀποθήκην ἠλεκτρισμοῦ, ἔδωσαν οἱ ἐπιστήμονες τὸ ὄνομα καὶ στὴν ἀμυντικὴν τορπίλλην, ποὺ αὐτομάτως, ὅταν προσκρούση κάπου, ἐκρήγνυται μὲ τρομερὰ ἀποτελέσματα.

Γιὰ νὰ μαθαίνετε

Πυραμὶς

```
     +
    *+*
   **+**
  ***+***
 ****+****
*****+*****
```

1η σειρά: Σύμφωνον, 2α σειρά: Φωτιστικὸν μέσον, 3η σειρά: Οἰκιακὸν ζῶον, 4η σειρά: Πόλις τῆς Β. Ἠπείρου τὴν ὁποίαν κατέλαβον τὰ στρατεύματά μας, 5η σειρά: Ἀγώνισμα, 6η σειρά: Γειτονικὸν καὶ σύμμαχον Κράτος.

Οἱ σταυροὶ καθέτως:

Νῆσος, ἥτις σύντομα θὰ ἐπανέλθη εἰς τοὺς κόλπους τῆς μητρὸς Ἑλλάδος.

Α. ΜΟΥΣΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Τρίγωνον

```
******
*****
****
***
**
*
```

1η σειρά: Ἑλληνικὸν ἀκρωτήριον, 2α σειρά: Τιμᾶται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, 3η σειρά: Πολύ, 4η σειρά: Ἡ ὀργάνωσίς μας, 5η σειρά: Προτρεπτικόν, 6η σειρά: Σύμφωνον.

Καὶ καθέτως τὰ ἴδια.

Α. ΓΚΟΤΣΗΣ

ΛΥΣΕΙΣ 26ου ΦΥΛΛΟΥ

Σταυρόλεξον: Ὁριζοντίως 1 Πᾶν, 2 Ὄρη, 3 ΑΡ., 4 ΤΡ., 5 Παξοί, 6 Τῆνος, 7 Νο, 8 Ἄς, 9 Ἠῶ, 10 Ἔν, 11 Σί, 12 Ἅλς, 13 Ἐᾶ, 14 Σά, 15 Αἰ, 16 Θέρος, 17 ΣΩ, 18 Οἱ, 19 Μέ, 20 Ἔσω, 21 Ἄς, 22 Ρό, 23 Ἔν, 24 Μί, 25 Ἄς, 26 Δανός, 27 Ἄρχων, 28 Ἄν, 29 Ἀη, 30 Σός, 31 Σία. Καθέτως: 1 Πώπ, 26 Δάς, 32 Ἄν; 22 Ρά, 33 Νάξος, 19 Μονάς, 34 Ρό, 35 Ἴς, 17 Σέ, 36 Ὄν, 37 Ἴα, 38 Ἄθω, 27 Ἔς, 39 Σά, 20 Ἔν, 40 Λέσος, 0 Ἧς, 41 ΩΜ, 6 Τῶ, 15 ΑΣΟ, 42 Ἴα, 4 Τῆ, 13 Εἰ, 43 Ἴα, 44 Ρά, 2 Ὄρνεα, 45 Σάχης, 46 Ὄν, 47 ΣΩ, 48 Ἠώς, 49 Νέα.

Μαγικὴ εἰκών: Κατίνα (θέλει ΚΑΤΙ ΝΑ).

Τρίγωνον: Σάμος, Ἄρης, Μήν, Ὄς, Σ.

Διπλοῦς συλλαβόγριφος: Κάπρος, Κύπρος, Κῦρος.

Ἀπροσδόκητα: 1) ΟΧΗ, (ὄρος τῆς Εὐβοίας), 2) ΕΞ(Αἴξ), 3) Ὅταν γίνη πάγος, 4) Οὐράλια (οὐρά - λεία), 5) ἡ Μέκκα (μὲ κ).

Κρυπτογραφικόν: Πέργαμος, Ρέα, Σάμος, Ἄργος, Πάρος, Ἀμοργός, Παρά, Γάμος.

Πυραμίς: Α, Ἥρα, Ἄρτος, Καβάλλα. Καθέτως: Ἄρτα.

Δικτυωτόν: Ὁριζοντίως 1 Κέρκυρα, 2 Σουηδία, 3 Πολωνία, 4 Εὐρώτας, 5 Ἱσπανία, 6 Σαλαμίς, 7 Ἰμαλάϊα. Διαγωνίως: Κολωνία, Ἰαπωνία.

Δευτεροστιχίς: ΕΛΛΑΣ (ΜΕσόγειος, ἈΛβανία, ἈΛγέριον, ΠΑτραι, ἸΣπανία).

Ὀπτικὴ ἀπάτη: Εἶναι τὸ ἴδιο σχῆμα (παράλληλα).

Μαγικὴ εἰκὼν

Ποῦ εἶναι ὁ βοηθὸς τοῦ κτίστου;

Ἀκροστιχὶς

Τὰ ἀρχικὰ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν πρωτεύουσαν Εὐρωπαϊκοῦ κράτους.

1) Πόλις τῆς Ἑλλάδος, 2) Ὀνομαστὸν ὄρος, 3) Ποταμὸς τῆς Ἀφρικῆς, 4) Βασιλεὺς τῶν Ἀρχαίων Περσῶν, 5) Πόλις τῆς Ἠπείρου, 6) Νῆσος τῶν Κυκλάδων, 7) Ὄρος τῆς Θεσσαλίας, 8) Πόλις τῆς Παλαιστίνης γνωστὴ μας ἀπὸ τὴν ἱερὰν ἱστορίαν.

Ν. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Γεωγραφικὴ ἀκροστιχὶς

Τὰ ἀρχικὰ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν κράτος τῆς Νοτίου Ἀσίας:

1) Πόλις τῆς Παλαιστίνης. 2) Ποταμὸς τῆς Ἑλλάδος. 3) Πόλις τῆς Πελοποννήσου. 4) Ὄρος τῆς Ἑλλάδος. 5) Νῆσος ἡ ὁποία θὰ ἐπανέλθη συντόμως εἰς τὴν μητέρα Ἑλλάδα. 6) Ποταμὸς τῆς Ἀσίας. 7) Πόλις τῆς Β. Ἑλλάδος. 8) Ὄρος τῆς Ἀφρικῆς.

Τ. ΜΠΟΥΓΙΟΥΚΟΣ

Βέλος

```
 +****
 ++***
*++**
 ++***
  +****
```

1η σειρά: Ποταμὸς τῆς Θράκης, 2α σειρά: Ὡραῖον δένδρον τῶν βουνῶν (δημ.), 3η σειρά: Ἀρχαῖος Νομοθέτης, 4η σειρά: Δι' αὐτῆς καταβυθίζονται τὰ πλοῖα (ὀνομ.), 5η σειρά: Μαθητὴς τοῦ Ἰ. Χριστοῦ.

Οἱ σταυροὶ καθέτως:

1η σειρά: Ἡ ὀργάνωσίς μας, 2α σειρά: Ἔνδοξον Εὐρωπαϊκὸν Κράτος.

Β. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΑΥΓΑ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Στερεώσατε ἕνα διαφανὲς χαρτὶ ἐπάνω εἰς τὸ σχέδιον καὶ ὁδηγούμενοι ἀπὸ τοὺς ἀριθμοὺς χρωματίσατε τὰ μέρη τῆς εἰκόνος ὡς ἑξῆς:

Ὅπου ὑπάρχει:

1 μὲ σταχτί, 2 μὲ μπλὲ ἀνοιχτό, 3 μὲ κόκκινο ἀνοιχτό, 4 μὲ κίτρινο, 5 μὲ λαδί, 6 μὲ κόκκινο, 7 μὲ καφέ.

Τὰ σημεῖα ποὺ ἔχουν 0 θὰ μείνουν λευκά.

ΚΑΙ ΛΙΓΗ

Τὸν καθησύχασε!

— Κωστάκη, πάλι ψαλιδίζεις τὰ χαρτιὰ στὸ γραφεῖο μου;

— Ἔννοια σου, μπαμπᾶ, μόνο τὰ γραμμένα κόβω!

Ὁ καθένας τὸν πόνο του

Δυὸ λουστράκια μιλοῦν μεταξύ τους:

— Τί καλὰ θὰ ἦταν οἱ ἄνθρωποι νὰ εἶχαν ἀντὶ δύο, τέσσερα πόδια!

— Γιατί;

— Γιατὶ θὰ μᾶς πλήρωναν διπλᾶ κάθε λουστράρισμα...

Ἡ ἀποταμίευσις

— Κάθε φορὰ ποὺ θὰ πιοῦμε τὸ μουρουνόλαδό μας, ἡ μητέρα μᾶς δίνει μιὰ δραχμὴ γιὰ νὰ τὴ βάλουμε στὸν κουμπαρᾶ μας.

— Σπουδαῖο!

— Δὲν εἶναι καθόλου σπουδαῖο, γιατὶ ὅταν γεμίση ὁ κουμπαρᾶς ἡ μητέρα τὸν σπάζει καὶ μὲ τὰ λεφτὰ αὐτὰ ἀγοράζει μιὰ καινούργια μπουκάλα μουρουνόλαδο...

Στὸ ἑστιατόριον

Ἕνας τσιγκούνης πληρώνει τὸν λογαριασμό του, χωρὶς νὰ δώση φιλοδώρημα:

Γκαρσόν: Καὶ γιὰ τὸ γκαρσὸν τίποτε;

Τσιγκούνης: Ἐγὼ δὲν ἔφαγα γκαρσόν.

Γ. ΑΛΑΤΑΣ

Ἡ μελαχροινὴ

— Μητέρα, γιὰ πέστε μου, πότε γεννήθηκα, νύχτα ἢ μέρα;

— Νύχτα.

— Καλὰ τὸ εἶχα καταλάβει.

— Καὶ πῶς τὸ κατάλαβες;

— Γιατὶ εἶμαι πολὺ μελαχροινή.

Ἀνθρωπολογία

— Πόσα πλευρὰ ἔχεις Μίμη;

— Δὲ ξεύρω καὶ δὲν μπορῶ νὰ τὰ μετρήσω γιατὶ γαργαλιέμαι.

Διασκεδάζοντας

ΕΥΘΥΜΙΑ

Παιδικὸν πνεῦμα

—Ἀλήθεια μαμά, τὰ μεγάλα ψάρια τρῶνε τὰ μικρά;

— Ναί, παιδί μου.

— Τρῶνε καὶ σαρδέλλες;

— Βέβαια.

— Καὶ πῶς ἀνοίγουν τὸ κουτί τους;

Παιχνίδια

Ἀνακατώνετε ἔξη δράμια ἐλαιολάδου μὲ ἕνα δράμι φωσφόρου καὶ φυλάσσετε τὸ μῖγμα αὐτὸ εἰς ἕνα φιαλίδιον. Ὅταν βρεθῆτε βράδυ σὲ καμμιὰ συναναστροφή, βγαίνετε ἔξω ἀπὸ τὸ δωμάτιο καὶ ἀλείφετε τὸ πρόσωπον καὶ τὰ χέρια σας μὲ τὸ μῖγμα αὐτό, μὲ μεγάλη ὅμως προσοχὴ γιὰ νὰ μὴν πάῃ στὰ μάτια σας. Ἀφοῦ προετοιμασθῆτε ἔτσι, παραγγέλλετε μέσῳ ἄλλου προσώπου νὰ σβήσουν τὰ φῶτα καὶ μπαίνετε εἰς τὸ δωμάτιον.

Ὁ τρόμος καὶ τὰ γέλια τῶν παρευρισκομένων, ὅταν θὰ δοῦν ἕναν ἄνθρωπο λάμποντα, δὲν περιγράφονται!!

ΑΘ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΤΟ ΠΑΣΧΑΛΙΝΟΝ ΜΑΣ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ

Ὁριζοντίως:

1) Ἰατρὸς ἀσχολούμενος εἰς εἰδικὸν κλάδον τῆς Ἰατρικῆς, 2) Ζῶον — Ἄγγλος συγγραφεύς, 3) Μέτρον ἐπιφανείας, 4) Πρόθεσις — Πρόθεσις, 5) Μένει καὶ τρέφεται εἰς τὴν οἰκίαν - Λιμὴν τῆς Πελοποννήσου, 6) Ἄρνησις (γαλ.) — Χωνευτικὸν — Ἀρχαία θεά, 7) Ἐπίρρημα — Γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου, 8) Ἄρθρον (πληθ.) — Πρόθεσις — Ἀριθμητικόν, 9) Εὑρίσκοντο εἰς αὐτὴν αἱ Ἀθῆναι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Περικλέους (ὀνομ.) — Δηλητήριον (δοτ.) — Βυζαντινὴ νότα, 10) Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος σαρκάζει — Μεγάλη Χριστιανικὴ ἑορτή.

Καθέτως:

1) Πάρα πολὺ ὡραῖος, 3) Ἀρνητικὸν — Πρόθεσις — Γυνὴ τῆς Βίβλου, 4) Τὸ ὑπάρχον — Κ. Κ., 5) Ἱερὰ πόλις τῶν Χριστιανῶν, 6) Τῆς ὁποίας, 7) ΑΤ, 8) Εἰς αὐτὸν στηρίζεται ὁ λύχνος (δοτ.), 9) Προτρεπτικὸν — Ὁ ὀργανισμὸς τῶν σταυρολέξων... 11) Ἡ πρώτη λέξις τοῦ 2 ὁριζοντίως — Λέξις δηλοῦσα ὅτι τὰ δένδρα, τὰ ἀμπέλια κλπ. δὲν παράγουν καρπούς, 12) Γηράσκει (δημ.) — Ὁ βλέπων, 13) Ἄλογο, 14) Κατάρα — Ὁ ὁποῖος, 15) Μεγάλο πουλὶ (δημ.), 16 «... ἐν τοῖς ὑψίστοις», 17) Κλωστή, 19) Ἀντάμωσις.

ΠΑΝ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Δίζυγον

```
*******
*     *
*******
**   **
**   **
*     *
*     *
```

Ὁριζοντίως ἄνω: Ὀνομασία πελάγους, Κάτω: Ἀρχαῖος Ρωμαῖος ρήτωρ. Καθέτως ἐξ ἀριστερῶν κατὰ σειράν: Υἱὸς τοῦ Ἰσαάκ, Προφήτης, Ὄρος τῆς Ἑλλάδος, ὀστοῦν.

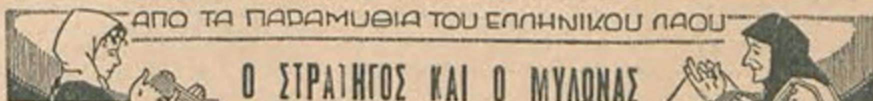
Χ. ΠΑΓΚΑΛΟΥ

Ἀκροστιχίς

Τὰ ἀρχικὰ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν μεγάλον συγγραφέα τῆς ἀρχαιότητος.

1) Ποταμὸς τῆς Ἀσίας, 2) Ἕλλην δρομεὺς μεγάλων ἀποστάσεων, 3) Ἔπος τοῦ Ὁμήρου, 4) Ἑλληνικὴ νῆσος, 5) Ἀκρωτήριον τῆς Πελοποννήσου, 6) Ἔλυσε τὸ αἴνιγμα τῆς Σφιγγός, 7) Ἀρχαῖος γλύπτης, 8) Ὀνομαστὸς διὰ τοὺς μύθους του, 9) Ἐκεῖ ἔγινε τὸ 1826 ἡ μεγάλη ναυμαχία ποὺ ἠλευθέρωσε τὴν Ἑλλάδα, 10) Ἀρχαῖος ἱστορικός, 11) Τὸν ἰσθμὸν αὐτὸν τὸν ἔκανε ὁ Λεσσέψ.

Α. ΔΙΑΜΑΝΤΑΤΟΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΚΑΙ Ο ΜΥΛΩΝΑΣ

Μιὰ φορὰ ἕνας στρατηγὸς περνοῦσε μὲ τὰ στρατεύματά του ἀπὸ ἕνα μύλο. Ἦταν πιὰ βράδυ καὶ ἀπεφάσισε νὰ διανυκτερεύσῃ ἐκεῖ. Ἄρχισε λοιπὸν κι' ἔδινε διαταγὲς στοὺς ἀξιωματικούς του γιὰ τὴν στάθμευσι καὶ τὴ διανυκτέρευσι τῶν ἀνδρῶν.

Ὁ μυλωνᾶς εἶχε ἀφήσει τὴ δουλειά του κι' ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ μύλου παρακολουθοῦσε μὲ θαυμασμὸ τὴ μεγαλοπρέπεια τοῦ στρατηγοῦ, καθὼς ἔδινε διαταγὲς στοὺς ἀξιωματικούς. Ὅταν ὁ στρατηγὸς ἐτελείωσε τὴν ὑπηρεσία του, τὸν ἐπλησίασε ὁ μυλωνᾶς καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ δεχθῇ νὰ τὸν φιλοξενήσῃ στὸ μύλο του. Ὁ στρατηγὸς ἐδέχθη εὐχαρίστως τὴν πρόσκλησι. Ἐκάθησαν ὕστερα στὸ τραπέζι ποὺ εἶχε ἑτοιμάσει ὁ μυλωνᾶς κι' ἀφοῦ ἔφαγαν κι' ἤπιαν ἄρχισαν τὴν κουβέντα. Μιλοῦσαν σὰν δυὸ καλοὶ φίλοι.

— Φαίνεται πὼς εἶσαι μεγάλος καὶ δυνατὸς ἄνθρωπος, εἶπε στὸ στρατηγὸ ὁ μυλωνᾶς. Βλέπω πὼς ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὅλος ὁ στρατὸς στέκουν μπροστά σου ἀκίνητοι. Πόσο σὲ ζηλεύω!

— Θέλεις νὰ ἀλλάξουμε τὶς θέσεις μας; τὸν ἠρώτησε ὁ στρατηγός· καθὼς βλέπω, ἔχομε τὴν ἴδια ἡλικία κι' ἔτσι δὲν μένει παρὰ νὰ ἀλλάξουμε τὰ ροῦχα μας. Ἐσὺ νὰ φορέσῃς τὴ στολή μου κι' ἐγὼ τὴν μπλούζα σου.

—Ἄ αὐτὸ ἤθελα κι' ἐγώ, εἶπε χαρούμενος ὁ μυλωνᾶς.

Τὸ πρωῒ ὁ μυλωνᾶς ἐφόρεσε τὴ στολὴ τοῦ στρατηγοῦ, ζώστηκε τὸ σπαθί του καὶ πῆρε ὕφος σοβαρὸ σὰν ἀληθινὸς στρατηγός.

—Ἄ! αὐτὸ ἤθελα κι' ἐγώ, εἶπε ὁ μυλωνᾶς.

Ὁ πραγματικὸς στρατηγὸς εἶχε καλέσει τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ τοὺς μίλησε γιὰ τὸ παιγνίδι ποὺ ἔκαμε στὸ μυλωνᾶ.

Σὲ λίγο ὁ μυλωνᾶς, καβάλλα στὸ ἄλογο τοῦ στρατηγοῦ, ξεκίνησε μὲ τὸν στρατὸ γιὰ τὸν πόλεμο. Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα καὶ συναντήθηκαν μὲ τὸν ἐχθρό.

Ἡ μάχη ἄρχισε καὶ ὁ μυλωνᾶς τράβηξε μπροστὰ μὲ τὸ σπαθὶ γυμνό. Σὲ λίγο ὅμως μιὰ σφαῖρα τὸν βρίσκει στὸ κεφάλι καὶ τὸν ρίχνει κάτω ἀπὸ τὸ ἄλογο. Ἔτρεξαν ἀμέσως οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁ γιατρὸς νὰ τὸν βοηθήσουν. Ὁ γιατρός, ἀφοῦ ἔβγαλε τὴ σφαῖρα ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ μυλωνᾶ, ἄρχισε νὰ ἐξετάζῃ προσεκτικὰ τὴν πληγή. Ὁ μυλωνᾶς τότε ρώτησε τὸ γιατρὸ γιατί ἀφοῦ ἔβγαλε τὴ σφαῖρα κοιτάζει τώρα μὲ τόση προσοχὴ τὴν πληγή. Ὁ γιατρὸς τοῦ ἐξήγησε ὅτι ἐξετάζει μήπως ἔπαθε καμμιὰ μόλυνσι ὁ ἐγκέφαλός του.

— Μὴν ἀνησυχεῖς, εἶπε ὁ στρατηγὸς-μυλωνᾶς στὸ γιατρό, τὸ κεφάλι ποὺ εἶχε τὸ μυαλὸ βρίσκεται στὸ μύλο (καὶ ἐννοοῦσε τὸν πραγματικὸ στρατηγό). Τὸ δικό μου τὸ κεφάλι δὲν ἔχει μυαλὸ καὶ ἄδικα ἀπασχολεῖσαι μ' αὐτό...

ὁ κῆπος τῶν

ΟΧΙ! ΠΑΝΤΟΤΕ ΟΧΙ!

Ὅταν τὴν προπερασμένην Κυριακὴν αἱ σειρῆνες τῆς πόλεως, τὸ ραδιόφωνον καὶ αἱ ἐφημερίδες ἀνήγγελλαν πὼς καὶ ἄλλος ἐχθρὸς—αὐτὸς πολὺ μεγαλύτερος καὶ ἰσχυρότερος—οἱ Γερμανοὶ ἐζήτησαν καὶ αὐτοὶ καθὼς καὶ οἱ Ἰταλοί, νὰ πατήσουν τὴν Ἑλλάδα ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ Ἐθνικὸς Κυβερνήτης τοῦ ἔδωκαν τὴν ἴδιαν ἀπάντησιν ποὺ ἡ Ἑλλὰς διὰ τοῦ στόματος τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ καὶ τοῦ Βασιλέως ἔδωκε πρὸς τοὺς Ἰταλοὺς καὶ τὴν 28ην Ὀκτωβρίου: ΟΧΙ!

Καὶ ἔβλεπα τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὰ πρόσωπα τῶν ἀνθρώπων, ποὺ ἐγέμιζαν τοὺς δρόμους καὶ ἐζητωκραύγαζον τὸν Βασιλέα καὶ τὸν Κυβερνήτην, νὰ ἀστράπτουν ἀπὸ χαρὰν καὶ ἀπὸ πίστιν ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὑπερηφάνειαν.

Τί, ἂν καὶ ὁ νέος ἐχθρὸς εἶναι μεγαλύτερος καὶ ἰσχυρότερος; Ἡ Ἑλλὰς δὲν ἐρωτᾶ ποτὲ «πόσοι εἶναι οἱ ἐχθροί, ἀλλὰ ποῦ εἶναι».

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς 6ης Ἀπριλίου, μέσα εἰς τὸν γενικὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν νέαν ἀπόφασιν ποὺ ἐλάμβανεν ἡ μικρὴ Ἑλλάς, νὰ ἀναλάβῃ καὶ τὸν νέον ἀγῶνα, ἀναφωνοῦσα τὸ νέον «ὄχι» εἶδα νὰ περνᾷ μπροστά μου ἀτελείωτη σειρὰ τῶν ἀποφασιστικῶν «ὄχι» μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι γεμᾶτες οἱ σελίδες τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας ποὺ μαθαίνουμε στὸ σχολεῖο καὶ στὴν Ἐθνική μας Ὀργάνωσι.

Ὁ Λεωνίδας εἰς τὰς Θερμοπύλας, μπροστὰ στὶς μυριάδες τῶν Περσῶν, εἶπε τὸ «ὄχι» μὲ τὸν δικόν του τρόπον: «μολὼν λαβέ».

Τὸ ἴδιο «ὄχι» ἐπανέλαβε καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος ὅταν τοῦ ἐζητήθη νὰ παραδώσῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν: «Τὴν δὲ πόλιν οὐ σοι δίδομεν...»

«Ὄχι» εἶπαν ἐπίσης οἱ ἐλεύθεροι πολιορκημένοι τοῦ Μεσολογγίου.

«Ὄχι» οἱ ἥρωες τοῦ Ἀρκαδίου.

«Ὄχι» ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς.

«Ὄχι» ὁ ἄξιος διάδοχός του Ἀλέξανδρος Κοριζῆς.

«Ὄχι» θὰ βροντοφωνῶμεν καὶ ἡμεῖς ἡ νέα γενεὰ ποὺ θὰ τοὺς διαδεχθῶμεν πρὸς ὅλους ὅσοι θὰ ζητοῦν τὴν ἱερή μας γῆ, καὶ τὸ «ὄχι» μας θὰ συνοδεύεται πάντοτε μὲ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀπόφασιν γιὰ τὴ Νίκη.

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

2. (Συνέχεια)

Ἔτσι, μιὰ μέρα, μὲ φώναξε στὸ δωμάτιο ὅπου ἔμενε ἀποκλεισμένος ἀπὸ τοὺς ρευματισμούς του κι' ἄρχισε νὰ μοῦ τὰ ψέλνῃ στὰ γερὰ ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα.

Ἔβαλε ὅλα του τὰ δυνατὰ κι' ὅλη τὴ στοργή του γιὰ νὰ μὲ κάνῃ νὰ παραιτηθῶ ἀπὸ τὶς παιδιάστικες αὐτὲς τρέλλες μου καὶ γιὰ νὰ μ' ἐμποδίσῃ νὰ πέσω στὴ δυστυχία ἐκείνη ποὺ ἡ κοινωνικὴ θέσι μας ἔμοιαζε νὰ τὴν ἔχῃ διώξει μακριά. Ἐγώ, λέει, ἀνάγκη δὲν εἶχα νὰ παλεύω γιὰ τὸ ψωμί μου. Ὁ πατέρας μου θὰ φρόντιζε μὲ κάθε τρόπο νὰ μ' ἀποκαταστήσῃ ἔντιμα στὴ μεσαία κοινωνικὴ τάξι, ποὺ τὴν εὕρισκε καλλίτερη ἀπ' ὅλες καὶ τὴν ὑποστήριζε μὲ φανατισμό. Ἂν δὲ θἄβρισκα, λέει, πολλὴ χαρὰ κι' εὐτυχία στὸν κόσμο, σ' αὐτὸ δὲ θἄφταιγε παρὰ μονάχα ἡ μοῖρα μου ἢ τὸ ξερό μου τὸ κεφάλι. Ἐκεῖνος θἄταν ὑπεύθυνος, γιατὶ νά: Μοῦ τὰ λέει, ἀπὸ τώρα, ὅλ' αὐτὰ ποὺ ἐκεῖνος ξέρει πὼς ἔχω νὰ τραβήξω, ἂν δὲν ἀκούσω τὰ λόγια του. Ἂν ἄκουγα τὶς συμβουλές του, θἄκανε ὅ,τι μποροῦσε γιὰ νὰ μὲ βοηθήσῃ νὰ πάω μπροστά. Ἂν ὄχι, τότε θἄκανε πάλι ὅ,τι μποροῦσε γιὰ νὰ μοῦ χαλάσῃ τὰ σχέδια καὶ νὰ μὴ μ' ἀφήσῃ νὰ δυστυχήσω. Τελειώνοντας, μοὔφερε τὸ παράδειγμα τοῦ μεγάλου μου ἀδελφοῦ. Τὸ ἴδιο κι' αὐτός! Τί δὲν τοῦ ἔκανε καὶ τί δὲν τοῦ εἶπε, γιὰ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ νὰ πάῃ νὰ λάβῃ μέρος στὸν πόλεμο τῶν Κάτω Χωρῶν! Τοῦ κάκου. Ἔτσι κι' ἐκεῖνος: Ἀκολουθώντας τὶς νεανικές του λαχτάρες, ποὺ τὸν ἔσπρωχναν στὸ στρατό, πῆγε στὸν πόλεμο καὶ σκοτώθηκε.

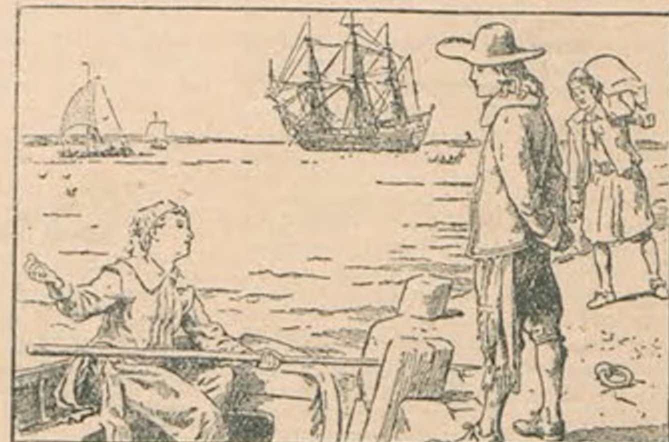
Κι' ἐνῷ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ μοὔλεγε πὼς θὰ παρακαλοῦσε πάντα του τὸ Θεὸ νὰ μοῦ δίνῃ καλὴ φώτισι, ἀπὸ τὴν ἄλλη δὲν ἐδίσταζε νὰ μὲ φοβερίζῃ πώς, ἂν ἔκανα τοῦ κεφαλιοῦ μου, ὁ Θεὸς αὐτὸς θὰ μὲ καταριῶταν καὶ πὼς θὰ ἐρχόταν ἕνας καιρὸς ποὺ θὰ τὸ κτυποῦσα τὸ κεφάλι μου ἐπειδὴ δὲν τὸν ἄκουσα. Καὶ τότε, ἀλήθεια, δὲν θἄχα κανένα γύρω μου γιὰ νὰ μὲ βοηθήσῃ νὰ ξαναστάθῶ ὄρθιος.

Πραγματικά, τὰ λόγια τοῦ πατέρα μ' ἐπηρέασαν πολύ. Ἀλλὰ καὶ ποιός, στὴ θέσι μου θἄμενε ἀδιάφορος ἀκούγοντάς τα; Ἔτσι καὶ γὼ ἀποφάσισα νὰ μὴν ξαναβάλω πιὰ στὸ μυαλό μου τὰ ταξίδια καὶ τὶς φευγάλες, ἀλλὰ νὰ στρογγυλοκαθίσω στὸ σπίτι μας σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμία τοῦ πατέρα μου.

Ὅμως, ἀλλοίμονο! Αὐτὸ δὲ βάσταξε παρὰ λίγες μέρες. Καὶ γιὰ νὰ γλυτώσω μιὰ γιὰ πάντα ἀπὸ τὶς συμβουλὲς καὶ τὴν ἐπιμονὴ τοῦ πατέρα μου, ἀποφάσισα νὰ τὸ σκάσω λίγες βδομάδες μακριά του. Ὡς τόσο, τὴν ἀπόφασί μου αὐτὴ δὲν τὴν ἔβαλα μπροστὰ μὲ τὴ βιασύνη τῆς πρώτης ἐπιθυμίας μου.

Ἔτσι, μιὰ μέρα, ποὺ νόμισα πὼς βρῆκα τὴ μητέρα στὰ κέφια της, τὴν ξεμονάχιασα καὶ τῆς ἄνοιξα τὴν καρδιά μου. Τῆς εἶπα πὼς ἡ ψυχή μου ἦταν τόσο πολὺ κυριευμένη ἀπὸ τὴ λαχτάρα νὰ ἰδῶ καὶ νὰ γνωρίσω τὸν κόσμο, ὥστε ἔνοιωθα πὼς τίποτ' ἄλλο δὲν ἤμουν ἱκανὸς νὰ καταπιαστῶ καὶ νὰ τὸ τελειώσω. Γι' αὐτό, τῆς εἶπα πὼς ὁ πατέρας μου θἄταν καλλίτερα νὰ μοὔδινε μοναχός του τὴν ἄδεια γιὰ νὰ φύγω, πρὶν ἀναγκασθῶ νὰ φύγω χωρὶς αὐτήν. Τώρα πιά, τῆς εἶπα, εἶμαι δεκαοκτὼ χρονῶν. Πολὺ ἀργά, δηλαδή, γιὰ ν' ἀρχίσω νὰ μαθαίνω μιὰ τέχνη, ἢ γιὰ νὰ μπῶ ὑπάλληλος κανενὸς δικηγόρου. Ἂν ὁ πατέρας μου ἐσχεδίαζε γιὰ μένα κάτι τέτοιο, σίγουρα δὲ θὰ πρόφθανα νὰ καθίσω σ' αὐτὴ τὴ δουλειὰ ὅσα χρόνια χρειάζονται γιὰ νὰ μάθῃ καὶ νὰ κάνῃ κανεὶς κάτι.

(Ἀκολουθεῖ)

—Ἄλλη λαχτάρα δὲν εἶχα παρὰ πὼς νὰ τὸ σκάσω γιὰ τὴ θάλασσα...

Σκαπανέων μας

Τὸ διηγηματάκι μας

ΤΩΡΑ ΠΟΥ ΛΕΙΠΕΙ Ο ΠΑΤΕΡΑΣ

Ἄνοιξι... Τὰ δένδρα ἀνθισμένα, τὰ χωράφια τὰ καταπράσινα, τὰ χαμολούλουδα μὲ τὰ μύρια χρώματα καὶ τὶς ὀμορφιές τους, τὰ πουλιὰ μὲ τὰ τρελλὰ παιγνίδια τους, ὁ λαμπρὸς ἥλιος ποὺ φωτίζει καὶ θερμαίνει τὴ γῆ, τὰ χιόνια ποὺ λίγο λίγο λειώνουν στὰ βουνά, τὰ ἀρνάκια ποὺ πηδοῦν χαρωπὰ γύρω στὴ μητέρα τους, οἱ ἄνθρωποι ποὺ μὲ καινούργια ὄρεξι καὶ χαρὰ τρέχουν στὶς ἐργασίες τους, ὅλα δείχνουν πὼς ἡ ἄνοιξι, ἡ ὡραία αὐτὴ ἐποχὴ τοῦ ἔτους, ἔφτασε.

Ὁ Πέτρος ὅμως ὁ Σκαπανέας ἐφέτος δὲν μποροῦσε νὰ χαρῇ, σὰν κάθε χρόνο, ποὺ ὅταν ἐρχόταν ἡ ἄνοιξι ἔνοιωθε μέσα του κάποια ἀλλοιώτικη χαρὰ καὶ μιὰ δύναμι καινούργια τέτοια, ποὺ ὅλη τὴν ἡμέρα ἔτρεχε, ἔπαιζε καὶ ἐσκιρτοῦσε καὶ εἰργάζετο μὲ περισσότερη ὄρεξι ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά.

Τώρα ὁ Πέτρος ἦταν σοβαρὸς καὶ εἶχε ἄλλα ζητήματα ποὺ τὸν ἀπασχολοῦσαν τόσο, ὥστε νὰ ξεχνᾶ τὰ παιγνίδια καὶ τὰ τρεξίματα. Στὸν Ὑποτομέα του ὑπῆρχε τόση δουλειά, ποὺ δὲν τοῦ ἔμενε καιρὸς καθόλου. Ὑπηρεσία στὴν ἀεράμυνα, ἐπισκέψεις στὰ νοσοκομεῖα, δέματα γιὰ τοὺς πολεμιστάς μας... καὶ ἀκόμη ὁ πατέρας του εἶχε στρατευθῆ ἀπὸ τοὺς πρώτους κι' ἔφυγε γιὰ τὸ μέτωπο. Ἔτσι τώρα αὐτὸς εἶχε μαζὶ καὶ ἕνα σωρὸ φροντίδες γιὰ τὸ σπίτι.

Σήμερα τὸ πρωῒ ὁ Πέτρος συνωμίλησε μὲ τὴ μητέρα του, γιὰ πολὺ σοβαρὰ πράγματα. Ἡ μικρότερη ἀδελφοῦλα του, ἡ Κλειώ, εἶχε πυρετὸ ὅλη τὴ νύχτα, ἔπρεπε νὰ καλέσουν τὸ γιατρό, μὰ εἶχαν πολὺ λίγα χρήματα κι' ἂν τὰ ἔδιναν στὸ γιατρὸ θὰ δυσκολευότανε πολὺ νὰ ἀγοράσουν τρόφιμα. Ὁ πατέρας στρατευμένος καθὼς ἦταν δὲν μποροῦσε βέβαια νὰ τοὺς στείλῃ καὶ ἡ μητέρα ἦταν πολὺ στενοχωρημένη...

Ὁ Πέτρος ἀφοῦ σκέφθηκε λίγο, εἶπε στὴ μητέρα του:

— Θὰ πάω νὰ καλέσω τὸ γιατρό! Ἡ σπουδαιότερη ἀνάγκη εἶναι νὰ φροντίσουμε γιὰ τὴν ὑγεία τῆς ἀδελφούλας μου. Ὅσο γιὰ τὴν τροφή μας ὁ Θεὸς θὰ μᾶς βοηθήσῃ, μὰ κι' ἐγὼ ἀπὸ αὔριο θὰ ἐργασθῶ. Δὲν πρέπει μητέρα νὰ ξεχνᾶμε πὼς ἡ πατρίδα κάνει τὸν μεγαλύτερο πόλεμο ποὺ ἔκαμε ποτέ. Καὶ δὲν πολεμοῦν μονάχα ὅσοι βρίσκονται στὸ μέτωπο, πολεμοῦμε ὅλοι μαζὶ καὶ ὅσοι βρισκόμαστε ἐδῶ πίσω. Καὶ ὁ ἀγῶνας ὁ δικός μας εἶναι ἐπίσης σκληρός, ὑπερήφανος, τίμιος καὶ πρέπει νὰ ἀντικρύσουμε τὴν ἀπουσία τοῦ πατέρα ποὺ κάνει τὸ καθῆκον του στὰ ἀλβανικὰ βουνά. Πρέπει νὰ νοιώθῃ πὼς εἶναι κάποιος ποὺ πῆρε τὴ θέσι του στὸ σπίτι. Κι' αὐτὸς ὁ κάποιος εἶμαι ἐγώ. Θὰ ἐργασθῶ λοιπὸν κι' ἐγὼ καὶ ἔτσι θὰ βοηθήσω τὸ σπίτι μας ὅπως τὸ βοηθοῦσε ὁ πατέρας.

— Θὰ πάγω νὰ καλέσω τὸ γιατρό

— Εἶσαι ἕνα πολὺ καλὸ παιδὶ τοῦ εἶπε ἡ μητέρα καὶ τὸν ἐφίλησε συγκινημένη. Βλέπω μὲ χαρὰ πόσο βαθιὰ ἔχεις μέσα σου τὶς διδασκαλίες τοῦ Ὑποτομέως σου καὶ τοῦ σχολείου σου. Ὅμως τί ἐργασία μπορεῖς νὰ κάμῃς ἐσὺ τόσο μικρὸς ποὺ νὰ μπορῇ νὰ εἶναι ἀνάλογη μὲ τὴν ἡλικία σου καὶ μαζὶ νὰ σοῦ δίνῃ ἕνα ποσὸν γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσῃς;

— Ἄ! γι' αὐτὸ ἔχω σκεφθῆ, εἶπε μὲ χαρὰ ὁ Πέτρος. Ἡ Ε. Ο. Ν. στέλνει πολλοὺς ἀπὸ τοὺς συναγωνιστὰς ποὺ ἔχουν ἀνάγκην σὲ διάφορες ὑπηρεσίες, ποὺ οἱ ὑπάλληλοί τους ἔχουν στρατευθῆ, καὶ γιὰ τὴν ὑπηρεσία τους αὐτὴ παίρνουν μιὰ καλὴ ἀποζημίωσι. Θὰ παρακαλέσω λοιπὸν τὸν Τομεάρχη μας νὰ μὲ διαθέσῃ σὲ ὑπηρεσία ποὺ μπορῶ κι' ἐγὼ νὰ ἐργασθῶ. Τώρα ὅμως πρέπει νὰ τρέξω στὸ γιατρό...

Ὕστερα ἀπὸ λίγες ἡμέρες ἡ μητέρα μὲ δάκρυα στὰ μάτια ἔγραφε στὸν πατέρα τοῦ Πέτρου, μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα, τὰ ἑξῆς:

«... Ὁ Πέτρος μας, στέκει τώρα στὸ ποδάρι σου. Δὲν μπορεῖς νὰ φαντασθῇς τί πολύτιμο παιδὶ ἔχομε... Μὲ τὴν ἀρρώστειά τῆς Κλειῶς ἔκαμε ὅ,τι μποροῦσε γιὰ νὰ ἀποκατασταθῇ γρηγορώτερα ἡ ὑγεία της. Καὶ γιὰ νὰ βοηθῇ τὸ σπίτι ἐργάζεται τώρα στὰ στρατιωτικὰ ταχυδρομεῖα, ὅπου τὸν συνέστησε ἡ Ε.Ο.Ν. Ἔτσι μὲ τὴν ἀποζημίωσι ποὺ παίρνει καὶ μὲ τὸ πολεμικὸ ἐπίδομα, ποὺ ἡ στοργὴ τῆς Ἐθνικῆς μας Κυβερνήσεως χορηγεῖ στὶς οἰκογένειες τῶν στρατευθέντων, ἐξοικονομοῦμε ἀρκετὰ καλὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ σπιτιοῦ. Γι' αὐτὸ νὰ μένῃς ἥσυχος στὴν ἐκτέλεσι τοῦ ἱεροῦ σου καθήκοντος. Ὅλοι πιστεύουμε ὅτι ἡ Θεοτόκος ποὺ σᾶς παραστέκει, θὰ μᾶς δώσῃ γρήγορα τὴ Νίκη καὶ ὅταν μὲ τὸ καλὸ γυρίσῃς γεμᾶτος δόξα, θὰ ἔχῃς τὴν εὐκαιρία νὰ καμαρώσῃς ἕνα παιδὶ ἄξιο καὶ σοβαρὸ βοηθό σου. Στὸ μεγάλο σχολεῖο τῆς Ε.Ο.Ν. ὁ Πέτρος ἐσφυρηλάτησε μιὰ ψυχὴ γεμάτη ἀπὸ ἐνθουσιασμὸ καὶ ἀγάπη ἑλληνική, πνεῦμα ἐργατικὸ καὶ πειθαρχημένο, ἀντοχὴ καὶ αὐτοθυσία γιὰ τοὺς ἀγῶνας καὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς πατρίδος».

Κ.

ΕΞΥΠΝΑ ΚΑΙ ΚΟΥΤΑ

— Μπαμπᾶ, λέει ὁ μικρὸς Γιαννάκης. Ὅταν θὰ μεγαλώσω θὰ γίνω δικηγόρος. Σᾶς ἀρέσει;

— Ὄχι, Γιαννάκη, γιατὶ οἱ δικηγόροι εἶναι πολλοὶ καὶ δὲν θἄχῃς ποτὲ σου δουλειά.

— Μὰ ἀκριβῶς... Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ θέλω νὰ γίνω δικηγόρος, γιὰ νὰ κοιμᾶμαι ὅλη μέρα!...

* * *

Ἡ Τζιουλιέττα παρακολουθεῖ ἕνα κομμάτι ζάχαρι στὸ φλυτζάνι τοῦ τσαγιοῦ τῆς γιαγιᾶς της.

— Τὸ καϋμενοῦλι, λέει, μικραίνει σιγὰ σιγά. Γιὰ δές το... Πετάει φουσκαλίδες τώρα... Ἄ! πέθανε... Γιὰ πές μου γιαγιά, θὰ πάῃ στὸν οὐρανὸ τώρα;

* * *

Ἡ Μαρίκα εἶναι καταστενοχωρημένη.

— Κρῖμα, λέει στὸν ἀδελφούλη της, ἔφτειαξα ἕνα ὄμορφο φουστανάκι στὴν κοῦκλα μου καὶ τῆς πάει μεγάλο.

— Καὶ γι' αὐτὸ στενοχωριέσαι; Φύλαξέ το νὰ τὸ φορέσῃ τοῦ χρόνου ποὺ θὰ ἔχῃ μεγαλώσει!...

* * *

Δάσκαλος: Πές μου, Ριρή, τί σχῆμα εἶναι τὸ τρίγωνο;

Ριρής: Τὸ ξέρω κύριε. Εἶναι ἕνα τετράγωνο μὲ τρεῖς γωνίες.

* * *

Μπέμπης: Τί λέτε μαμά. Δὲν πρέπει νὰ φτειάξουν γιὰ τὰ πεντάδυμα τοῦ Καναδᾶ δωμάτιο μὲ πέντε γωνίες;

Μαμά: Καὶ γιατὶ παιδί μου;

Μπέμπης: Γιατί, σὰν δὲν εἶναι φρόνιμα καὶ θὰ τὰ βάζουν στὴ γωνιά, θὰ χρειασθοῦν πέντε γωνίες!

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κεντρικὴ Διοίκησις

ΕΝΘΟΥΣΙΩΔΗ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ.Ε.Ν.

Πρὸς τὸν Κυβερνητικὸν Ἐπίτροπον Νεολαίας Συνταγματάρχην κ. Σπ. Ρούβαλην καταφθάνουν καθημερινῶς ἐνθουσιώδη τηλεγραφήματα ἐξ ὅλων τῶν σημείων τῆς Ἑλλάδος τῶν σχηματισμῶν τῆς Ε. Ο. Ν. διαδηλοῦντα τὴν πίστιν ἐπὶ τὴν τελικὴν νίκην καὶ τὴν ἀπόφασιν πάντων νὰ θυσιασθοῦν ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἑστιῶν.

Οὕτω ὁ ἀναπληρωτὴς τοῦ Περιφερειακοῦ Διοικητοῦ Ε.Ο.Ν. Αἰτωλοακαρνανίας Ν. Ἀσημακόπουλος ἀπέστειλεν ἐξ Ἀγρινίου τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα.

Κυβερνητικὸν Ἐπίτροπον Ε.Ο.Ν.

Συνταγματάρχην ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΗΝ

Ἀθήνας

Ἡ ζωντανὴ εἰκὼν τοῦ τρισενδόξου μεγαλείου τῆς ἀθάνατης ἑλληνικῆς φυλῆς ποὺ ζωγραφίζουν μὲ τὸ ἡρωϊκὸν αἷμα των τὰ τροπαιοῦχα ἑλληνικὰ στρατεύματα στὰ βουνὰ τῆς Ἀλβανίας καὶ τώρα τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας, πλημμυρίζει μὲ ἀφάνταστον ἐνθουσιασμὸν τὰ στήθη τῶν βαθμοφόρων, τῶν Φαλαγγιτῶν καὶ Σκαπανέων τῆς περήφανης Ρούμελης.

Παρακαλοῦμεν νὰ πιστεύσητε ὅτι ἡ νέα ἄνανδρος ἐπιδρομὴ μᾶς ἔδωσε νέα ἀκατάβλητη δύναμι καὶ ἀπαράμιλλο θάρρος ὅπως ἀγωνισθῶμεν μὲ αὐτοθυσίαν καὶ αὐταπάρνησιν ἐκεῖ ὅπου ἐτάχθημεν, μὲ ἀπόλυτον πίστιν εἰς τὸν μεγάλον μας Βασιλέα, τὸν ἀήττητον ἑλληνικὸν στρατὸν καὶ μὲ ἀκράδαντον πεποίθησιν διὰ τὴν θριαμβευτικὴν καὶ ἔνδοξον νίκην.

Ἀναπληρωτὴς Περιφερειακοῦ Διοικητοῦ Ε.Ο.Ν. Αἰτωλοακαρνανίας

Ν. Ἀσημακόπουλος

Ἐπίσης ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς Ἀρρένων Πρωτευούσης Ταγματάρχης ἐν πολεμικῇ ἀποστρατείᾳ κ. Δημήτριος Κόντος ἀπέστειλε πρὸς τὸν Κ.Ε.Ν. τὸ κάτωθι τηλεγράφημα.

Ἅπασα ἡ δύναμις τῶν βαθμοφόρων Φαλαγγιτῶν καὶ Σκαπανέων τῆς ὑπ' ἐμὲ Περιφερειακῆς Διοικήσεως Πρωτευούσης, μὲ πίστιν ἐπὶ τὰ πεπρωμένα τοῦ Ἔθνους, ὑπόσχεται δι' ἐμοῦ τὴν συμβολήν της εἰς τὴν ὁμόθυμον θέλησιν τοῦ ἀγωνιζομένου Ἔθνους ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἑστιῶν.

Περιφερειακὸς Διοικητὴς

Δημήτριος Κόντος

ΣΑΜΟΣ. — Σπυρίδωνα Ρούβαλην Κυβερνητικὸν Ἐπίτροπον Ε.Ο.Ν. Ἀθήνας. Ὅπως 28ην Ὀκτωβρίου, οὕτω καὶ 6ην Ἀπριλίου Φαλαγγῖται καὶ Σκαπανεῖς Ε.Ο.Ν. Σάμου, συσπειρωμένοι γύρω ἀπὸ Βασιλέα καὶ Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν, διαδηλοῦσι πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν Ἀθάνατα Ἰδεώδη Ἑλληνικῆς Φυλῆς, ἥτις καὶ πάλιν καλεῖται πρωτοπόρος, ἵνα διδάξῃ εἰς τὸν κόσμον ὅλον τὴν ἠθικὴν των ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Ζήτω ἡ Αἰωνία Ἑλλάς.

Περιφερειακὸς Διοικητὴς Ε.Ο.Ν. Ἀρρένων Σάμου

Θέμος Στεφανίδης

ΣΠΑΡΤΗ.— Κυβερνητικὸν Ἐπίτροπον Νεολαίας Ἀθήνας. Σπαρτιατικὴ Νεολαία, προσευχηθεῖσα εἰς τὸν Ὕψιστον ἐπανέλαβεν ἱερὸν ὅρκον: Ἐλευθερία ἢ Θάνατος

Περιφερειακὸς Διοικητὴς

ΤΡΙΚΚΑΛΑ. — Κυβερνητικὸν Ἐπίτροπον Νεολαίας Ἀθήνας. Κατὰ τὰς παρούσας Ἐθνικὰς στιγμὰς συναισθανόμενος πλήρως ὑποχρεώσεις καὶ καθήκοντά μου, παρὰ τὰς δυσχερείας καὶ δυσκολίας, ἵσταμαι ἀφοσιωμένος καὶ πιστὸς μαχητὴς εἰς τὰς ἐπάλξεις τοῦ ἀγῶνος, ἕτοιμος ὑποστῶ καὶ τὰς μεγαλυτέρας τῶν θυσιῶν δι' ἐπιτυχίαν τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος Ἔθνους καὶ Ε.Ο.Ν.

Περιφερειακὸς Διοικητὴς

Μπουζούρας

Κυβερνητικὸν Ἐπίτροπον Νεολαίας Ἀθήνας. Βαθμοφόροι, Φαλαγγῖται καὶ Σκαπανεῖς Περιφερείας μου, ἀντάξιοι Συναγωνισταὶ τῶν ἐν Ἀλβανίᾳ ἀγωνιζομένων, γνήσια τέκνα ἡρωϊκῶν γονέων καὶ 4ης Αὐγούστου, δηλοῦν ὅτι μὲ πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν Βασιλέα, τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἡγέτας τῆς Ε. Ο. Ν., ἀγωνισθῶσι μὲ ὅλας των τὰς δυνάμεις μέχρις ἐσχάτων διὰ τὴν πλήρη ἐπικράτησιν τοῦ ἱερωτέρου ἀγῶνος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ τοῦ ἀγῶνος τῆς Ε.Ο.Ν., ὑποσχόμενοι φανῶσι πάλιν πρωτοπόροι καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Γερμανικοῦ Μετώπου.

Περιφερειακὸς Διοικητὴς Ε.Ο.Ν.

Χ. Μπουζούρας

ΜΥΤΙΛΗΝΗ. — Κεντρικὴν Διοίκησιν Ε.Ο.Ν. Ἀθήνας. Ἐπὶ ἀγγελθείσῃ προσβολῇ συνόρων ὑπὸ νέων ἐπιδρομέων Γερμανῶν, Σχηματισμοὶ Ε.Ο.Ν. Μυτιλήνης συγκεντρωθέντες ἐσχημάτισαν ἐνθουσιώδεις παρελάσεις καὶ διαδηλώσεις, ψάλλοντες πατριωτικὰ θούρια καὶ ζητωκραυγάζοντες ὑπὲρ Ἔθνους, Βασιλέως, Κυβερνήσεως, Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ Συμμάχων. Διαδηλοῦσιν ὅτι διαθέτουν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ὑπερτάτην θυσίαν καὶ ἐκφράζουσι τὴν ἀπόλυτον πεποίθησίν των ὅτι καὶ πάλιν θὰ νικήσωμεν.

Νομάρχης ὡς Γενικὸς Ἐπόπτης Ε.Ο.Ν. Λέσβου

Κοζύρης

ΠΟΛΥΓΥΡΟΣ. — Κυβερνητικὸν Ἐπίτροπον Νεολαίας Ἀθήνας. Νεολαία Χαλκιδικῆς πιστὴ ὑποθήκας Ἀρχηγοῦ, μὲ ἐνθουσιασμὸ ὑπεδέχθη δεύτερον «ΟΧΙ» καὶ εἶναι ἑτοίμη διὰ κάθε δοκιμασίαν καὶ θυσίαν διὰ μεγαλεῖον ἐνδόξου Ἑλλάδος.

Νομάρχης ὡς Γεν. Ἐπόπτης Ε.Ο.Ν.

Κανατούλας

ΚΕΡΚΥΡΑ. — Κυβερνητικὸν Ἐπίτροπον Νεολαίας Ἀθήνας. Ε.Ο.Ν. Κερκύρας ἐνθουσιώδης καὶ ὑπερήφανος ἀτενίζει πρὸς νέας Νίκας καὶ Δόξαν. Ἅπαντες ἀκλόνητοι, πλήρεις πίστεως πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα, τὴν Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν καὶ τὰς Ἐνόπλους Δυνάμεις μας, εἴμεθα ἕτοιμοι διὰ πᾶσαν θυσίαν. Ὁ Θεὸς σκέποι τὴν ἀγαπημένην μας Ἑλλάδα.

Περιφερειακὸς Διοικητὴς

Καλογερόπουλος

Σχηματισμοὶ Πρωτευούσης

Δ. Α. Σ. Ἀρρένων

Ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως Ὑγειονομικοῦ τῆς Δ.Α.Σ.Α. παρεσχέθη ἰατρικὴ περίθαλψις εἰς 63 ἐν ὅλῳ συναγωνιστάς.

—Ἐξ αὐτῶν 15 ἔτυχον τῶν πρώτων βοηθειῶν διὰ διάφορα μικροατυχήματα, 19 ἰατρικῆς ἐξετάσεως ἐν τῷ ἰατρείῳ τῆς διοικήσεως, 6 κατ' οἶκον ἐπισκέψεως ὑπὸ ἰατρῶν τῆς Διευθύνσεως, καὶ οἱ ἄλλοι διαφόρων ἄλλων ἰατρικῶν φροντίδων.

— Κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα Μάρτιον ἐπεσκέφθησαν τοὺς εἰς τὰ νοσοκομεῖα τῆς Πρωτευούσης καὶ τῶν Προαστείων νοσηλευομένους τραυματίας μας 95 ἐν ὅλῳ συναγωνισταὶ τῆς Δ.Α.Σ.Α. οἱ ὁποῖοι καὶ ἐξυπηρέτησαν αὐτοὺς παντοιοτρόπως.

— Εἰς τὸ Στρατιωτικὸν Νοσοκομεῖον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐδόθη ψυχαγωγικὴ παράστασις διὰ τοὺς εἰς αὐτὸ νοσηλευομένους τραυματίας διοργανωθεῖσα ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως Ψυχαγωγίας τῆς Δ.Α.Σ.Α.

—Ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐπαίχθη ἡ μονόπρακτος κωμωδία «Ὑπὸ Ἐχεμύθειαν» ἡ ὁποία ὑπερήρεσε, καὶ ἐτραγουδήθησαν ὑπὸ τῆς χορῳδίας διάφορα θούρια καὶ ἐπίκαιρα σατυρικὰ τραγούδια.

Δ. Α. Σ. Θηλέων

Αἱ Φαλαγγίτισσαι τῆς Διοικήσεως Ἀνωτάτων Σχολῶν ἐξακολουθοῦν νὰ ἐργάζωνται καθημερινῶς εἰς τὸ τμῆμα κατεργασίας τῆς Κ.Υ.Α.Μ., εἰς τὸ τμῆμα ἐπικοινωνίας στρατοῦ, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐξυπηρετήσεως τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ καὶ εἰς τὴν ἀποθήκην τῆς Π.Υ.Α.Μ.

— Εἰς τὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν μετέβησαν ἐν σώματι 20 Φαλαγγίτισσαι πρὸς αἱμοδοσίαν. Ἀρκεταὶ τούτων εὑρέθησαν μὲ αἷμα 4ης κατηγορίας, τὸ ὁποῖον εἶναι κατάλληλον διὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς τραυματίας μας.

— Κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα τὸ τμῆμα ψυχαγωγίας ἐπεσκέφθη τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον «Σωτηρία» καὶ ἐνεθουσίασε τοὺς τραυματίας μας, μὲ τὴν κωμωδίαν τοῦ Λάσκαρη «Ὑπὸ ἐχεμύθειαν».

— Ἤρχισε νὰ λειτουργῇ εἰς τὴν Διοίκησιν τμῆμα ρυθμικῆς γυμναστικῆς, Τρίτην καὶ Πέμπτην 7 ½ — 8 ½. Εἰς αὐτὸ ἐνεγράφησαν ἀρκεταὶ Φαλαγγίτισσαι.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Σχηματισμοί Πρωτευούσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΘΗΛΕΩΝ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ

Ἅπαντα τὰ συνεργεῖα ἐπισκέψεως στρατιωτικῶν νοσοκομείων εἰργάσθησαν κανονικῶς.

Ἡ Διευθύντρια τῆς Π.Υ.Α.Μ. τῆς Υ.Θ. Νότου ἐπεσκέφθη τὰ στρατιωτικὰ νοσοκομεῖα καὶ προέβη εἰς ἐπιθεώρησιν τῶν συνεργείων, μείνασα ἱκανοποιημένη ἀπὸ τὸ σύστημα τῆς ἐργασίας των.

—100 Φαλαγγίτισσαι καὶ Σκαπάνισσαι τοῦ 4ου Τάγματος μετέβησαν εἰς τὴν Ἁγίαν Παρασκευὴν ὅπου καὶ ἐκκλησιάσθησαν.

—Γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ τὰ παιδιὰ τῆς Ε.Ο.Ν. ἔδωσαν τὸν ὅρκον νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸν νέον ἐχθρὸν μὲ θάρρος καὶ ψυχραιμίαν, πιστὰ εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα, τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Ε.Ο.Ν.

Υ. Θ. ΒΟΡΡΑ

—Κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἐγένοντο ὅλαι αἱ τακτικαὶ ὑπηρεσίαι τῶν Ὑποτομέων ὡς καὶ τῶν νοσοκομείων, ἐργαστηρίων κλπ.

—Ἐγένετο ἐκδρομὴ τῶν Σκαπανισσῶν εἰς Μελίσσια ἀπὸ 60 αἱ ὁποῖαι ηὐχαριστήθησαν πολὺ καὶ ὥρισαν νὰ ἐπαναλαμβάνεται ἀνὰ δεκαπενθήμερον.

—Τὰ συνεργεῖα τῶν Ὑποτομέων ἐργάζονται καθημερινῶς καὶ ἐντατικῶς διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν τραυματιῶν μας φροντίζοντα διὰ τὴν ἀλληλογραφίαν των καὶ τὴν διανομὴν δώρων τῆς Π.Υ.Α.Μ.

—Ἐκτὸς τῶν ἄνω ἐργασιῶν αἱ Φαλαγγίτισσαι καὶ Σκαπάνισσαι τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν ἐργάζονται καθημερινῶς καὶ ἀντικαθιστοῦν τοὺς στρατευθέντας.

Π. Δ. ΘΗΛΕΩΝ ΑΤΤΙΚΟΒΟΙΩΤΙΑΣ

Τὸ ἐπιτελεῖον τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Θηλέων Ἀττικοβοιωτίας μετέβη εἰς τὸ ἐν Καστρὶ ναυτικὸν νοσοκομεῖον, ἐπεσκέφθη τοὺς ἐκεῖ τραυματίας καὶ παρέμεινε μετ' αὐτῶν μέχρι τῶν ἀπογευματινῶν ὡρῶν. Τὸ ἐπιτελεῖον προσέφερεν εἰς τοὺς γενναίους τραυματίας μας ἄφθονα δῶρα, ἤτοι σιγάρα, γλυκίσματα, μάλλινα εἴδη, περιοδικὰ κλπ. Οἱ τραυματίαι ἐνθουσιασμένοι ἐξητωκραύγασαν ὑπὲρ τῆς Ε.Ο.Ν.

Κίνησις Περιφερειακῶν Διοικήσεων

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΓΟΜΑΤΙΟΝ (Χαλκιδικῆς). — Ὅπως πάντα ἡ Ε.Ο.Ν. πρωτοστατεῖ σὲ κάθε ἱερὸ σκοπό, ἔτσι καὶ τώρα ποὺ ἡ Πατρίδα μας μάχεται, πρωτοστάτησε σὲ κάθε φροντίδα ποὺ ἔλαβε ἡ Πατρὶς ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ.

Γιὰ μία ἀκόμη φορὰ ἀπέδειξε πόσο ἔχει σφυρηλατηθῆ μὲ τὰ Ἐθνικὰ ἰδεώδη καὶ πόσο τὰ παιδιὰ τῆς Ε.Ο.Ν. αἰσθάνονται βαθιὰ τὰς ὑποχρεώσεις των πρὸς τὴν ἀγωνιζομένην Πατρίδα.

Ἐκτὸς τῶν ἐξορμήσεων γιὰ τὴ φανέλλα τοῦ στρατιώτου καὶ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ, ὠργάνωσε ἐπιτυχῆ θεατρικὴ παράστασι μὲ τὸ πατριωτικὸ ἔργο «Μόρφω», αἱ πράξεις τῆς ὁποίας, ἀρκετὰ ἱκανοποιητικαί, διετέθησαν ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ στρατοῦ μας.

Τὸ μικρό μας χωριό, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν εὐκαιρία ποὺ τοῦ ἐδόθη νὰ διαθέσῃ κάτι ὑπὲρ τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς Πατρίδος, ἐπέρασε καὶ μερικὰς εὐχαρίστους ὥρας ἐν μέσῳ πατριωτικῆς ἀτμοσφαίρας.

ΤΑ ΝΗΣΙΑ

ΧΑΛΚΙΣ. — Κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα ἐξετελέσθησαν ὡς καὶ κατὰ τοὺς προηγουμένους τοιούτους αἱ καθωρισμέναι ἐξορμήσεις περισυλλογῆς εἰδῶν ἀποδώσασαι ἱκανοποιητικῶς.

Δι' ἀόκνων προσπαθειῶν εἰς τὸν τομέα τῆς II Διευθύνσεως ἐπετεύχθησαν τὰ ἀκόλουθα: Ἐνισχυθέντες ὑπὸ τοῦ Δήμου Χαλκιδέων, τοῦ ἀποσπάσματος Παθητικῆς Ἀεραμύνης καὶ τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως ἐγκαταστήσαμεν εἰς τὸν ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τοῦ Στρατιωτικοῦ νοσοκομείου παραχωρηθέντα θάλαμον μηχανήματα ἐκπομπῶν. Ἔχοντες οὕτω εἰς τὴν διάθεσίν μας ραδιόφωνον, ἠλεκτρικὸν γραμμόφωνον, μικροφωνητικὸν μηχάνημα καὶ δύο μεγάφωνα ἰσχυρᾶς ἐντάσεως ψυχαγωγοῦμεν τοὺς νοσηλευομένους τραυματίας, καθ' ἑκάστην καὶ ὥραν 1 — 5 μ. μ. ἐκτὸς τῆς διὰ δίσκων γραμμοφώνου καὶ ραδιοφώνου παρεχομένης ψυχαγωγίας. Ἐπίσης ψυχαγωγοῦμεν τούτους καὶ δι' ᾀσμάτων ἅτινα Φαλαγγῖται καὶ Φαλαγγίτισσαι ᾄδουσι πρὸ τοῦ μικροφώνου. Ἐμεριμνήσαμεν διὰ τὴν συγκρότησιν εἰδικοῦ συνεργείου ἐκ μελῶν τῆς ὑπηρεσίας μας τὸ ὁποῖον βοηθούμενον καὶ ὑπὸ τηλεγραφητῶν τοῦ ἐνταῦθα Τ.Τ.Τ. γραφείου εὐγενῶς προσφερομένων, μεταβαίνει εἰς ἑκάστην ἄφιξιν νέων τραυματιῶν καὶ λαμβάνει πληροφορίας περὶ τῆς καταστάσεώς των, τὰς ὁποίας γνωρίζει διὰ τηλεγραφημάτων ἢ δελταρίων εἰς τοὺς οἰκείους των. Οὕτω κατὰ τὸν μῆνα Μάρτιον ἐπληροφορήσαμεν ὅλας τὰς οἰκογενείας περὶ τῆς νοσηλείας καὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἰδικῶν των. Κατηρτίσαμεν ἕτερον συνεργεῖον ἐκ Σκαπανέων καὶ Σκαπανισσῶν (ταχυδρόμων τραυματιῶν), τὸ ὁποῖον καθ' ἑκάστην μεταβαίνει καὶ παραλαμβάνει τὴν ἀλληλογραφίαν τῶν τραυματιῶν. Ταχυδρομοῦνται οὕτω ὑπὸ τῶν ταχυδρόμων τῆς ὑπηρεσίας μας ἄνω τῶν διακοσίων ἐπιστολῶν καθ' ἑκάστην. Ἐνηργήσαμεν ἔκτακτον ἐξόρμησιν περισυλλογῆς βακτηριῶν δι' ὧν καὶ ἐφωδιάσαμεν πάντας γενικῶς τοὺς ἐκ τῶν τραυματιῶν ἔχοντας ἀνάγκην. Ἐπραγματοποιήσαμεν κατὰ τὸν μῆνα Μάρτιον ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐπισκέψεων καὶ πέντε ἐπισκέψεις, καθ' ἃς διενείμαμεν δῶρα καὶ γλυκίσματα εἰς τοὺς τραυματίας ψυχαγωγήσαντες τούτους καὶ διὰ τῆς φιλαρμονικῆς τοῦ Δήμου. Τὴν ἡμέραν τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν ἐπετείου ὁλόκληρος ἡ ὑπηρεσία μας μετὰ τοῦ Γενικοῦ Ἐπόπτου ἐπεσκέφθη ἕνα πρὸς ἕνα τοὺς τραυματίας καὶ προσέφερε γλυκίσματα καὶ ηὐχήθη εἰς τούτους ταχεῖαν ἀνάρρωσιν. Ὁμοίως καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς III Διευθύνσεως ἀμάχου πληθυσμοῦ ἀνεπτύξαμεν ἱκανὴν δρᾶσιν, ἀσχοληθέντες εἰς ἐπισκέψεις οἰκογενειῶν ἀπόρων ἐπιστράτων καὶ ἐνισχύσεις τούτων ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς. Ἐβαπτίσαμεν ἑπτὰ τέκνα ἀπόρων ἐπιστράτων ἔν τε τῇ ἕδρᾳ καὶ ἐν τῇ περιφερείᾳ.

Γενικῶς κατὰ τὸν μῆνα Μάρτιον ἡ ἀπὸ μέρους τῆς ὑπηρεσίας μας ἐπιτευχθεῖσα δρᾶσις ἀπέδειξε σοβαρὰν συμβολὴν τῆς Ε. Ο. Ν. εἰς τὸν διεξαγόμενον ἀγῶνα τοῦ Ἔθνους προκαλέσασα τὴν προσοχὴν τῆς κοινῆς γνώμης ἥτις εἶδε καταφανῶς τὸν μέγιστον βαθμὸν ἀλληλεγγύης τῶν νεαρῶν Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν πρὸς τοὺς μαχομένους καὶ τὰς οἰκογενείας των.

Φαλαγγίτισσαι τῆς Σχολῆς Νοσοκόμων Σερρῶν.

Φαλαγγῖται καὶ Φαλαγγίτισσαι τῆς Ε. Ο. Ν. Πύργου.

Στερεὰ Ἑλλάς

ΛΑΜΙΑ.—Ἡ Ἐπέτειος τῆς Ἐθνικῆς μας Ἀναστάσεως γιορτάστηκε, τόσο στὴν ἕδρα τῆς Διοικήσεως ὅσο καὶ τοὺς Σχηματισμούς, σεμνὰ καὶ ἐπιβλητικά, ὅπως τὸ ἀπαιτοῦσαν οἱ μεγάλες στιγμές, ποὺ ἔλαχε στὴν Ἑλλάδα πάλι νὰ περνᾷ, ἀλλὰ μὲ διπλῆ τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ βαθύτερη τὴ χαρὰ ὅλων μας. Ὁ ὕμνος τῆς λευτεριᾶς συγκίνησε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ γιατὶ κι' οἱ ἴδιοι τώρα οἱ νεοέλληνες ζοῦν στὰ μετόπισθεν ὅπως καὶ στὸ μέτωπο ὅ,τι ὡς αὐτὴ τὴ στιγμὴ διάβαζαν στὰ βιβλία καὶ μοχθοῦν γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν στὶς μεθεπόμενες γενιές, ἀναφαίρετο ἀπόχτημα γιὰ κάθε Ἕλληνα, τὴ βγαλμένη ἀπ' τὰ ἱερὰ κόκκαλα τῶν προγόνων του λευτεριά. Τώρα εἶναι σὲ θέσιν καλυτέρα νὰ ποῦν πῶς κερδίζεται τὸ ὑπέροχο αὐτὸ ἀγαθὸ καὶ μὲ πόσες θυσίες διατηρεῖται. Ἡ συμμετοχὴ τῆς Ε.Ο.Ν. Θηλέων στὸν ἑορτασμὸ χάρις στὴν ἄμεση ἐποπτεία καὶ παρακολούθησι ἀπὸ μέρους τῆς κ. Διοικητρίας καὶ στὶς προσπάθειες ἀνωτέρων Βαθμοφόρων, παρουσίασε κάτι τὸ ἐξαιρετικὸ στὴν καθόλου ἐμφάνισι καὶ τάξι.

Ἀξιοσημείωτο εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον μὲ τὸ ὁποῖο ἡ Ε.Ο.Ν. Θηλέων ὀργανώνει συχνότατες ἐπισκέψεις στὰ Νοσοκομεῖα, ὅπου νοσηλεύονται οἱ ἡρωϊκοὶ τραυματίες μας καὶ προσφέρει μὲ τὴ βοήθεια βαθμοφόρων καὶ Φαλαγγιτισσῶν διάφορα χρήσιμα εἴδη, σιγαρέττα καὶ γλυκίσματα κ. ἄ.

ΚΡΗΤΗ

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ (Κρήτης). — Πρὸς ἅπαντα τὰ μέλη τῆς Ὑποδιοικήσεως Ε.Ο.Ν. Ἀρρένων Σητειας ἐκοινοποιήθη ἀπόσπασμα ἡμερησίας διαταγῆς τοῦ 12ου Συν)ματος πεζικοῦ, διὰ τῆς ὁποίας ἐξαίρεται ἡ δρᾶσις τοῦ ἐφέδρου ἀνθυπολοχαγοῦ Ἐμμανουὴλ Τουτουδάκη Περιφερειακοῦ Διοικητοῦ Ε.Ο.Ν. Ἀρρένων Σητείας πρὸ τῆς ἐπιστρατεύσεώς του καὶ ἡ ἀπονομὴ εἰς τοῦτον τοῦ «Πολεμικοῦ Σταυροῦ» καὶ τοῦ «Μεταλλίου ἐξαιρέτων πράξεων».

Φαλαγγίτισσαι τοῦ Σχηματισμοῦ Λιτοχώρου (Θεσσαλονίκης).

ΤΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ "ΝΕΟΛΑΙΑΣ,,

ΤΡΙΤΗ 8 Ἀπριλίου 1941.— Τὸ ὑπ' ἀριθ. 164 ἀνακοινωθὲν τοῦ Γεν. Στρατηγείου ἀναφέρει τὰ ἀκόλουθα:

«Ι.— Καὶ σήμερον, δευτέραν ἡμέραν, ἐσυνεχίσθη ἡ μετ' ἰσχυρῶν γερμανικῶν δυνάμεων ἐπίθεσις τόσον εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Στρυμόνος ὅσον καὶ εἰς τὸ ὑψίπεδον Νευροκοπίου μετὰ τῆς αὐτῆς σφοδρότητος καὶ ἐπιμονῆς. Αἱ ἀμυνόμεναι ὀλιγάριθμοι Ἑλληνικαὶ δυνάμεις ἐπέτυχον καὶ σήμερον νὰ συγκρατήσωσι τὸν ἀντίπαλον.

»Εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Στρυμόνος τὰ ὀχυρὰ Ἰστίμπεϊ καὶ Κελκαγιά, ἀγωνισθέντα μέχρις ἐσχάτων καὶ καταστραφέντα, ὑπέκυψαν. Τὰ ὀχυρὰ Ροῦπελ καὶ Οὔσιτα, δεχθέντα ἐπανειλημμένας δι' ἁρμάτων προσβολὰς ἐν συνδυασμῷ μὲ ἐντατικὸν βομβαρδισμὸν δι' ἀεροπορίας καὶ βαρέος πυροβολικοῦ, τὰς ἀπέκρουσαν πάσας.

»Εἰς τὸ ὑψίπεδον Νευροκοπίου ὁ ἐχθρός, κατόπιν ἐντατικῆς προσπαθείας, κατώρθωσε νὰ διεισδύσῃ ἐντὸς τοῦ ὀχυροῦ Περιθώρι. Κατόπιν ἀγῶνος ἐντὸς τῶν ὑπογείων στοῶν, οἱ εἰσελθόντες ἀπεδεκατίσθησαν καὶ τελικῶς τὸ ὀχυρὸν ἔμεινεν εἰς χεῖρας μας. Ἑτέρα προσπάθεια τοῦ ἐχθροῦ πρὸς τὸ ὀχυρὸν Λίσε δι' ἁρμάτων ἀπεκρούσθη καὶ πολλὰ ἐχθρικὰ ἅρματα κατεστράφησαν ὑπὸ τοῦ πυροβολικοῦ μας. Εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν ἀξιωματικὸς ἐπὶ κεφαλῆς ἡμετέρου ἀποσπάσματος ἐπιφορτισμένου νὰ καταστρέψῃ γέφυραν βορείως τοῦ Νευροκοπίου, ἀφῆκε τὰ ἐχθρικὰ ἅρματα νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν γέφυραν καὶ καραδοκήσας τὴν κατάλληλον στιγμὴν κατέστρεψε καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γεφύρας ἅρματα.

»Ἡ Δυτικὴ Θράκη, διὰ λόγους ἐπιχειρήσεων καὶ πρὸς ἀποφυγὴν ἀνωφελῶν θυσιῶν, ἐκκενοῦται ἐγκαίρως καὶ κανονικῶς ὑπὸ τῶν ἐκεῖ ὀλιγαρίθμων προκαλυπτικῶν στοιχείων. Τὰ ἐν ταύτῃ ὀχυρά μας Ἐχινὸς καὶ Νυμφαία ἀνθίστανται εἰς τὰς ἐχθρικὰς προσβολὰς ἀπαγορεύοντα τὴν διέλευσιν τῶν βαρέων ὑλικῶν τοῦ ἐχθροῦ.

»ΙΙ.—Εἰς τὸ Ἀλβανικὸν μέτωπον δι' ἰσχυρᾶς ἐπιθετικῆς μας ἐνεργείας κατελάβομεν ὠργανωμένας θέσεις τοῦ ἐχθροῦ, συνελάβομεν δὲ 500 αἰχμαλώτους καὶ ὁπλισμόν».

Παρὰ τοῦ Ὑφυπουργείου Δημ. Ἀσφαλείας ἐξεδόθη ἡ κάτωθι ἀνακοίνωσις:

«Ἰταλικὸν ἀεροπλάνον ἐβομβάρδισε χθὲς χωρίον τῆς Δυτικῆς Πελοποννήσου, ἄνευ θυμάτων ἢ ζημιῶν.

»Ὁμοίως ἰταλικὰ ἀεροπλάνα ἔρριψαν τὴν 3ην τρέχοντος βόμβας εἰς ἀγροτικὰς περιοχὰς Αἰτωλοακαρνανίας, ἄνευ θυμάτων καὶ μὲ ἀσημάντους ζημίας.

»Γερμανικὸν ἀεροπλάνον ἐπολυβόλησε τὴν 6ην τρέχοντος τὴν πλατεῖαν τοῦ χωρίου Γαλλικόν, ἄνευ θυμάτων ἢ ζημιῶν.

»Γερμανικὸν ἀεροπλάνον προσεγειώθη ἀνωμάλως τὴν 6ην τρέχοντος παρὰ τὸ χωρίον Κοίμησις περιοχῆς Σερρῶν. Ὁ πιλότος ὑπολοχαγὸς συνελήφθη παρ' ἀγροφύλακος.

»Ἕτερον γερμανικὸν ἀεροπλάνον κατέπεσε φλεγόμενον παρὰ τὸ χωρίον Μυρτιά-Κιλκίς.

»Εἰς τὸν λιμένα Πειραιῶς, λόγῳ τῆς προχθεσινῆς ἐκρήξεως ἐπὶ φορτηγοῦ ἀτμοπλοίου, τὸ ὁποῖον περιεῖχε πυρομαχικὰ καὶ ἐκρηκτικὰς ὕλας, ἐσημειώθησαν καὶ ἕτεραι σημαντικαὶ ζημίαι».

Ἐπίσης τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς ἐν Ἑλλάδι βρεταννικῆς ἀεροπορίας ἀνεκοίνωσε:

«Μικρὸς σχηματισμὸς καταδιωκτικῶν τῆς Βασιλικῆς Ἀεροπορίας τύπου Χάρρικαίην, ἐκτελῶν περιπολίαν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς διαβάσεως τοῦ Ροῦπελ (μέτωπον Βουλγαρίας) χθές, συνήντησε μέγαν σχηματισμὸν γερμανικῶν καταδιωκτικῶν τύπου «Μέσσερσμιτ 109 Σ.». Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν ἀερομαχίαν κατερρίφθησαν ἀσφαλῶς πέντε ἐχθρικὰ ἀεροπλάνα, ἀριθμὸς δέ τις ἄλλων ὑπέστη σοβαρὰς βλάβας. Οὐδὲν ἐκ τῶν ἀεροπλάνων μας ὑπέστη ζημίας.

»Σχηματισμὸς βομβαρδιστικῶν τῆς Βασιλικῆς Ἀεροπορίας ἐξετέλεσεν ἐπιτυχῆ ἐπιδρομὴν ἐναντίον στρατιωτικῶν στόχων εἰς Βεράτιον τῆς Ἀλβανίας.

»Ἐχθρικὸν ἀεροπλάνον, ἐκτελοῦν μεμονωμένως ἀναγνώρισιν ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Ἀθηνῶν, κατερρίφθη φλεγόμενον.

»Ἐξ ὅλων τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν ἅπαντα τὰ βρεταννικὰ ἀεροπλάνα ἐπέστρεψαν σῶα».

ΤΕΤΡΑΤΗ 9 Ἀπριλίου 1941.— Τὸ Γεν. Στρατηγεῖον ἐξέδωκε τὸ κάτωθι ἔκτακτον ἀνακοινωθέν:

«Ὁ εἰς νότιον Σερβίαν ἀγωνιζόμενος γιουγκοσλαυϊκὸς στρατός, συμπτυχθείς, ἀπεκάλυψε τὸ ἀριστερὸν πλευρὸν τοῦ εἰς τὴν γραμμὴν τῶν συνόρων μας ἡρωϊκῶς μαχομένου στρατοῦ μας. Παρὰ τοῦτο ὁ στρατός μας ἀγωνίζεται μετ' αὐτοθυσίας, διεκδικῶν τὸ πάτριον ἔδαφος σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμήν».

Τὸ Ἀρχηγεῖον τῶν ἐν Ἑλλάδι βρεταννικῶν ἀεροπορικῶν δυνάμεων ἀνεκοίνωσε τὰ ἑξῆς:

«Σφοδραὶ ἐπιδρομαὶ ἐγένοντο κατὰ τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς τῆς 6ης πρὸς τὴν 7ην Ἀπριλίου ὑπὸ βομβαρδιστικῶν σχηματισμῶν τῆς βασιλικῆς ἀεροπορίας κατὰ θέσεων τοῦ ἐχθροῦ ἐν Βουλγαρίᾳ.

»Ὑπέστησαν ἐπιτυχεῖς ἐπιθέσεις σιδηροδρομικὸς κόμβος καὶ σταθμοὶ διαμετακομίσεως ἐν Σόφιᾳ καὶ ἄμεσα πλήγματα κατεφέρθησαν, συνεπείᾳ τῶν ὁποίων πολλαὶ πυρκαϊαὶ καὶ ἐκρήξεις ἐσημειώθησαν εἰς τοὺς σιδηροδρομικοὺς σταθμοὺς καὶ εἰς βιομηχανικὰς περιφερείας. Σιδηροδρομικὰ ὀχήματα ἀνετινάχθησαν εἰς τὸν ἀέρα. Εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Στρυμόνος ἐμυδραλλιοβολήθησαν φορτηγὰ αὐτοκίνητα.

»Ἄλλος σχηματισμὸς ἐβομβάρδισε τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν Γκόρνα Τζουμαγιά, ὅπου ἐξερράγησαν πυρκαϊαί. Εἰς Σιμιτλὶ ἐγένετο ἐπίθεσις κατὰ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, κατὰ ὁδικοῦ κόμβου, κατὰ φάλαγγος μηχανοκινήτων μεταφορικῶν μέσων καὶ κατὰ συγκεντρώσεων στρατευμάτων. Βόμβαι ἔπεσαν παρὰ τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν καὶ τὴν ὁδόν, ἐκραγεῖσαι πλησίον παραπηγμάτων καὶ προξενήσασαι πολλὰς πυρκαϊάς. Ἡ φάλαγξ τῶν μηχανοκινήτων μεταφορικῶν μέσων ἐπολυβολήθη ἐπιτυχῶς.

»Ἐπίσης τὰ βομβαρδιστικά μας ἀεροπλάνα ἐπέδραμον κατὰ τοῦ Πετριτσίου, ἀλλὰ τὰ πλήρη ἀποτελέσματα δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ παρατηρηθοῦν λόγῳ τοῦ καπνοῦ τοῦ προερχομένου ἀπὸ πολλὰς πυρκαϊάς, ἐκραγείσας εἰς τὴν περιοχὴν αὐτήν.

»Χθές, ὑπὸ κακὰς καιρικὰς συνθήκας, τὰ βομβαρδιστικά μας ἀεροπλάνα, συνοδευόμενα ἀπὸ μαχητικά, ἐπετέθησαν κατὰ μεγάλης συγκεντρώσεως μηχανοκινήτων μεταφορικῶν εἰς τὴν περιοχὴν Στρωμνίτσης καὶ ἄμεσα πλήγματα κατηνέχθησαν εἰς τὸ κέντρον τῆς συγκεντρώσεως ταύτης. Τὰ μαχητικά μας ἀεροπλάνα συνήντησαν ἐχθρικὸν βομβαρδιστικὸν ἀναγνωριστικὸν ἀεροπλάνον τύπου «Ντορνιὲ 215» καὶ κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν ἀερομαχίαν τοῦτο ὑπέστη σοβαρὰς ζημίας.

»Ἐξ ὅλων τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν ὅλα τὰ ἀεροπλάνα μας ἐπανῆλθον ἄθικτα εἰς τὰς βάσεις των.

»Ἐπιβεβαιοῦται ὅτι τὸ ἐχθρικὸν ἀεροπλάνον, τὸ ὁποῖον κατεστράφη ἀπὸ ἓν τῶν μαχητικῶν μας εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν Ἀθηνῶν τὴν 6ην Ἀπριλίου, ἦτο γερμανικὸν τύπου «Γιοῦγκερς 88».

Ἐν συνεχείᾳ ἐξεδόθη τὸ κάτωθι ὑπ' ἀριθ. 166 ἀνακοινωθὲν τοῦ Γεν. Στρατηγείου:

«Ι.— Ἡ πίεσις τῶν γερμανικῶν δυνάμεων κατὰ τοῦ μετώπου τῆς τοποθεσίας μας ἐξηκολούθησε καὶ σήμερον ἰσχυρά. Οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἐπέτυχον αἱ ἀπὸ διημέρου σκληρῶς ἀγωνιζόμεναι ὀλιγάριθμοι Ἑλληνικαὶ δυνάμεις ἐματαίωσαν πᾶσαν προσπάθειαν τῶν ἐπιτιθεμένων.

»— Εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Στρυμόνος τὰ ὀχυρὰ Ροῦπελ, Οὔσιτα, Παδιουργῶνες καὶ Καρατάς, συνεργαζόμενα διὰ τῶν πυρῶν των, ἀπετέλεσαν φράγμα ὅπερ ὁ ἐχθρὸς δὲν κατώρθωσε νὰ ὑπερβῇ. Ἰδιαιτέρως τὰ ὀχυρὰ Ροῦπελ καὶ Οὔσιτα, ὑπέστησαν ἀκλόνητα, τρίτην ἡμέραν σήμερον, ἅπασαν τὴν σφοδρότητα τῶν ἐχθρικῶν πυρῶν καὶ τῶν δι' ἁρμάτων ἐπιθέσεων. Ἀλεξιπτωτισταὶ ριφθέντες ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὰ νῶτα τῆς τοποθεσίας ἐξεκαθαρίσθησαν· ἐκ τούτων συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι περὶ τοὺς 70.

»— Εἰς τὸ ὑψίπεδον Νευροκοπίου ὁ ἀγὼν διεξήχθη σφοδρὸς οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ὀχυρῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἐκτὸς τῶν ὀχυρῶν τμημάτων μας· τὰ ὀχυρά μας ἀντέστησαν ἀποτελεσματικώτατα· ἓν τούτων, τὸ ὀχυρὸν Ντασαβλί, καταληφθὲν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ἀνακατελήφθη ἀμέσως δι' ἀντεπιθέσεως· τὸ ὀχυρὸν Λίσε ἐδοκίμασε καὶ σήμερον, ἀκατάβλητον, τὸ ἰσχυρὸν πῦρ τοῦ βαρέος πυροβολικοῦ τοῦ ἐχθροῦ. Τὰ ἐκτὸς τῶν ὀχυρῶν τμήματά μας δι' ἀντεπιθέσεων ἀνακατέλαβον σημεῖα τινὰ τῆς τοποθεσίας ἐφ' ὧν κατώρθωσε νὰ θέσῃ χεῖρα προσωρινῶς ὁ ἐχθρός.

»— Εἰς τὸ ἀριστερὸν πλευρὸν τῆς τοποθεσίας μας τεθωρακισμένη γερμανικὴ μεραρχία, εἰσχωρήσασα μέσῳ τοῦ γιουγκοσλαυϊκοῦ ἐδάφους, κατώρθωσε νὰ φθάσῃ χθὲς τὴν ἑσπέραν εἰς τὸ ὕψος τῶν Ἑλληνο-Γιουγκοσλαυϊκῶν συνόρων, καταλαβοῦσα τὴν Δοιράνην. Ἡ μεραρχία αὕτη σήμερον ἀπὸ τῆς ἕω εἰσέβαλεν εἰς τὸ ἡμέτερον ἔδαφος διὰ τοῦ ἀνατολικῶς τοῦ Ἀξιοῦ πεδινοῦ διαδρόμου· τὰ Ἑλληνικὰ λίαν περιωρισμένα ἐλαφρὰ μηχανοκίνητα μέσα διεξήγαγον ἄνισον ἀγῶνα κατὰ τῶν ποσοτικῶς καὶ ποιοτικῶς ἀσυγκρίτως ἀνωτέρων μέσων τοῦ ἐχθροῦ· ἡ προσπάθεια αὕτη ἐπιβραδύνσεως τοῦ ἀντιπάλου παρετάθη ἐπὶ πολλὰς ὥρας, τελικῶς ὅμως ὁ ἀντίπαλος ἐπέτυχε νὰ προωθηθῇ ἐπικινδύνως πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς Θεσσαλονίκης, ἀποκόπτων τὰς συγκοινωνίας τῶν ἐν τῇ Ἀνατ. Μακεδονίᾳ δυνάμεών μας μετὰ τῆς λοιπῆς χώρας.

»ΙΙ.— Ἐν τῷ ἀλβανικῷ μετώπῳ δι' ἐπιθετικῆς ἐπιχειρήσεως κατελάβομεν νέαν θέσιν τοῦ ἐχθροῦ· συνελάβομεν περὶ τοὺς 40 αἰχμαλώτους ἐν οἷς καὶ ἕνα λοχαγόν.».

Ἐκ τοῦ Ὑφυπουργείου Δημοσίας Ἀσφαλείας τὸ ἀκόλουθον ἀνακοινωθέν:

«Κατὰ τὴν χθεσινὴν ἡμέραν οὐδεμία ἀεροπορικὴ ἐπιδρομὴ ἐσημειώθη εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας».

ΠΕΜΠΤΗ, 10 Ἀπριλίου 1941.— Τὸ ὑπ' ἀρ. 107 ἀνακοινωθὲν τοῦ Γεν. Στρατηγείου ἀναφέρει τὰ κάτωθι:

»Ι.— Αἱ διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Ἀξιοῦ εἰσδύσασαι τεθωρακισμέναι γερμανικαὶ δυνάμεις, συγκρατηθεῖσαι μέχρι τῆς χθεσινῆς νυκτὸς εἰς τὴν περιοχὴν Κιλκίς, ἐξηκολούθησαν τὴν πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην ἐπίθεσίν των καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν.

«Παρὰ τὴν δυσχερῆ θέσιν εἰς ἥν, ἐκ τούτου, περιῆλθον τὰ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ στρατεύματά μας δὲν ἐχαλάρωσαν ἐν τούτοις τὴν ἐπὶ τῶν συνόρων κατὰ μέτωπον ἀντίστασίν των καὶ διετήρουν ἀπαραβιάστους τὰς γραμμάς των κατὰ τὰς μέχρι τῶν μεταμεσονυκτίων ὡρῶν μεταδοθείσας πληροφορίας.

»ΙΙ.— Ἐπὶ τοῦ Ἀλβανικοῦ Μετώπου τοπικαὶ ἐχθρικαὶ ἐπιθέσεις ἀπεκρούσθησαν τῶν ἐπιτεθέντων τμημάτων ὑποστάντων βαρείας ἀπωλείας.

Παρὰ τοῦ Ὑφυπουργείου Δημοσίας Ἀσφαείας ἐξεδόθη ἡ κάτωθι ἀνακοίνωσις:

«Γερμανικὰ ἀεροπλάνα εἰς τέσσαρα κύματα ὑπερέπτησαν χθὲς τὰς νυκτερινὰς ὥρας τῆς περιοχῆς Πειραιῶς καὶ ἔρριψαν βόμβας ἄνευ θυμάτων ἢ ζημιῶν.

»Ὁμοίως ἐπόντισαν νάρκας μαγνητικὰς εἰς διάφορα σημεῖα, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῆς 7ης τρέχ.».

Ἐξ ἄλλου τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς ἐν Ἑλλάδι βρεταννικῆς ἀεροπορίας ἀνεκοίνωσε τὰ ἑξῆς:

«Παρὰ τὰς ἐξαιρετικῶς δυσμενεῖς καιρικὰς συνθήκας, βομβαρδιστικοὶ σχηματισμοὶ τῆς Βασιλικῆς Ἀεροπορίας ἐπετέθησαν χθὲς ἐπιτυχῶς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐναντίον γερμανικῶν μεταφορικῶν αὐτοκινήτων καὶ φαλάγγων τὰνκς εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Στρωμνίτσης (νότιος Γιουγκοσλαυΐα). Διεξήχθησαν πολλαὶ ἀναγνωριστικαὶ πτήσεις εἰς βάθος ἐντὸς τοῦ ἐχθρικοῦ ἐδάφους. Ἐξ ὅλων τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν τὰ ἀεροπλάνα μας ἐπέστρεψαν ἄθικτα εἰς τὰς βάσεις των».

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 11 Ἀπριλίου 1941.— Ἐκ τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου ἐξεδόθη τὸ Πολεμ. Ἀνακοινωθὲν ὑπ' ἀριθ. 168 ἔχον ὡς ἑξῆς:

«Ι.— Εἰς τὸ ἀλβανικὸν μέτωπον ἐνέργειαι περιπόλων καὶ πυροβολικοῦ.

»ΙΙ.— Ἀνατολικώτερον οὐδὲν τὸ ἀξιοσημείωτον».

Ἐκ τοῦ Ὑφυπουργείου Δημοσίας Ἀσφαλείας ἐξεδόθη ἡ κάτωθι ἀνακοίνωσις:

«Γερμανικὰ ἀεροπλάνα ὑπερέπτησαν τὰς πρωϊνὰς ὥρας τῆς χθὲς τῆς περιοχῆς Πειραιῶς καὶ ἐπόντισαν νάρκας εἰς διάφορα σημεῖα. Μία τῶν ναρκῶν ἐξερράγη ἐντὸς τῆς πόλεως προκαλέσασα ὀλίγα θύματα ἐκ τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ καὶ μικρὰς ζημίας εἰς οἰκήματα.

»Ἄλλαι νάρκαι ἐρρίφθησαν ἐγγὺς τοῦ Δημοσίου Ψυχιατρείου μὲ ἐλάχιστα θύματα ἐκ τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ.

»Εἰς τὴν περιοχὴν Περάματος ἀνευρέθησαν συντρίμματα καταρριφθέντος γερμανικοῦ ἀεροπλάνου.

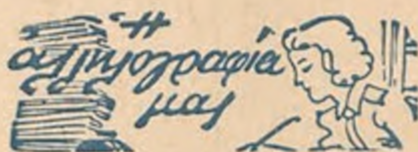
»Σμῆνος γερμανικῶν ἀεροπλάνων ἐβομβάρδισε καὶ ἐπολυβόλησε τὸ κεντρικὸν τμῆμα τῆς πόλεως Κοζάνης. Ὑπάρχουν ζημίαι καὶ θύματα 8 νεκροὶ καὶ 40 τραυματίαι ἐκ τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ».

Τὸ Ἀρχηγεῖον τῶν ἐν Ἑλλάδι βρεταννικῶν ἀεροπορικῶν δυνάμεων ἀνεκοίνωσε τὰ ἑξῆς:

«Βομβαρδιστικὰ καὶ καταδιωκτικὰ τῆς βασιλικῆς ἀεροπορίας ἔδρασαν χθὲς εἰς τὴν βορειοανατολικὴν περιφέρειαν παρὰ τὰς ἐξαιρετικῶς δυσμενεῖς καιρικὰς συνθήκας. Γερμανικὰ ὀχήματα, μεταφέροντα στρατόν, ἐβλήθησαν μεθοδικῶς διὰ πυρὸς πολυβόλων ἐκ μικροῦ ὕψους εἰς τὴν περιοχὴν Κιλκὶς — Πολυκάστρου μὲ καλὰ ἀποτελέσματα. Μέγα αὐτοκίνητον ἐθεάθη ἀνατρεπόμενον ἐντὸς χάνδακος. Τὸ ἀντιαεροπορικὸν πῦρ ὑπῆρξε σφοδρόν.

»Ἐνηργήθησαν δύο ἐπιτυχεῖς ἐπιθέσεις διὰ βομβῶν ἐναντίον συγκεντρώσεως ἐχθρικῶν μηχανοκινήτων ἐφοδιοπομπῶν καὶ γεφυρῶν πλησίον τῆς Ἀξιουπόλεως (ἐν τῇ βορείῳ Ἑλλάδι).

«Ἐξ ὅλων τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν ἅπαντα τὰ βρεταννικὰ ἀεροπλάνα ἐπέστρεψαν ἄθικτα».

Χειρόγραφα καὶ φωτογραφίες δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ ΣΠΙΘΑΝ. Κι' ἀπὸ τὸ δικό σας ποίημα παίρνομεν μερικοὺς στίχους καὶ τοὺς δημοσιεύομεν ἐδῶ:

Ἔφυγες καὶ μᾶς ἄφησες, μᾶς ἔμεινε τὸ θάρρος
καὶ ἡ ἐλπὶς τῆς νίκης μας σὰν φωτεινός μας φάρος
στὴ σκοτεινιὰ ποὺ ἔμεινε ὁ λαός σου. Ἀρχηγέ μας.
Μὰ εἶναι ἡ πίστι μας βαθειά, Μεγάλε ὁδηγέ μας,
πὼς κι' ἀπ' ἐκεῖ θὰ ὁδηγῇς στὴ δόξα τὸ λαό σου

Κ. Ι. ΜΕΛΑΝ. Τὸ γράμμα τοῦ φίλου σας καὶ ὁμαδάρχου τῆς Ε. Ο. Ν. Ἀθ. Ἐγγλέζου ἀπὸ τὸ Μέτωπον ἐκδηλώνει καὶ αὐτό, ὅπως ὅλα τὰ γράμματα τῶν ἡρωϊκῶν πολεμιστῶν μας, τὸ ὑψηλὸν πνεῦμα τῆς αὐτοθυσίας, τὸ ὁποῖον ἐμψυχώνει τὸν Στρατόν μας. — ΔΗΜΗΤΡ. Κ. ΚΟΥΤΣΟΥΛΕΛΟΝ. Γεμᾶτο ἀπὸ ἐνθουσιασμὸ καὶ καλογραμμένο τὸ πεζογράφημά σας. Δημοσιεύομεν ἐδῶ τὸ ἀπόσπασμα ποὺ ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἐθνικόν μας Ὕμνον:

«Ὁ Ἐθνικός μας Ὕμνος εἶναι τὸ ἀπαρασάλευτο καὶ αἰώνιο σύμβολο τῆς πίστεως τῆς Φυλῆς μας πρὸς τὴν μεγάλην Ἰδέαν τῆς Ἐλευθερίας, ποὺ εἶναι «βγαλμένη ἀπ' τὰ κόκκαλα τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά». Προτοῦ τὸν γράψῃ ὁ ὑψιπετέστερός μας Ἐθνικὸς ποιητὴς Σολωμός, τὸν εἶχε τονίσει μέσα στοὺς θριάμβους τῆς ἡνωμένης Ἑλληνικῆς Ἐθνότητος ὁ Αἰσχύλος εἰς τὴν Σαλαμῖνα, τὸν εἶχε ψάλει ὁ Σιμωνίδης στὶς Θερμοπύλες. Ἐλευθερία! Τὰ πάντα γι' αὐτὴν θυσιάζονται καὶ τὰ πάντα ἀπ' αὐτὴν ἀπορρέουν. Αὐτὴ ἡ πεζὴ ζωή μας ἄσκοπη χωρὶς αὐτήν. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀρετὴ ἀνύπαρκτη χωρὶς τὴν Ἐλευθερία. Ἡ ψυχή μας χωρὶς αὐτὴν δούλη. Ἡ Ἐλευθερία ἀφετηρία τῆς ἀνθρωπίνης τελειώσεως. Νὰ λοιπὸν ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ οὐσία τοῦ ὕμνου της!». — Πρὸς τὴν Ε.Ο.Ν. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν διαβίβασι σ' ἐμᾶς τῆς ἐπιστολῆς τοῦ τέως Διοικητοῦ σας καὶ ἤδη ὑπολοχαγοῦ Θεοφ. Γκούντρα, ἡ ὁποία πάλλεται ἀπὸ ἐνθουσιασμὸν καὶ πίστιν εἰς τὸν Ἀγῶνα καὶ ἀπὸ στοργὴν καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν Ε.Ο.Ν. — Κ. Α. ΠΙΕΡΙΟΝ. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ γράμμα σας καὶ γιὰ τὴν συνεργασία σας. Συγκινητικὸ τὸ διήγημά σας, ἀλλὰ δυστυχῶς, ἀπὸ ἔλλειψι χώρου, δὲν μποροῦμε νὰ τὸ δημοσιεύσωμε. — ΚΑΚΙΑΝ ΦΑΡΕΤΡΑ. Τὸ ποίημά σας ἔχει τεχνικὰ λάθη, ἀλλὰ ἔχει μιὰν ἁπλότητα, ποὺ θυμίζει δημοτικὸ τραγοῦδι, γι' αὐτό, παραβλέποντες τὶς ἀτέλειες, τὸ δημοσιεύομεν ἐδῶ:

Ἐσεῖς, πουλιὰ τοῦ κάμπου
καὶ τῆς Ρούμελης,
αὐτοῦ ψηλὰ ποὺ πᾶτε,
γιὰ χαμηλώσετε.
γράμμα ἔχω νὰ σᾶς δώσω,
μιὰ χρυσὴ γραφή,
νὰ πᾶτε στὴ Μανούλα μου
γιατὶ ἀνησυχεῖ.

Γοργόφτερα πετᾶτε
στὸ χωριό μου,
κοντὰ στὴν ἐκκλησία τὴ μικρὴ
τὸ σπίτι τὸ ὁλόασπρο θὰ δῆτε
μὲ τὰ λουλούδια στὴν αὐλή.

Τὴ Μάνα μου θὰ βρῆτε
κοντὰ στὸ τζάκι καθισμένη, στὴ φωτιά,
γάντια καὶ κάλτσες θὲ νὰ πλέκῃ
γιὰ τὸ παιδάκι της ζεστά.

Δῶστε τὸ γράμμα καὶ γρήγορα γυρίστε.
Ἔχετε δρόμους μακρινοὺς νὰ πᾶτε.
Χιλιάδες Μάνες πλέκουν καὶ προσμένουν
χαμπέρι ἀπ' τὰ παιδάκια τους νὰ πᾶτε.

ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΓΑΛΑΤΙΝΗΣ. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς διατριβῆς τοῦ ἄλλοτε μαθητοῦ σας καὶ ἤδη Φαλαγγίτου Δημ. Τσακμακίδου, ἡ ὁποία πραγματεύεται τὸ θέμα τοῦ πνευματικοῦ καὶ ὑλικοῦ πολιτισμοῦ. Ὁ γράφων ἐκδηλώνει πραγματικῶς πνεῦμα παρατηρητικὸν καὶ μελετηρόν, ἀλλὰ τὸ θέμα εἶναι τόσο μεγάλο καὶ πλατύ, ὥστε νὰ χρειάζεται μεγαλείτερες δυνατότητες διὰ νὰ τὸ χειρισθῇ κανεὶς ἐπιτυχῶς. — ΘΕΟΔ. ΔΗΜ. ΑΡΟΤΣΙΟΝ. Σᾶς συγχαίρομεν καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν γιὰ τὸ ὡραῖο καὶ θερμὸ γράμμα σας. — ΚΟΥΛΑΝ Λ. ΜΕΡΑΝΑΙΟΥ. Καλογραμμένο τὸ διήγημά σας, ἀλλὰ πολὺ μεγάλο. Καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς δὲν μπορεῖ νὰ κρατηθῇ ὡς σύνολο στὸν τόνο καὶ τὸ ὕφος ποὺ ἔπρεπε. — ΣΤΕΛΙΟΝ ΒΕΤΙΜΗΝ. Πολὺ ὡραία ἡ ἔμπνευσίς σας νὰ παρουσιάσετε μετὰ πενῆντα χρόνια μιὰ σημερινὴ Φαλαγγίτισσα, ἡ ὁποία, ὡς γιαγιά, διηγεῖται στὰ ἐγγονάκια της τὸ παραμύθι τῆς σημερινῆς δοξασμένης ἱστορίας μας. Καὶ μολονότι ὁ χειρισμὸς τοῦ θέματος θὰ μποροῦσε νὰ εἶναι πιὸ δυνατός, θὰ δημοσιεύσωμεν τὸ πεζογράφημά σας στὴν εἰδική μας σελίδα. — ΧΡΗΣΤΟΝ ΣΑΝΙΔΑΝ, ΕΛΕΝΗΝ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ, ΜΑΡΚΟΝ Ε. ΑΡΧΟΝΤΑ, ΠΑΣΧΑΛΗΝ ΚΟΥΒΑΡΙΔΗΝ, ΜΑΝΘΟΝ ΚΡΙΣΠΗΝ, Δ. ΤΡΥΓΩΝΙΔΗΝ. Ἀπὸ τὰ ποιήματά σας ἄλλα εἶναι μεγάλα, ἄλλα ἀφοροῦν θέματα ἐξηντλημένα καὶ ἄλλα ἔχουν σημαντικὲς τεχνικὲς ἐλλείψεις. Γι' αὐτὸ δὲν μποροῦμε δυστυχῶς νὰ τὰ δημοσιεύσωμε. — ΧΡΗΣΤΟΝ ΚΑΣΙΜΗΝ. Τὸ ἴδιο λέμε καὶ γιὰ τὸ δικό σας πεζογράφημα. — ΙΩΑΝΝΗΝ ΣΑΚΚΑΛΟΝΙΚΟΛΑΚΙΝ. Δὲν ἦταν ἀνάγκη ἕνας μικρὸς Σκαπανεύς, ὅπως εἶσαι ἐσύ, νὰ καταπιάνεται μὲ... ἀρθρογραφίαν. Ἄφησέ την αὐτὴν γιὰ τοὺς μεγάλους. Ἔχεις τόσα ἄλλα ὄμορφα πράγματα, ποὺ μπορεῖς νὰ ἐκφράσῃς μέσ' ἀπὸ τὴν ψυχή σου μὲ τὸν πιὸ ἁπλὸ καὶ ἀπροσποίητο τρόπο! — ΤΟΛΗΝ ΒΛΑΧΟΝΑΤΣΟΝ. Τὸ διήγημα ποὺ μᾶς στείλατε εἶναι καλό, ἀλλὰ δὲν εἶναι καθαρῶς δικό σας. Εἶναι διασκευὴ ἀπὸ διήγημα παλαιοῦ ἐκλεκτοῦ διηγηματογράφου. Καὶ νομίζουμε ὅτι, ἀφοῦ δὲν μπορέσατε νὰ φτιάσετε κάτι δικό σας καὶ καταφύγατε σὲ ξένες πηγές, θὰ ἔπρεπε τοὐλάχιστον νὰ σημειώσετε ὅτι πρόκειται περὶ διασκευῆς καὶ ν' ἀναφέρετε καὶ τὸν διηγηματογράφον. — ΑΓΝΩΣΤΟΝ, Ποταμιές. Εἰς τὴν ἐπιστολήν σας δὲν σημειώνετε τὸ ὄνομά σας καὶ ἔτσι δὲν μποροῦμε νὰ σᾶς στείλωμε τὰ φύλλα τοῦ περιοδικοῦ, τὰ ὁποῖα ζητεῖτε. — ΣΟΛΩΝΑ ΓΑΛΛΑΝΟΝ. Δημοσιεύουμε ἐδῶ τὸ ποίημά σας:

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Μητέρα τῆς μητέρας μου, γεννήτρα τῆς γενιᾶς μου
γιὰ σὲ δὲν ἔπαψε ποτὲ ὁ πόνος τῆς καρδιᾶς μου
κι' ἂν σ' ἄνοιξαν πολλὲς πληγὲς οἱ ἄνανδροι ὀχτροί σου,
ἡ νίκη εἶναι δική σου.
Μητέρα μου! Ματόβρεχτο τὸ σῶμά μου στὸ χῶμα
ἀπὸ τὰ βόλια τῆς τιμῆς, μὲ τὸ «Ἐμπρὸς» στὸ στόμα
ἂς ξαπλωθῇ καὶ σάλπισμα ἂς ἀκουστῇ βαριὰ
γιὰ τὴ δική σου Λευτεριά!

ΓΙΑΝΝΗΝ ΜΑΡΚΟΜΑΝΩΛΑΚΗΝ. Τὸ διήγημά σας ἔχει ἐνδιαφέρουσαν ὑπόθεσιν, ἀλλὰ εἶναι ἄτονο καὶ στεγνό. — Ν. ΣΠΙΤΑΔΗΝ. Τὸ δικό σας διήγημα ἔχει καλὴν ἔμπνευσιν καὶ φαντασίαν, ἀλλὰ δὲν μπορέσατε νὰ τὸ διαχειρισθῆτε τεχνικά. — ΚΩΣΤΑΝ Ι. ΜΙΧΑΛΑΚΗΝ. Τὸ ποίημά σας εἶναι καλὸ καὶ τὸ δημοσιεύουμε ἐδῶ:

Ο ΕΛΛΗΝΑΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

Μέσα στῆς μάχης τὴ φωτιὰ
προβάλλει τὴ μορφιά του.
Βουνὸ μπροστὰ τὰ στήθια του,
ψηλὴ ἡ κορμοστασιά του.
Περνᾷ λαγκάδια καὶ βουνά,
ποτάμια κι' ἄλλα μέρη.
Ὁρμάει ἄφοβα ἐμπρὸς
μὲ τ' ὅπλο του στὸ χέρι!
Ἀλλοίμονο εἰς τὸν ἐχτρὸ
ὅπου βρεθῇ μπροστά του!
Κι' ὁ Χάρος τὸν φοβήθηκε
καὶ φεύγει ἀπὸ κοντά του!
Μὲ φλόγα πάντα πολεμᾷ,
μὲ δύναμι μὲ θάρρος.
Θέλει νὰ λάμψη δυνατὰ
τῆς λευτεριᾶς ὁ φάρος.

ΑΛΕΚΟΝ ΣΕΒΑΣΤΑΚΗΝ. Εἶναι καλογραμμένο τὸ διήγημά σας, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπόθεσίς του καὶ σχεδὸν καὶ ὁ τρόπος τῆς διαχειρίσεώς της εἶναι πολυμεταχειρισμένα. Καὶ μάλιστα ἀπὸ δυνατοὺς διηγηματογράφους... — ΙΟΥΛΙΑΝ Κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ. Ὁ πρώην λοχίτης σου, ὁ ὁποῖος τώρα πολεμᾷ στὰ Ἀλβανικὰ βουνὰ γιὰ τὴν Πατρίδα, μᾶς διεβίβασε τὸ ὡραῖο γραμματάκι ποὺ τοῦ ἔστειλες ὡς πρώην Σκαπάνισσά του καὶ μᾶς γράφει νὰ σ' εὐχαριστήσωμε καὶ γιὰ τὸ γράμμα σου καὶ γιὰ τὸ δῶρο ποὺ τοῦ ἔστειλες. Τὸ κάνουμε εὐχαρίστως, καὶ συγχρόνως σὲ συγχαίρουμε γιὰ τὰ ὡραῖα πατριωτικὰ αἰσθήματά σου. «Σοῦ στέλλω ἕνα μάλλινο κασκὸλ — γράφεις στὸ γραμματάκι σου — τὸ ὁποῖον ἔχω πλέξει ἐγὼ ἡ ἴδια μὲ τὰ χέρια μου. Ἐλπίζω πὼς αὐτὸ θὰ σὲ ζεσταίνῃ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο, γιατὶ ὁ κάθε πόντος του εἶναι πλεγμένος καὶ μὲ μιὰ εὐχὴ πρὸς τὸν Θεὸν γιὰ τὰς νίκας σας». Εὖγε, μικρή μας, Σκαπάνισσα!

«Η ΕΠΟΠΟΙ·Ι·Α ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ»

Διὰ τῶν Βιβλιοπωλείων καὶ τῶν Περιπτέρων ἐκυκλοφόρησε τὸ πρῶτον ἱστορικὸν βιβλίον τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου, εἰς τὸ ὁποῖον περιγράφεται ἐν λεπτομερείαις καὶ μὲ στοιχεῖα ἅτινα συνέλεξεν ὁ συγγραφεὺς κατόπιν εἰδικῆς ἐρεύνης, ἡ μάχη τὴν ὁποίαν ἐκέρδισεν ὁ ἔνδοξος στρατός μας εἰς τὴν Πίνδον, συντρίψας τοὺς εἰσβολεῖς. Ἡ «Ἐποποιΐα τῆς Πίνδου» τοῦ κ. Π. Κουκῆ, πλουσίως εἰκονογραφημένη, πωλεῖται 15 δραχ. καὶ εἶναι τὸ ὡραιότερον δῶρον διὰ τοὺς τραυματίας τοὺς πολεμιστὰς καὶ τοὺς στρατιωτικοὺς ἐν γένει.

Τύποις: «ΠΥΡΣΟΥ» Α. Ε.

ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΑΣΧΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 729)

ἀκούσουν τὸν «καλὸ λόγο», δηλαδὴ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» Ἀπὸ τὸ μεσημέρι τῆς Κυριακῆς ἄρχιζαν στὰ σπίτια οἱ διασκεδάσεις. Καὶ τ' ἀπόγευμα ὅλοι ἐπήγαιναν στὴν ἀκολουθίαν τῆς «Ἀγάπης».

Τὴν Δευτέρα τοῦ Πάσχα ἐξακολουθοῦσαν οἱ διασκεδάσεις κι' οἱ εὐχές. Ἄρχιζαν ἐκείνη τὴν ἡμέρα κ.' οἱ ἐπισκέψεις. Κατὰ παρέες ἐπήγαινεν ὁ κόσμος σὲ φιλικὰ σπίτια καὶ διεσκέδαζε μὲ τραγούδια καὶ μὲ χορούς.

Τὴν Τρίτη τῆς Λαμπρῆς ὅλος ὁ κόσμος ἔβγαινε σὲ ἐξοχικὰ γλέντια. Οἱ παλαιοὶ Ἀθηναῖοι ἐπήγαιναν στὸ Θησεῖο καὶ στὰς Στήλας τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Ἐκεῖ ἐχόρευαν χωριστὰ οἱ γυναῖκες καὶ χωριστὰ οἱ ἄνδρες. Οἱ γυναῖκες κατάστόλιστες καὶ μὲ τὰ «καλά» τους κι' οἱ ἄνδρες μὲ τὶς κάτασπρες γιορτινὲς φουστανέλλες τους. Καὶ τὰ ἐγχώρια μουσικὰ ὄργανα ἔδιναν ζωηρότητα στὸ πανηγύρι. Τὴν ἴδια μέρα οἱ πιὸ φτωχοὶ ἔλεγαν στοὺς πλουσιώτερους καὶ τὰ κάλαντα τῆς Λαμπρῆς, ποὺ τὰ ὠνόμαζαν «ρουσάλια». Ἔπαιζαν τὰ ὄργανα κι' ἐχόρευαν, τραγουδῶντας αὐτοὺς τοὺς στίχους:

«Καλημέρα σου, κυρά μου
καὶ καλῶς τα τὰ παιδιά μου.

Καὶ κυρὰ καὶ παινεμένη
καὶ στὸν κόσμο ξακουσμένη.

Σηκωθῆτε, παλληκάρια,
καὶ κεράστε τὰ λιοντάρια.
Βάλτε τώρα γιὰ νὰ πιοῦμε
τὴν κυρά μας νὰ εὐχηθοῦμε».

Ἡ ἐξοχικὴ ἑορτὴ τῆς Τρίτης τοῦ Πάσχα ἐξακολουθοῦσε νὰ γίνεται στὴν Ἀθήνα μέχρι πρὸ ὀλίγων χρόνων. Ἦταν ἕνα εἶδος γενικοῦ συναγερμοῦ τῶν οἰκογενειῶν. Ἔβγαιναν ὅλες στοὺς γύρω ἀπὸ τὴν πόλι λόφους καὶ διεσκέδαζαν ἐκεῖ. Ἡ ἑορτὴ αὐτὴ τῆς πανδήμου ἐξόδου τῶν Ἀθηναίων εἶχε πάρει καὶ τ' ὄνομα «Παναθήναια», χωρὶς ὅμως νὰ μοιάζῃ καὶ πολὺ μὲ τ' ἀρχαῖα Παναθήναια...

Ὁ πανηγυρισμὸς τοῦ Πάσχα ἐξακολουθοῦσεν ἀκόμα ἀρκετὲς μέρες καὶ κατόπιν ἀπὸ τὴν Τρίτη τῆς Λαμπρῆς. Μὰ καὶ ἕως τὴν Ἀνάληψι ἔβαφαν στὰ σπίτια κόκκινα αὐγὰ κι' ἔλεγαν τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη». Τὸ Πάσχα διαρκοῦσεν ἕως τότε καὶ μαζί του κι' οἱ διασκεδάσεις, ὁ γιορτασμὸς καὶ ἡ χαρὰ γιὰ τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ.

Φ. Γιοφύλλης

